

МОВОЮ ДОКУМЕНТІВ

УДК 94 (477)

о. Юрій Мицик, Інна Тарасенко

З НОВИХ ДОКУМЕНТІВ ДО ІСТОРІЇ СІВЕРЩИНИ (XVII–XVIII СТ.) (частина 16)

У публікації представлені документи гетьманів Івана Скоропадського, Данила Апостола, ряду полковників та інших старшин, різноманітна ділова документація (купчі, векселі, скарги тощо).

Ключові слова: *універсал, лист, гетьман, Церква, купчі.*

Тут ми продовжуємо вводити до наукового обігу документацію, яка стосується Сіверщини (про наші пошуки в архівосховищах і необхідність публікації документів з історії Сіверщини вже говорилось у попередніх частинах даної статті). Всього в цій частині статті наводяться тексти 84 документів, у т. ч. 16 – XVII ст., а 68 – XVIII ст., два у вигляді регесту (№ 15, 21). Більшість наведених джерел зберігається в Інституті рукопису Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (далі – ІР НБУВ). Решта була виявлена нами в Центральному державному історичному архіві України у Києві (далі – ЦДАК України) (№№ 22, 39, 40, 44, 49, 50, 57, 68, 69, 76, 79-83). Один документ передрукований з журналу «Киевская старина» (№ 23).

Серед документів цієї частини нашої статті необхідно знову виділити ті, котрі доповнюють «Український Дипломатарій XVI – XVIII ст.», тобто універсали й листи гетьманів, полковників, узагалі старшини. В першу чергу тут представлені документи гетьманів Івана Скоропадського (5 документів і універсал), Данила Апостола (1), генеральних суддів Сави Прокоповича (1), Олексія Туранського (1), полковників: ніжинського Пилипа Уманця (2), прилуцького Гната Галагана (2), наказного прилуцького Петра Галагана (1), стародубських Григорія Карповича-Коровки, Михайла Миклашлевського (по одному документу); ніжинського полкового писаря (1), сотників – 6. Не менш імпозантно виглядає список адресатів листів: до Скоропадського було направлено 6 листів, до Полуботка 3, до Апостола 9.

Почнемо з документів XVII ст., яких збереглося менше, і вже тому вони більш цінні. Першими за хронологією є два універсали ніжинського полковника Пилипа Уманця (№№ 1-2). Перший з них 1669 р. дуже подібний до вже опублікованого універсалу ніжинського полковника Марка Борсука від 17(7).01. 1675.¹ Але універсал Уманця був виданий раніше і проливає світло на обставини його появи. Тут міститься посилання на універсал гетьмана Івана Брюховецького щодо млина у Кролевці і дозвіл підтвердити цей універсал гетьманом Дем'яном Многогрішним. У другому універсалі Уманця 1672 р. йшлося про дозвіл Мирону Рудю заснувати слободу Рудівку. Тут маємо певну колізію. Якщо мова йде про Рудівку суч. Прилуцького р-ну, згідно з «Історією міст та сіл Української РСР», перша писемна згадка про неї датована 1629 р., однак без посилання на джерело і це вже викликає сумніви.

¹ Універсали українських гетьманів від Івана Виговського до Івана Самойловича (1657-1687). К.-Львів, 2004. С. 907.

У куди авторитетнішого О.М. Лазаревського є свідчення про початки села старожилів XVIII ст.: «когда орды по Украину выходили, того часу Рудовка тіми ордами опустошена, а потом, когда поселилось там малое число людей, то Д. Горленко отдал людей (рудовских) Демьяну Якубовичу...»². На жаль, тут нема точної дати, але все ж можна зробити деякі зауваження. Д. Горленко – це Дмитро Горленко, прилуцький полковник у 1692 – 1708 рр. Цілком могло бути, що село після запустіння, викликаного ординськими наскоками, відродилося у 1672 р. або трохи раніше, а назву дістало від свого осадчого – Мирона Рудя. До цих документів прилягає універсал 1680 р. стародубського полковника Григорія Карповича Коровки-Вольського, виданий мглинському сотнику Івану Єсимонтовському (сотник у 1673, 1680 – 1681 рр., у 1687 р. як наказний) на володіння млином в с. Чешуйки (не сказано в яких: Старих чи Нових Чешуйках, котрі знаходяться близько одне до другого). У листі 1691 р. (№ 8) генерального судді Сави Прокоповича до крелевецького сотника Івана Маковського міститься відповідь і рішення щодо його звернення про конфлікт поселенців біля с. Гути з якоюсь Захарчихою. В листі 1694 р. понорницького сотника Ничипора Савченка до охочекомонного полковника Іллі Новицького міститься прохання поклопотатися про рідного брата сотника Олексія. Ймовірно до кінця XVII ст. відноситься лист невідомого охочекомонного полковника до свого зверхника (гетьмана?) (№ 16). У ньому йшлося про надіслання до його полку габяков. Габяк (габа) – біле сукно, яке привозилося з Туреччини. З нього для гетьманських сердюків робили короткі плащі (дулумани) з довгими комірами. У листі згадується хорунжий Чечель. Вірогідно, це Дмитро Чечель, який був охочекомонним полковником у 1697 – 1708 р., славний оборонець Батурина у 1708 р.

Далі йдуть купчі, які традиційно непогано представлені. Тут друкуються чотири купчі XVII ст. В першій з них 1680 р. (№ 3) йдеться про продаж хутора під Седневом колишнім седнівцем Василем Григоровичем. Вона цікава тим, що в ній згадується Адам Павлович, невідомий досі городовий отаман, та ще й перший відомий з них, бо досі встановлені отамани з 1689 р. Згадується й Пилип Глібенко, седнівський війт. Так само ім'я незнаного раніше понорницького городового отамана названо в заповіті 1681 р. (№ 5) Тетяни Свириденко – дочки понорницького сотника у 1674 – 1678 рр. Василя Свириденка. До заповіту прилягає дарча 1681 р. (№ 6) козака Понорницької сотні Кузьми Ілляшенка, чоловіка згаданої Тетяни. Вражений смертю дружини, з якою прожив зовсім небагато, Кузьма просив дозволу постригтися у ченці в архімандрита Новгород-Сіверського Спаського монастиря Михайла Лежайського (відомого українського церковного та культурного діяча), а все майно подарував тому ж монастиреві. Купча 1686 (№ 7) була створена в Стародубському полку (Мглин) і стосувалася продажу млина згадуваному Івану Єсимонтовському. У Мглині ж була створена й купча № 14. Не зовсім ясно, в якому році її було створено, хоча це без сумніву 90-і рр. XVII ст. Справа у тому, що у літерному написанні дати остання літера більше нагадує хрестик. Найбільше він схожий на дев'ятку. У документі згадується городовий отаман Григорій Семенович (Парфененко), котрий отаманував у 1679, 1696 – 1698, 1706, 1709, 1726 рр. і був мглинським сотником у 1687 – 1689 рр. та наказним сотником у 1709, 1711, 1716 рр. Ця купча свідчить про досі незвичну деталь: Парфененко певний час був і наказним сотником, і городовим отаманом. А угода 1691 р. (№ 9) дозволяє уточнити каденцію його отаманування. Мглина стосується і вексель 1696 р. (№ 11), у котрому названі той же Семенович-Парфененко, наказний мглинський сотник Макар Гнатович, війт Кіндрат Савелійович, а також згадуваний вище Іван Єсимонтовський.

Купча 1698 р. (№ 13) знову ж таки стосується Стародубщини (вона створена у Почепі). Документ цікавий тим, що дозволяє уточнити каденції трьох представників сотенної верхівки. Так, Лук'ян Рославець був сотником не тільки у 1696 – 1697, 1700 – 1701, 1709 рр., але і в 1698 р. Так само уточнюється каденція городового писаря Йова Іллініча (досі вважалося, що він був на цій посаді в 1696 р.). Згадується

2 Лазаревский А. Описание старой Малороссии. Т. 3 (полк Прилуцкий). К., 1902. С.193.

й колишній почепський сотник Гнат Коровченко-Вольський, але вже як померлий. Нарешті, коротка купча 1697 р. (№ 12) стосується села Івашківки (суч. Городнянського р-ну), і в ній згадується ім'я місцевого священика Свято-Микільського храму (о. Захарій). Відзначимо, що в не раз згадуваній «Історії міст і сіл Української РСР» про дореволюційне минуле села згадується лише у двох рядках (про першу згадку про село в документах 1639 р.)³ Останній документ XVII ст. – дозвіл 1699 р. громаді сіл Кротенської волості Любецького повіту на побудову млина Федору Красковському (№ 15). Тут варто згадати про останній документ у нинішній статті: № 84 Це реєстр 1747 р. копій універсалів Марії Носенко, знятих у Генеральній військовій канцелярії (далі – ГВК). Хоч він стосується іншого періоду, але у ньому є свідчення про існування цілого ряду гетьманських і полковничих універсалів, наданих Івану Носу. Це універсал прилуцького полковника Дмитра Горленка від 21 (11). 07. 1692 р. на с. Щурівку та універсал гетьмана Івана Мазепи на Щурівку від 14 (3). 12. 1695 р., Останній документ уже друкувався⁴. А от наступні 6 універсалів, у т. ч. гетьманів Дем'яна Многогрішного, Івана Мазепи та Івана Скоропадського залишаються поки що не виявленими.

Документів XVIII ст. знайдено набагато більше, і в даній статті ми обмежилися публікацією тих, що були створені у першій третині XVIII ст. Самого початку XVIII ст. стосуються документи №№ 17 – 21. Першим з них є універсал-наказ стародубського полковника Михайла Миклашевського 1700 р. (№ 17). Він зберігся у дуже попсованому вигляді, тому передаємо його у вигляді регесту. Важливим є «розиск» 1701 р. (№ 18), здійснений з наказу гетьмана Мазепи щодо конфлікту за землею між ченцями Спаського монастиря у Новгороді-Сіверському та громадою села Спаського. Тут названа верхівка Сосницької сотні й міста Сосниці, у т. ч. й незнаний досі городовий отаман Антон Герасименко. Цитується й документ 1670 р., в котрому згадується спаський архімандрит Михайло Лежайський. Під 1704 р. подається заповіт (№ 19) Семена Грабянки, жителя с. Бурівки (суч. Городнянського р-ну). Про інший заповіт (козака Терешка Ходоса) йдеться в рішенні седнівського уряду 1712 р. (№ 24). Цей заповіт був читаний на уряді при свідках і його було підтверджено.

Листом 1710 р. чернігівського і новгород-сіверського архієпископа святого Івана Максимовича (№ 20) відкривається церковний блок даної статті. Він був адресований священику, свіжському городничому, і стосувався скарги Стефана Холодовича, який потім був наказним воронізьким сотником, на підданих архієрейської катедри. Цим листом не вичерпуються документи церковних ієрархів даної статті. Вже 1714 р. чернігівський архієпископ св. Антоній Стаховський звернувся до Івана Івановича Забіли (до 1670 – після 1738), козака, потім бунчукового товариша. Тут церковник дякував за щедрий дар (млин) Івана та його матері Рихлівському Свято-Микільському монастиреві. Щоправда, того ж року Іван позичив у цього монастиря 4000 золотих, які віддав аж у 1728 р.⁵ Того ж року архієпископ написав листа (№ 31) до Олексія Єсимонтовського. Очевидно це був Олексій Іванович, значний товариш Стародубського полку, пізніше (1723 – 1732) – мглинський сотник. А. Стаховський запевняв Єсимонтовського у виконанні його прохання щодо о. Гавриїла. Представлений лист 1726 р. (№ 68) чернігівського і новгород-сіверського архієпископа Іродіона Журавковського до правителів Генеральної військової канцелярії (далі – ГВК). Мова йде про невдалий шлюб шляхтича Речицького повіту (нині – Білорусь) Михайла Прушанського з Оленою Борозною, дочкою Івана Борозни, вірогідно того самого, який пізніше був наказним стародубським полковником (1722 – 1725). Хоча Прушанський прожив у цьому шлюбі три роки і мав двох дітей, однак у 1718 р. Олена поїхала до батька, а у 1719 р. постриглася у черниці. У зв'язку з цим архієпископ просив прислати йому відповідну справу з ГВК, щоб офіційно розлучити Прушанського з дружиною.

3 История городов и сел Украинской ССР. Черниговская область. К., 1983. С. 281.

4 Універсали Івана Мазепи 1687-1709. Ч. I. К.-Львів, 2002. № 241. С. 288.

5 Кривошея В. В. Козацька старшина Гетьманщини. Енциклопедія. К., 2010. С. 356; Мицик Ю., Тарасенко І. З нових документів до історії Сіверщини (XVII-XVIII ст.) (частина 12) // Сіверянський літопис. 2018. № 5. С. 111.

Звичайно, були виявлені документи священнослужителів і нижчого рангу. Першим з них є лист 1710 р. (№ 21) батуринаського протопопа Стефана Джунковського, адресований до генерального судді Олексія Турянського (Туранського). Він стосувався судового конфлікту між двома козаками, вірогідно жителями с. Атюші (як свідок згадується «дяк отюський»). Цікавим є лист протопопа Никифора (?) до київського митрополита Йоасафа Кроковського, написаний між 1709 – 1716 рр. (№ 33). У ньому мова йде про конфлікт глухівського протопопа з двома священиками, котрі служили в передмістях Глухова (Олексієм Кишкою та Стефаном Усовським). Останні самовільно збирали гроші у сільських священиків під приводом, що нібито ігумен глухівського Петропавлівського монастиря хоче забрати собі Глухівську протопопію і чинити кривди священикам. При цьому вони нібито оббрівували й самого протопопа. 1721 роком датовані листи ігумена Герасима Каменського та архімандрита Єлецького монастиря в Чернігові Євстратія до гетьмана Івана Скоропадського (№ 48, 49). У них йшла мова про риківського й бугринівського священиків, котрі арештовувалися і викликалися на судовий процес у Новгороді-Сіверському. Щодо Рикова (Новгород-Сіверщина) тут усе ясно. А от щодо Бугринова, то у Чернігівській області є лише Бугринівка у 20 км від Новгороду-Сіверського. Можливо, мова йде саме про Бугринівку. 1733 роком датований лист архімандрита Спаського монастиря в Новгороді-Сіверському Нила до гетьмана Данила Апостола (№ 80). У ньому він скаржився на воронізького сотника Івана Холодовича через його утиски мешканцям с. Сопич на Глухівщині та ін. Але ще раніше у 1724 р. прилуцький полковник Гнат Галаган писав ігумену Спаського монастиря (№ 65). Він сповіщав про скаргу старшини Воронізької сотні у ГВК на монастирського намісника, який з російською солдатнею чинив побої і насильства селянам цього села, і просив припинити такі дії. Цієї ж сотні стосується зобов'язання 1721 р. (№ 53) Йосипа Романовича, кандидата на священика, який був сином ніжинського полкового судді (ним був тоді Мойсей Левицький). Дуже мало збереглося документів такого роду, принаймні нам удалося знайти тільки три з них (два з них, що стосуються сіл Сварків та Криски 60-х рр. XVIII ст. вже надруковані).⁶ 1727 р. датований лист (№ 70) о. Андрія Заруцького, настоятеля церкви Успіння Пресвятої Богородиці в Новгороді-Сіверському до гетьмана Данила Апостола щодо податків на цей храм, котрий підтримував ще Богдан Хмельницький. Гетьману Апостолу була направлена і чергова скарга на воронізького сотника Івана Холодовича парафіян Свято-Успенської церкви Новгород-Сіверська (№ 81), який обманом добився гетьманського універсалу, і храм утратив свій перевіз через Десну та ряд податків. Підписана скарга вищезгаданим о. Андрієм, війтом Федором Биковським, двома десятками міщан, у т. ч. цехмістрами. Сам гетьман Апостол звертався у 1731 р. до членів консисторії Чернігівської архієпископії (№ 82) з підтримкою прохання парафіян Свято-Микільської церкви у Глухові висвятити у священики «бурмістра Никифора Василюевича». 1721 роком датовані результати слідства представників гетьмана Полуботка в с. Талалаївка про козаків та монастирських підданих, які перейшли у підданство світських осіб (№ 52). Вказано понад 25 осіб, причому названі їхні імена й прізвища.

П'ять документів стосуються о. Івана Фомовича Чудова, священика с. Случевськ – села на півдні Погарської сотні Стародубського полку (нині – в складі Брянської обл. РФ, у 1 км від кордону з Україною). Цей священик як мінімум двічі звертався зі скаргами у 1720 р. до гетьмана Скоропадського (№№ 47, 48), також до князя Меншикова, звинувачуючи генерального хорунжого Івана Сулиму у тому, що він заволодів млином батька священика (і батько, і дід о. Івана були козаками Стародубського полку). Гетьман написав відповідного листа до Сулими (№ 46). Збереглося й свідчення случевських селян (№ 51), й лист 1722 року погарського священика о. Мартина Твардовського до дружини генерального хорунжого Івана Сулими (сам хорунжий на той час уже помер) (№ 54). Тематично до цих документів прилягає скарга 1712 р. новомлинського сотника на священика, новомлинського намісника із

⁶ о. Юрій Мищик. Цікаві документи до біографії мемуариста XVIII ст. Якова Марковича // газ. «Соборний майдан». Березень-квітень 2019 р., № 2 (92). С. 2-3.

5 пунктів звинувачень. Вони були несумісні зі священницьким саном, і священник їх категорично відкидав, хоч в одному випадку він таки частково погодився з одним із звинувачень (№ 23).

Три документи походять зі збірника старшин Шираїв. Лист 1713 р. і два листи 1714 р. (№№ 28, 30, 32) були створені ченцями Каташинського монастиря на Стародубщині й адресовані Стефану Шираю. Останній був тоді значним військовим товаришем. Перший з них написав ієромонах Каліст Роцина, ігумен Свято-Микільського монастиря в Каташині (суч. Новозибківського р-ну Брянської обл. РФ) у 1701 – 1720 рр. Крім привітання з Великим Постом, у ньому містилося попередження про можливий конфлікт за сіно і пропозиція купити його на торгах. У листі, написаному очевидно у 1713 р., чернець, монастирський писар Олександр Шкляревич сповіщає того ж Стефана Ширая, що його з волі архієпископа (Антонія Стаховського?) переводять з Каташинського монастиря у Чернігів на архієрейську катедру, повідомляє про необхідність завершити справу про купівлю землі і просить собі тонкого сукна. У другому листі Шкляревича про купівлю з благословення ігумена Каліста млина, сіножаті й двору в с. Салаві (?) описувалося господарство цього двору. Четвертий лист не був створений духовною особою, але адресований 1716 р. тому ж Стефану Шираю (№ 33). Він був писаний Яковом Шираєм, який не обіймав якихось значних посад. Тут мова йшла про якусь кривду, що заподіяла автору мати Стефана Ширая і яку можна буде залагодити по приїзді з Петербургу навесні. Ще один лист 1731 р. (№ 76) має безпосереднє відношення до Каташинського монастиря. Невідомий автор писав до намісника Петропавлівського монастиря у Глухові, сповіщаючи про арешт ченців цієї обителі ієромонаха Зосими Феодоровича та згаданого Олександра Шкляревича і втечу їх «з-под караулу з Седнева» (їх мали привезти для слідства в Чернігів до архієпископа Родіона Журахівського). Невідомий автор просив, щоб втікачам дали змогу прожити певний час у глухівському Петропавлівському монастирі. Чернець Моровського Свято-Онуфрієвського скиту Іларіон Пироцький у 1729 р. дав свідчення відносно волів, котрих наймав протягом 30 років для роботи у степу «за Мартиновкою лежачом». Мартинівка – село суч. Ічнянського р-ну, як і згадані там же с. Парафіївка і сама Ічня (№ 74).

Тепер переходимо до документів гетьмана Івана Скоропадського. Про деякі з них уже було сказано вище. Перший з них (1716 р.) було вміщено під № 34. Цей лист був адресований дружині старшини Носа. Очевидно це був Іван Ніс, який «відзначився» у придушенні повстання гетьмана Івана Мазепи. Він обіймав посаду прилуцького полковника у 1708 – 1714 рр., потім (1714 – 1715) – генерального судді. Його дружину звали Анастасією, і вона походила з роду Раковичів. Скоропадський писав про скаргу Андрія Горленка, сина прилуцького полковника Дмитра, вихованця Києво-Могилянської академії, на той час – бунчукового товариша. Той скаржився на побиття його Носом і пробиття голови. Ще під час життя Носа Горленко добився у суді справедливості і покарання винного штрафом. Але Ніс до лютого 1716 р. помер, не сплативши всього штрафу-компенсації, а його дружина зволікала зі сплатою. Гетьман нагадував їй про необхідність сплати компенсації, а у разі відмови погрожував конфіскацією частини землі. У травні того ж року (№ 36) гетьман писав до Михайла Носа, якогось родича покійного, з тим, щоб його удова не перечила проти тимчасової конфіскації у неї частини млина (як сплату компенсації). Ще один документ 1726 р. (№ 66) пов'язаний з родиною Носів. Це «доношение» Марії Ніс в ГВК, яке містить фінансові претензії до зятя, Мартина Жураковського, чоловіка її покійної дочки.

1716 р. Скоропадський написав листа (№ 38) до генерального хорунжого Івана Сулими. У ньому гетьман повідомив про безчестя, завдане полковим писаром Павлом Черняхівським (Черняхівським) Кирилу Шумлянському, єпископу переяславському і бориспільському в 1715 – 1726 рр. Згідно з пропозицією єпископа, він вимагав чисто церковного покарання: протягом трьох літургій той мав лежати перед амвоном на знак покаяння. У 1720 р. гетьман знову писав Сулимі, але з іншого приводу (№ 45). У ньому зокрема йшлося про переміщення 18 гармат у Прилуцький полк. Є

й листи, адресовані Скоропадському. У першому з них конотопський сотник Андрій Лизогуб і міська старшина у 1719 р. (№ 42) писали про скаргу Андрія Кандиби на власного сина Федора. У 1718 р. той продав у Гданську 300 волів, але гроші не віддав батькові, а накупив різних дорогих речей, переважно для жінки, через гроші сварився з батьком і навіть підняв на нього руку. За це Андрій Кандиба позбавляв його права на спадок. З цим явно пов'язані злочинні дії Фросини – дружини Федора Кандиби, яка пробувала отруїти всю сім'ю свекра за винятком свого чоловіка. Викрита Федором, вона благала не віддавати її під суд (який виносив у таких випадках дуже суворі кари), а обмежитися єпитимією. У цьому вона була підтримана конотопськими священиками. У другому документі 1719 р. (№ 43) конотопці скаржилися на здириства колишнього сотника Андрія Лизогуба (обіймав цю посаду в 1716 – 1719 рр.) і на безлад, викликаний фактичним безвладдям, особливо на утиски від «переждаючих великоросійських людей».

Приводом для написання листа 1713 р. Скоропадського до архієпископа Антонія Стаховського (№ 27) була скарга канцеляриста Івана Холодовича (майбутнього воронізького сотника у 1716 – 1740 рр., з перервами) на свавілля світського городничого. Але Скоропадського обурювало й те, що на його попередні звернення монастир відповідає мовчанкою («як горох о стіну»). В разі подальшої мовчанки гетьман погрожував звернутися до царя.

Генеральному судді (Олексію Туранському) був адресований лист-скарга 1713 року (№ 22) наказного воронізького сотника Василя Степаненка. Кролевецький сотник Костянтин Генваровський скаржився 1718 р. (№ 40) гетьману Івану Скоропадському на безкарні злочини російської солдатні у Кролевіці («их гспда офіцерове карат не карают, а людем за злодійство нагороди не велят чинити, а вже мині з ними за бідних людей спорячися не стало и сили») і просив допомоги. Взагалі таких скарг на насильства українському населенню від російської солдатні досить багато. А оскільки їх майже не друкували з відомих політичних причин, ми заповнимо хоч трохи цю прогалину і наводимо тут також розгорнутий реєстр кривд жителям сіл Новгород-Сіверської сотні, заповіданих у 20 – 30 рр. XVIII ст. російськими військами (№ 83).

Приблизно 1720 р. ніжинський полковий писар Іван Ананієвич Кужич писав до ніжинського полковника Петра Толстого (№ 44), просячи про місце івангородського сотника. У списках івангородських сотників Кужича не знаходимо (хоча у 20-х рр. XVIII ст.) є прогалини. Але і цього документа достатньо, щоб переконатися у кризі тогочасної козацької демократії. 1722 – 1725 рр. датований лист Федора Чуйкевича до невідомого. Спочатку трохи зупинимося на особі автора листа. Це син бунчукового товариша і сам бунчуковий товариш, вихованець Києво-Могилянської академії, служив з 1717 р. писарем генерального суду. Він мав маєтності у Кролевецькій сотні, а дружиною його була дочка кролевецького протопопа Дем'яна Маковського. Оскільки Чуйкевич не обіймав значних посад, то відомостей про нього мало і їх можна знайти хіба що в фундаментальній енциклопедії В. Кривошеї.⁷ В цьому листі міститься відповідь на скаргу пані Голуб, яка звинувачувала його в заволодінні її землями. Чуйкевич заперечував це, мотивуючи тим, що спірними землями оволодів ще «старий Маковский по універсалу Мазепинском и по грамоті монаршой». Можливо, тут мається на увазі універсал Мазепи від 30 (20). 12. 1707 р., яким маєтності колишнього кролевецького сотника Івана Маковського у зв'язку з його постриженням у ченці закріплювалися за його трьома синами, в т. ч. й Дем'яном (тестем Чуйкевича).⁸ Не виключаємо, що існував ще якийсь універсал Мазепи на землі Івану Маковському. У 1729 р. прилуцький полковник Гнат Галаган писав до гетьмана Данила Апостола щодо іваницького сотника Павла Миницького (каденція: 1700 – 1709, 1727 – 1737) і його конфлікти з сотнянами. При цьому полковник згадував незнамого досі городового отамана Дем'яна Компанця (№ 73). Того ж року і наказний прилуцький полковник Петро Носенко звернувся з листом до Апостола (№ 71). У ньому йшла мова про відмову жителів с. «Грицювки» віддавати «послушенство» панам Себастьяновичам

7 Кривошея В.В. Козацька старшина Гетьманщини. К., 2010. С. 750.

8 Універсали...№ 490. С. 525.

(Андрій Себастьянович – прилуцький полковий суддя у 1714 – 1719 рр.). Зазначимо, що «Грицьовка» – це Грицівка суч. Талалаївського р-ну або Гриціївка суч. Срібнянського р-ну. Представлено й суто приватне листування: Опанас Покорський писав до дружини Скорупи (вірогідно стародубського полкового писаря) близько 1712 р. (№ 25), повідомляючи про новини з театру воєнних дій, а якийсь Кирило Луценко писав у 1722 р. до Овсія Степановича з клопотанням про свого сина Трохима, которого безневинно побили і ув'язнили в Ямполі люди адресата (№ 64).

Далі йде сотницька документація 1732 р. – листи до гетьмана Данила Апостола. В першому з них (№ 77) бахмацький сотник Василь Покотило і городовий отаман Лаврін Ляшко скаржилися на новомлинського сотника Івана Шишкевича і на священика Савицького, котрі чинили кривди бахмацьким сотням, що приїжджали на торг. В іншому листі (№ 78) кролевецького сотника Костянтина Генваровського містилася скарга на злочини козака Кролевецької сотні Карпа Огієнка, які покривали дехто з старшин Ніжинського полку. Третій лист – «донесення» глухівського сотника Стефана Уманця і глухівського отамана Дем'яна Турянського стосувалося козаків сіл Щербі і Бачевська Глухівської сотні, яких змушували перейти у підданство. 1722 р. датована ділова документація кролевецького сотника Костянтина Генваровського: «облік» (боргове зобов'язання) (№№ 55, 56). До цієї ж категорії документів належить і «облік» глухівця Якова Михайловича, котрий у 1717 р. позичив гроші на подорож до Петербурга (№ 37).

У цій подачі матеріалів, як і в інших, досить широко представлені чолобитні, скарги і купчі. У першій з них 1710 р. (№ 22) Іван Кривоножко та Грицько Менченко скаржилися гетьману Івану Скоропадському на двох жителів Коропа, котрі вбили Ярему Менка, і цей злочин приховав сотник, бо вбивці були його родичами. У чолобитній-скарзі (повторній) новгород-сіверських міщан, адресованій чернігівському полковнику Павлу Полуботку, вони нарікали на утиски, які чинив їм війт, і наводили 8 пунктів цього (№ 57). Козак Киселівської сотні Чернігівського полку Іван Скоробогатий звертався у 1727 р. з чолобитною до самої цариці Катерини I (звичай такі чолобитні розглядалися в ГВК). Він скаржився на Василя Полоницького (любецького сотника у 1701 – 1708 рр., з перервами). Сотник не заплатив йому як учителю свого сина, забороняв сплачувати йому за дяківські послуги і переслідував його (№ 69). Про скарги інших осіб на Полоницького (Полонецького) йшлося у попередній подачі статті. Цікавим є лист 1722 р. (№ 59) Михайла Кондратьєва з Дунайця під Глуховом до наказного гетьмана Павла Полуботка і генерального судді Івана Чарниша. Він цікавий тим, що демонструє реакцію на попередню скаргу на нього «козаков дунаевських» і відповідний лист гетьмана. Автор доводив свою правоту, що говорить про тривалу судову тяганину. Важливо, що він пише про свого покійного тестя князя Юрія Четвертинського, племінника київського митрополита Гедеона Четвертинського і зятя гетьмана Івана Самойловича. Якийсь Іван Савич звертався з «суплікою» (№ 60) до чернігівського полковника і просив про повернення йому землі та двору в Любечі. Через те, що документ не має дати створення (її можна визначити приблизно: перша чверть XVIII ст.), складно визначити особу адресата, зокрема ним міг бути і Павло Полуботок. Тієї ж категорії була й «супліка» 1722 – 1723 рр. (№ 61) Якова Малишевського до гетьмана Павла Полуботка. Він добивався заходів, щоб примусити до покори селян с. Синина, що в Стародубській сотні, які були в «послушенстві» 40 років. Малишевський пізніше помер після Гілянського походу, тому його вдова просила Полуботка закріпити за нею с. Синин і половину млина на р. Виблі (№ 62). У 1730 р. вона ж просила гетьмана Данила Апостола ствердити їй та її сином село, котре було надане її батькові ще Мазепою у 1688 р., потім стверджене у 1714 р. Скоропадським (№ 75). Очевидно, мається на увазі універсал Мазепи Спиридону Шираю.⁹ До речі, про похід на р. Терек свідчить і реєстр козаків Седнівської сотні у цій виправі. Тут названо зокрема ім'я незвісного наказного сотника (Василь Коршак) і засвідчено поділ сотні на курені з назвою кожного з них (№ 63).

9 Універсали... № 490. С. 525.

Перша купча XVIII ст. 1716 р. (№ 37) вміщена у міській книзі Конотопа. У ній ідеться про продаж млина козаками, братами Кириєнко генеральному судді Івану Чорнишу, і вона цікава хоча б тим, що у ній уточнюється каденція городового отамана Данила Опанасовича, адже досі було відомо про його перебування у 1702 – 1704 та 1721 рр. Друга купча 1722 р. (№ 26) фіксує продаж чернігівськими жителями Лавріном Мамленком з сестрою Тетяною двох плеців і городу у Любечі Трохиму Бубеннику, любецькому міщанину.

Насамкінець зазначимо, що підписи-автографи в документах підкреслені нами, а слова, які не вдалося прочитати – знаком (...)*. Квадратними дужками позначені пропуски в тексті через якісь дефекти (обірвана частина тексту тощо) або відновлені по смислу слова. Датування, переважно подане кириличними літерами, переводимо арабськими цифрами.

Сподіваємось, ці джерела будуть цікавими і краєзнавцям, оскільки проливають додаткове світло на історію населених пунктів Сіверщини, на соціально-економічну, церковну і культурну історію краю.

№ 1

1669, квітня 14(4). – Батурин. – Універсал ніжинського полковника Пилипа Уманця.

«Филип Иванович Уманец, полковник Войска его црского пресвітлого величества Запор[озкого]ніжинский.

Ознаймуем сим нашим писанем кому бы о том відати належало, а меновите сотникові кролевецкому, атаману городовому, вуйтови тамошнему зо всім посполством и кому показано будет сие писмо до відомости доносим, иж мы, видячи и поглядаючи на выразный універсал антецессора Бруховецкого небожчика, славной памяти гетмана пришлого, выданный на млин греблі міської, стоячий в Кролевці, в котором писмі обо всем обширне выражает, абы в том же млині всі три мірочки яко фундаторови брати позволил, так теж и тепер яко протектор наш Войска его црского пресвітлого величества Запорозкого велможный его мил[ост] пн Демян Игнатович гетман мні тот же універсал небожчиковский позволил потвердити и з ухвали его мил[ости] пна гетмана овшем я з волі его, а с повинности моей выслати росказал на тот же млин, стоячий на греблі міської кролевецкой, абы пн. Яско Миколаевич Маковский, товариш и обывател кролевецкий, всі три мірочки к пожиткови своему одбирал. А то на заслугу небожчика славной памяти Миколая углядаючи, которий на услужі его црского прес[вітлого] величества Войска Запорозкого смертию поконан на том же місці и сину его, реченному Яску Миколаевичу Маковскому, тие всі части три приходячих пожитков зо млина до рук своїх цале одбирал, варуючи сим універсалом нашим, абы так старшина городова кролевецкая, яко теж посполитого народу найменшой кривди ему чинити не важилися и трудности задавати не сміли. А если бы мимо сей выразный універсал хто сміл и важился через волю и росказане наше оному чинити усчербок [в] доходах приходячих зо млина, таковий кождый яко спротивный заводник (?) [...]ие от пана Миколаевича до нас, не уойдет сроктого караня войскового, иначе не будет, сурово приказуем и навпоминаем.

Писан в Батурине 4 априля 1669 року.

Звыш менованный полковник ніжинский».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 50664. – Оригінал завірений печаткою. Записи на звороті: «Універсал пну Яску Миколаевичу выданный на млин в Кролевце стоячий», «Млин под містом стоячий 1669»)

№ 2

1672, вересня 23 (13). – Батурин. – Універсал ніжинського полковника Пилипа Уманця.

«Филип Иванович Уманец, полковник Войска его црского прес[вітлого] вел[ичества] Запорозкого ніжинский.

Пану Мирону Руду, осадчому слободы Рудовки, и всім жителем рудовским узичивши доброго здоровья от Гсда Бга, всему посполству до відомости всем (?) подаем, абысте во всем безпечне будовалис в той слободі ни в чом не вонтпячи, а о розличеню (?) границі и еще вам потвержене слободы на килка літ позволю. Тое милостям вашим до ознайменя подавши, Бгу вас вручаю.

З Батурина 13 септевьрия 1672 року.

А от Кулинина городища вишей озерца и к ріці Тружеворі (*Трубіж ? – Ю.М., І.Т.*). Звыш менованый полковник ніжинский».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 50665. – Оригінал, завірений печаткою)

№ 3

1680, січня 17 (7). – Седнів. – Купча.

«Року 1680 мсця генваря дня 7.

Я, Васил Григориевич, жител бывший седневский, а на тот час щербыновский, відомо чиню сым моим доброволним писанем кому того належатимет тепер и на потомние часи, иж явне, доброволне продадем футор свой власний отческий, никому ни в чом не заведенний, под містом Седневом стоячий, двор з хатою с пляцем тилом од Гаврила Татарина, гарбара, стоячий, и огород подле двора, над огородом криницу и ліс узгору и на горі четвертую част от братов моих Федора и Павла Грищенков покол я сам завілем, все зполна продадем пну Давидови Хоменкови, мешченинови товаришеви и мелникові седневскому, за готовую сумму и руками моими отобранную, за сорок золотих полских, и ліс межею от Ивана Вашеці, мещанина седневского, буною (?) ж 80 Давиду яко своим власним вечыстым добром владіти, жоні и потомкам его, люб дати, продати и люб даруючи ку своему міти пожиткові у вічніе часи. А я себе, жону, дітей и приятелей кривних, бльжних и далних, отдаляю от тоей моей продажи приятелей, абы жаден в то не втручался. На тое даю пну Давидови Хоменку писане с подписом рук людей зацних, при которих тую продажу мою чинилем и нижей на подписі рук менованих.

У Седневі року и дня звишнамененнаго.

Яко неуміючий Васил Григориевич за устним упрошенем я руку албо (?) и я его подписалем Евфим Стефанович, писар седневский.

Намененни в сем записі люде просили и мене, абим своею подписал руку Войцехович, того часу сотник седневский.

За устним упрошенем вишмененних особ и мы руки свої веліли подписати:

Роман Знойко, товариш сотні Седневское.

Стефан Ярошевич, Пархом Хардилович, Гришко Пекух, товариство и мещане седневские при том будучие их продажи.

За упрошенем устним и мы при той их продажи и куплі будучие Васил Басанец, Васил и Евхим Ракувские, Войтіх Сливченко, гарбар, мещане седневские, подписалися.

За устним упрошенем мененное особы Василя Григоревича и я подписался при печати руку Адам Павлович, атаман на тот час городовий.

За устним упрошенем велілем и я подписати руку при печати Филип Глібенко, войт седневский, на тот час будучий».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 50787. – Оригінал, завірений трьома печатками)

№ 4

1680, квітня 4 (березня 24). – Стародуб. – Універсал стародубського полковника Григорія Карповича Коровки-Вольського.

«Копия с копії.

Григорий Карпович полковник Войска его царского пресвітлого величества Запорожского стародубовский.

Пну атаманови мглинскому и всему тоей сотні товариству, так же войтови тамошнему и кому о том відати будет надлежати, сим моім ознаймую писанием, иж яко здавна селце Чешуйки и третяя част в млині в том же селі Чешуйках на реці

Судинці стоячом розмірових и валушових пожитков на сотницький уряд хожували. Так и тепер оное ж селце Чешуйки и третью част розмірових и валушових пожитков при пну Ивану Есимонтовскому, сотнику мглинскому, заховую и ему в уживане подаю, за чим абы ніхто ему, пну сотнику в держанню оного села и в отбиранню з оного млина пожитков третичних и найменшою не важился быти перешкодою приказую. Еднак то докладаю, абы уже пн сотник ани оброков ани грошевих датков под час ст(?) и под час походу войскового змире не брал, але жебы тим селцем и третею частю млина контентовался.

Писан в Стародубі 24-го марта 1680-го году.

В подленном подписано тако:

Звиш менованный полковник рукою власною».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 52438. – Тогочасна копія)

№ 5

1681, лютого 20 (10). – Понурниця. – Заповіт Тетяни Свириденко.

«Во имя Отца и Сна и Стаго Дха и Стія Живоначалния и Неразділимия Тройца сталася тая реч ку вічної памяти. Аминь.

Я, Татяна Василевна Спириденковичовна, бывшего сотника понурницкого дочка, при остатной волі моей и кончини жития моего, будучи хоробою навіжоная от Гда Бга моего, Которому вручаю дшу в руці пресвяті Его а тіло повинное землі отдано ведлуг Спасителних слов: «Яко земля еси и в землю паки пойдеш». Тепер же при доброй волі моей и при целом розумі и памяти сталою распорожаю убоztво мое от мала и до велика, що кому міет зоставати, абы и по смерти моей тіла моего от гробу не порешалис [...] собою жадною мірою турбаци не мали. Що кому міет бути, нехай тим ся контентует. Напрод отказую мужеві моему Павлові Климашенкові в Орловці млини обыдва и двор, к тим же млином належачий, двор в Понурниця стоячий, з сіножатми и полями и, що к тому двору належит, то мужеві моему Павлові з дядком Гаврилом Спиридоновичом все по половині, двор, в Сосниці стоячий, и то мужеві з дядком по половиці; казан горілчаный старий с трубами и с притрубками дядкові Гаврилові отказую. Двор в ринку стоячий против цркви отказую чстному гспдну отцу Петрові за сорокоуст. К тому повинни будут купити по смерти моей вина кварту, фунт ладану, фунт воску, полосмачки пшениці, кромі дяка и паламара. Филону Семеновичу, дядкові моему, отказую шкапу гнідую, волов пару молодых, овец двое и барана, а остаток убоztва моего як то коні военние и риштунок увесь, сукмани, быдло великое и малое все при мужеві моему Павлові повинно зоставати, а муж мой, кому що винни, довги с того убуztва поплатит и сорокоуст в яком колвек монастиру повинен поед[...] Теды убоztво мое все слушне распорядивши, абы мужа моего по смерти моей з родичов моих, близких и далеких, ніхто не важился турбовати. Таковий будет под клятвою стих отец вселенских араманфа (?) трижди хто быс могл сей мой тестамент нарушити.

Писано в Понурниця місті нашем при людех зацних и віри годних на тот час будучих при чстномугспдну отцу Петрові Дорофіевичу, сщенникові архистратига Хрсва Михаила понурницкому, при чстному гспдну отцу Климентію Афанасиевичу, вікарию понурницкому, при Давиду Ивановичу, атаману городовому понурницкому, при пану Григорию Совицкому (?), на той час зостаючи старостою понурницким, при Ивану Дроботу, войтові, при Гаврилові Спиридоновичу, рожоному брату небожчика, ктиторові понурницкому, и при иних людях н тот час бувших немало.

Писан року 1681 мсця февруария 10 дня.

Иерей Петр Дорофіевич, презвитер архистратига Хстова Михаила, рукою власною.

Иерей Климентий Ратнийский рукою власною.

Прошоний устне о подпис Иван Касяненко, писар понурницкий, рукою».

(НБУВ. – ІР. – Ф. ІІ. – № 50789. – Оригінал, завірений печаткою. Запис на звороті: «Дховница дочки Свириденка, понурницкого сотника, на грунта и протчое [...] писанное токмо (?) гетман владіт не позвол [...]

№ 6

1681, квітня 2 (березня 22). – с. Горки. – Дарча Кузьми Ілляшенка.

«Я, Козма Ілляшенко, обывател понурницький, польку его црского пресвітлаго величества Войска Запорозкого Черніговского товариш, при покорном служебничом доземном поклоні моем сим писанем кому быколвек о том відати з дховнаго и мирскаго стану на преложествах и посполитих кгрекоросскаго рода всей Малой Россией застаючим людем належало чиню знаменито, иж Тот, Который животом и смертию владычествует, дал был мні в стан малженский цорку Василия Спиридоновича, сотника понурницкого, на имя Татияну поняти, з которою Его ж добротливым блгословением полтретя року жием. А в тым вырок на остатний крес сего временна живота еі кгда наступовал, которым ест до вічнаго некончаемаго и поволана, легкова-ла мні остатней волі своею при зуполном розумі и памяти доброй нажитые отчистые добра, которые нижей реестровне сочислятся тестаментом по смрти теды еі, в Бгу зешлоі милоі малжонки моеі, чинилем з собою, злщаца у молодом віку своем, тым сиротстви вдовства посіщоний порахунок, абы що отческа рука яко годная у Бга зобрала сновская, си ест моя, того нікчемне не распорошила, а ку тому прочуваючи и о нем добр тых снискателі, же жив ест в неволі бісурманской проклятых турков, удалемься до честнаго гспдна отца Симеона Пекалицкого, сщенка горковского, отдавна мні в приязни добре знаемого, на пораду. Который мні изрекши, абым Гсда моего, давшяго ми дшу и тіло и себе нас діла даже до смрти смирившаго, просил да скажет пут, в он же пойду, и от стих апстол и бгносных отц яко добро ест тім путем ити, много прекладал. В той я приятельской, а реку и стобливой пораді его сладці умилившись, за марност тьи добра в мизерном сем світі распоряджати иначей судил. Но приведши и евлгскую науку купити себі от мамони неправды црствие нбсное во ум тым дшам отцеві и жоні моею, тут же и себі паче црствия Бжия снискатиблговолит всі легкованые мні добра обителі Всемлстваго Спса Новгородка Сіверского по добрі правящаго отца и предводителя, ясне в Бгу превелебнійшаго его млсти кир отца Михаила Лежайского, архимандрити тоєи ж стоі обителі, моц сполне з собою прагнуци всеконечні иноческаго живота, умыслилем, обваровавши притулене аще свободу улучит отцеві и заплачене от нас затыгненных на сто золотых долгов поліцити, яко цале того ради прирадцы и в сем, еще мирском, животі моем по Бзі наставниці выш спецификованном чест. гспдн отцу Симеону Пекалицкому поліцаю, вручаю и вічне отдаю. Напрод млинов два в слободці Орловці на реці Убеди в вершині на двох греблях чотири колі, два камені, а ступних дві в том селі Орловці двор з будинком великий из садом и огородом, там же у нижчого млина, дворец и сіножатеі на сто возов и дом в Понурниці, пахарских кгрунтов во всіх трох руках половина, отчинав кгрунті Вербенском половина, коня гнідого польковничого, коня білого, коня чалого орловского, волов чотири, коров з телятами три, овец двадцятєро, свиней старых двадцятєро, а малє сорок, гусей осм, уток шєст, казан млыновий, казан курінний, коряк мідний, міден, панва, палуб, вози, сокіра, желіз плуговых пар дві, овса осмачок пятнадцет, пшеницы полубочок. Що все сим моим добротным от неуклонна сердца и совісти не яко трости от вітра всує колібляти, но истинні и право(?) создавшему сталой писанем сочисливши, для віри и поваги всегда и да будем в книги вічнаго живота написана власною моею подписую рукою.

В селі Горках у дому чест. гспдна Симеона марта 22 1681 року.

Козма Ілляшенцько, рукою».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 50788. – Оригінал)

№ 7

1686, липня 10 (червня 30). – Мглин. – Купча.

«1686 року, мсца иуня 30 числа.

Пред урядом Иваном Паламаренком, атаманом городовим, наказным сотником мглинским, Осипом Вакуленком, войтом, при людех на тот час при том будущих Андрию Глуще, городничом, Федору Помазу, Авдію, шафару міском, и при Тарасу Заяцу я, Васко Кондратович, мелник, ставши очевисто освідчаю и доброволне признаю, жем

част свою третью мелницкую не пенную и нікому не заведеную у млині под городом на Судивце річце стоячом, у вічност пану Ивану Феодоровичу Есимонтовскому сполна за сорок коп и шест коп продав и держане спокойное подаючи, оной третьей части мелницкой у том пруді вічними часи зрікаюс, упевняючи то я, Васко Кондратович, же як я сам, так жона моя, діти мої, приятелі близкие и дальні у тую час мелницкую в том пруді жадного уступу не маем и міти юж не будем, тилко пан Иван Феодорович Есимонтовский, жона и діти его у том пруді тоєю частю мелницкою волно мает владіти, пожитковати, кому хотя продати и даровати, ствержаючи то письмо, которое для певности в потомние часы з подписом моеї руки и вышменованых особ при печати урядовой ему, пну Ивану Феодоровичу Есимонтовскому, во Мглині на уряді я, Васко Кондратович, подав року и дня вышменованого.

Иван Кондратович Паламаренко, атаман городовый наказный мглинский, для відома [...на] сем писмі подписуюс.

Васко Кондратович упросивши, подписую мою руку

Осип Вакуленко, войт, подписуюс.

Андрій Глупка, городничый, подписуюс.

Под тим же прудом пожно обопол річки до тоей же части мелницкой належную ему, пну Ивану Феодоровичу Есимонтовскому, у вічност продавши признаюс.

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 52446. – Тогочасна копія)

№ 8

1691, червня 7 (травня 28). – Батурин. – Лист генерального судді Сави Прокоповича до крелевецького сотника Івана Маковського.

«Мой велце ласкавий приятелю, пне сотнику крелевецкий.

Пишеш в.м.м. до мене взглядом тых стараням і коштом в.мстим осаженных близко Гуті людей, которих Захарчиха пофукавши еще їм (?) якобы посіянной зобрати пашні заборонити, хвалится і в подданство собі їх привернути. Я теди на жадане і прозбу в.мсти привнесеню, якої ж колвек моеї за в.мстю причины, доносилем всю тую долегливост і перешкоду в Гуті от Захарчихи в.мсти учиненную самому ясневелможному добродіеві его млсти пну гетманові, где і тое преклададем, если можна безпечне в.мсти там свої господарские стріити заводи. Зачим я на тое ласкавую пнскую одержавши декларацию, упевняю в.мсти ласкою его пнской велможности такою, жебыс в.мс. безпечне там свой заводив порядок і людей тых за своїх мів подданных. Сторонное зас посіянной пашні, як будет час жатві, тогда может в.мст, если Захарчиха своїм похвалкам міла бы досит чинити, написати до ясневелможного добродія, люб сам до Батурина зехати, а однак і тепер тых людей упевни в.мст., же оны, даст ли Бг урожай, безпечне свої будут збирати засівки, а не хто инший, о чом вмсти упевнивши, его ж мя доброму поліцаю афектові.

Дан з Батурина мая 28 року 1691.

В.мсти всего добра зичливий пртл Сава Прокопович, судія Войска царского пресвітлого влчства Запор[ожского] енералний

Місто печати судов[овой] енер[альной]».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 54142. – Арк. 106. – Тогочасна копія. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано: «місто печати судовое»)

№9

1691, грудня 1 (листопада 21). – Мглин. – Угода.

«1691, листопада 21 дня.

На вряди мглинском мною, Иваном Романувским, сотником, Онуфрием Парфененком, атаманом городовым, Кондратом Савелевичом, войтом, очевисто ставши Григорий Ивановіч, мелник шевердинский, из Ониском и Радком Луцьченки, жители симонтовский, доброволне на тим признали, иж в любовьною згоду mezi собою зишлись. Которий Григорий понял жону нбчка Гришка Попелишка, брата их, Онискова и Радкова, из сиротою, сном Яковом, взял вси належния кгрунти небожчиковские

до взросту оного сироти Якова при них, дядках Ониску и Радку, зостоват. А долги, котория небожчик віноватий был, повини дядки з того кгрунту уищати, не турбуючи Григория Ивановіча; ещо и то докладаем, вховай Бже, яко не безсмертний челові[к], на оного сироту Якова смерти вічними часи оный кгрунт сирот[т]ний при Ониску мает зостоват, не повинен Григорий мелник, ани жона его и потомки его, ти Ониска и Радка турбоват. На тим доброволне межи себе вічне угоду взявши и записи межи собою выдали особливе я, Григорий Ивановіч, на уряд[...]м Ониску и Радку выдат запис с подписом рук урядовых и при печати.

Писано у Мглині року мсца и дня описанного.

Иван Романовский, сотник мглинский.

Онуфрій Парфененко, атаман городовый мглинский.

Кондрат Савелевіч, войт мглинский».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 52445. – Оригінал, завірений підписами і двома печатками)

№ 10

1694, грудня 21 (11). – Понорниця. – Лист понорницького сотника Нечипора Савченка до полковника Іллі Новицького.

«Мсци пне полковнику комонный велце мні мости пне и ласкавий добродію.

При поволности услуг моих поклон мой звиклий в ласку в. мос. мос. пну залецивши, доброго здоровья от Гсда Бга веспол з еї милостию пнею и со чади зичу в долгости дни заживаты при щасливом повоженю. При сем покорную мою прозбу до милостивой ласкавости вшой мс. пана вношу за рожоным братом Алексіем Гаврилченьком, Олешка небожчика того Гаврилченька и дядком их рожоным Олихвіром Обуховским, жителям понорницким, которие зачувши о небожчику Олешку, же юж преставился з маловременьного сего жития на вічную памят з Бжия росказаня, оплакавши его, небожчика, и помянувши як церков православная в себї содержит з повинности своей пртелской, пришедши до мене з жалем немалим да и со слезами просячи, абым им дал писмо для увірення до в. м. мос. пана, же он в покровности таковой знайдуться. Що я добре відаючи, же так ест, а не иначей, в тот способ за ними и причиняс, рач в. м. мосци пн. оных як близких вирі (?) не отпустити тще з позосталих вещей небожчикових з побожности своей, на чом будет милосердие вше пнъское, що за дшу его, що и ім, сиротам бідним, на памят крвного и рожоного их, а оны повинни за его дшу Гда Бга благати и діти их, поки живота их на сем віку будет. А за в. мст. мост. пна и доброе отримавши милостивую ласку должествуют Гда Бга в Тройци Стой Единого маестат благати за доброе вше здорове и многолітное при щасливости пановане. Що и повторе в. м. мости пна и добродія моего, низко поклонившис, покорне прошу не остав прозби моя для тых сирот. Гспд Бг будет в них нагородою стократне за таковое помирковане и поділ побожний им, сиротам, бо тилко в них було отца и добродія. А я за дознанную в прошеніи моем ласку ласку, готовим зостаю навсегда и отслужовати и естем

в. мости, моему мстивому пну и ласкавому добродієви, цале всего добра зичливий и поволний слуга Никифор Савченко, сотник понорницкий.

З Понорници декавря 11 д. 1694 р.».

(НБУВ. – ІР. – Ф. ІІ. – № 14487. – Оригінал)

№ 11

1696, лютого 22 (12). – Мглин. – Вексель.

«Року 1696 мсця февруаря 12 дня.

За відомом уряду мглинского Макар Игнатовича, сотника на тот час наказного, Григория Семеновича, атамана городского, Кондрата Савелевича, войта мглинского, лист и доброволный запис от нас Тимоха Подлузькаго, жителя высочанскаго, от Иванови Парфененка, от Максима Ушачонка, от Уласа Данилевіча, жителей миских мглинских, чиним собі відомо, иж ест зостаем виновати талярей сот дванадцат бити-

ми ровню пну Ивану Феодоровичу Есимонтовскому, козаку и товаришу значному сотни Мглинской, повиннысмо оную суму его рукоданную извистит вси едностайне без всякой отмовы и отмоги на ден и термин заложонный в року идучом 169 осмом о воскресении тридневном об Велицен[ю]. А не могли бы мы на термин назначонный сами оной суми з постачити, то мусят наши жони и дити тую суму особисто отдавати вышмененную и на тым мы, Тимох, Иван, Максим и Улас и письмо выдаем на врьді з своіх рук власных пну Ивану Есимонтовскому и при печетех урядових для липышой вири и певности.

Писан у Мглині року и дня вышписанном.

Макар Игнатович, сотник на тот час наказный.

Григорий Семенович, атаман городовый.

Кондрат Савелевич, войт

Очевисто упрошоный от нас Тимоха, от Ивана и Максима и от Уласа до сего запису Ониф Окуленко руку подписал.

Очевисто упрошоный до сего запису Костя Романович руку подписал».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 52447. – Оригинал, завірений двома печатками)

№ 12

1697, листопада 29 (18). – Івашківка. – Купча.

«Року тысяча шестсот девьдесят сегомо мсца ноеврия дня 18.

Я, Пархим Панченъко, жител ивашковъский, чиню відомо сим моим записом, и я, Пархим Панченъко, продаем синожат свою власную, никому ни в чом заведенную, чстному отцу Захарію Сто-Николскому ивашкому за певную суму за таларей шест и дубов (?) чотыри вічними часы при людех зацных и віри годных, при атаману Иосифу Пирогу и при Хролу Шелевенку и при иных людех зацных на тот час будучих.

Діялося року и дня виш писанаго».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 61934. – Оригинал)

№ 13

1698, вересня 30 (20). – Почеп. – Купча.

«Року Божого тысяча шестсот девьтдесятого осмого мсца септеврия двадцатого дня.

Перед нами, урядом почеповским зуполне засілим, Кондратом Каречкою, на тот час сотником наказним, Павлом Кошанским, атаманом городовим, Иваном Сидоровичом Паливодою, асаулом сотенним, и при бытности того часу товариства значного сотні Почеповской панов Семена Пушного, Савви Шухари, Гаврили Карпаченка, городничого почеповского, а Семена Правды, войта міского, а з міщан панов Демяна Карповича, Дмитра Куници, Филипа Самойловича и пред усими того часу на врьди засидаючими особами, его милост пн. Лукян Иванович Рославец, сотник Войска Запорозского почеповский, явне, ясне оповідал, иж еще за живота в Бгу зешлого в его милости пана Игнатия Григориевича Волского Коровченка, сотника почеповского, будучи сего ж року в Стародубові в его царского пресвітлого величества Войска Запорозского в дому пана полковника его милости пна Михайла Миклашевского, сторговал пляц, еще неуфундованный нимало будинком, лежачий на старом місті, з огородом, с ограниченнем в тамошном положенню будучий, и гребелку новозачатую, тож еще неуфундованную, лежачую на реці Немизі, за злагодою и помиркованнем его милости пна Спиридона Яковлевича Ширая, войта стародубовского, при бытности пна Иосифа Мартиновича, бывшого сотника почеповского, ценою за таларей двадцат, а на завтрешний ден и в дому его ж в Бгу зешлого пана Волского при бытности тогда пана Филипа Ноздри, хоружого сотні Почеповской, и пана Якова Куриленка, подлуг продажи своей гроши совершенно таларей двадцат отобравши, паней малжонце до сховання отдал и изречение словесно перед панею ж малжонкою вчинил и ремень(?) декларовал на мененний и проданный пляц и гребелку врадвое право купчое небожчик пан Волский пану сотнику Рославцу видать. А же за скорим воен-

ним под Казикармин походом не прилучилося тогда права его милости пну сотнику одержать, в яком року пан Волский и небожчиком зостал. Теды просил нас пн сотник, абы купля тая в достовірность по признатю мененних особ пна Ноздри, хоружого, и пана Куриловича его пана сотникова, а продажа в Бгу зешлого пана Волского до книг міських почеповских пероблятом записана была. Так мы, вряд, видячи слушность и поважаючи признате зацних особ по желанию его милости пна сотника Рославця, екстрактом сие право купчое виписавши з книг, з подписом рук и притисненнем печатей велелисмо видать и есть видано.

Діялося на уряді почеповском року, мсца и дня звишписанного.

В подлинном подпись такова:

Кондрат Коречка, на тот час сотник наказний почеповский. М[істо] п[ечати].

Павел Кршанский, атаман городской почеповский рукою власною. М[істо] п[ечати].

Фрол Аксанович, писар сотні Почеповской, во свідітелство власною рукою подписался. М[істо] п[ечати].

Вмісто Семена Правди, войта міського, яко писма неумиетного, до сего права купчого во свідітелство я, Иов Иллинич, писар міський почеповский, руку свою власною подписал».

(НБУВ. – IP. – Ф. X. – № 7779. – Копія кінця XIX ст. Запис наприкінці документа: (Рум[янцевская]оп[ись], п[олж]Старод[убский], с[отня] Первопчеп[ская], т. 85»)

№ 14

1699 (?), лютого 11 (січня 31). – Мглин. – Купча.

«Року 1699 (?) місяца иануария 31.

На вряді мглинском Григорием Семеновічам, атаманам городовым, сотником наказным Осифам Окулонкам, войтам, ставши очевисто Потап и Лазар, наводичон[с]ки жители мглинския, явѣне доброволне признали, иж вичѣне на потомнѣя продали свои моржки власнѣя, никому ни в чом не пеннѣя и не заведеннѣя, лежація против гатмана (?) и подле наводиковых к болоту Малахову, завожу пну Ивану Бобошенку, жителю мглинскому, за готовую суму грошей в совіто талерей пят. Волно ему, Ивану, сими моржками владити, на свой пожиток повернути, продати, даровати или дармо кому отдати. А мы, выш мененѣя продавцы, вічне зрекаемся мы сами, наши жоны, дити и наши приятели не могут мити потребности, що и не мием от сего часу. И на том мы, Лазар и Потап, и писмо выдали з своих рук власных пну Ивану Бобоши с подписом рук врядовых и при печатех.

Писан в Мглині року, місяца и дня выш описаного.

Григорий Семенович, атаман атаман (*це слово повторено. – Ю.М., I. Т.*) городской, сотник наказный мглинский.

Осиф Окуленко, войт мглинский».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 52452. – Оригінал, завірений двома печатками)

№ 15

1699, квітня 3 (березня 24). – Любеч (?). – Дозвіл громади сіл Кротенської волості Любецького повіту на побудування млина Федору Красковському.

«Року 1699 мсца марта 24 дня.

Мы, всі едностайне на подписе нижей именованние сябри острова Щодровського, жители уїзду Любецького, чинимо відомо сим нашим доброволним писанем у каждого суду и права и на каждом містцу, гдиколвек сей наш лист презентований будет, и[ж] мы, міючи грунта свої отчистие под Любечом лежащие, в волости Кротенской в Белдюгах и в острове Щодровском, в которих грунта, же мїет част и пан Федор Красковский на вічност собі и потомком своїм, правом купним набытую, з нами помїжную в полі и дубровах, в дереве бортном и в яловьцах, в люзе и в сіножатех, в озерах и в криницах, в річках (?) и во вшеляких в лугах (?). А углядївши собі містце способное до робленя млина в том же грунтї на реце Щодровце, берегом до его нивки притяглое, жадал нас о тое, абисмо ему в том спречными не были в будованю млына.

На що мы всі едностайне зезволяем, абы яко на всем в. мстином (?) ведлуг своего за Божию помощию уподобаня млын фундоват и будоват. На що сее наше писане для ліпшого віри и певности казалисмо написат з подписом рук нших сябриних. А на со-противного закладаем выни на урад, где сес наш доброволний векуистого позволения ншого лист презентований будет, золотих пятсот. А по заплаченю выни теды міет сес наш лист зупольную моц міти и вічньими часы при пану Феодору Красковскому и потомьках его зоставати.

Діялося року и дня выш менованного.
Яко неуміетние писма просилисмо руки наши подписат.
Иван Филоненко, войт кротинский, житель сениуковский.
Пархом Семак, жител семаковский.
Прокоп Манко, жител манковский.
Андрей Манко, жител манковский.
Лазар Сувиденко, жител манковский.
Тимош Довгун, жител мошеловский.
Макар Павленко з братом, жители кротенские.
(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 50792. – Тогочасна копія)

№ 16

Кінець XVII ст. – Лист охочекомонного полковника полку до свого зверхника.

«Подан мні в сых днях пнский велможности вашой лист, в котором выражено, что подлуг прошлорочной габяков роздачи, посылається и тепер для товариства охочо-піхотного, в полку моем консистуючого, на барву габяков* полтораства. Прето любо тут габяков жадних не привезено, и не имію з города жадного (!) відомости, где бы ониє міли удержаны быти. Однак отвітствующи на тот пнский лист, доношу, что в реестрах прошлорочних, п. Чечелем хоружий полку моего при роздаваню роковой плати составленных, изчисляется товариства сердюцкого (кромі сотников трох) 195 (...)*, а тепер сколько их на лице покажется, казалем учинит ревизию и подлуг тоєй роздаватися будет чрез того ж п. Чечеля (який ест указ велможности вашой) роковая плата и барва, когда будет привезена, толко прошу панского велможности вашой извістия, в жонатих грунтовых сердюках, з которих многие козацкие и посполитие достатние побрала жоны и своїми живут домами. Если им казат як и протчіім заров-но барву и плату давати, чили ні, а особливе о сотнику в Березной станцию міючом, которий там же понял за себе вдову козачку зо всеєю господарскою осідлостю и з доволними грунтами при млині и протчіїх угодиях зостаючими. Если и ему пове-лищ, велможност ваша, що належит роковой платы (?) дат чили міет консентоватися своїми господарскими пожитками плати. На що ожидаю отвіту».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І – № 51204. – Тогочасна копія)

№ 17

1700, березня 23 (12). – Іванполе. – Лист стародубського полковника Михайла Миклашевського (регест).

Лист містить наказ старості й війтові с. Воргол явитися до полковника.

«З Иванполя марта 12 1700 року.

Его црского пресвітлого величества Войска Запорожского полковник стародубовский Михайло Миклашевский».

(НБУВ. – ІР. – Ф. 1. – № 65274. – Тогочасна дуже поповсана копія)

№ 18

1701, грудня 10 (листопада 29). – с. Спаське. – «Розиск».

«Року Бжого тысяча сімсот первого мсця ноембра двадцят девятого.

По розказанню и выразной волі ясневелможного его м. пна Иоанна Мазепи, гетмана войска его царского пресвітлого влчства Запорожского, в універсалі нам на подписі, ниже менованном. от того ж его мл. добродія в Сосницу для розезнання

справ о десятину о кгрунѣта, о сеножати и о розные кривди, межи висоце Бгу превелебним его млсти отцем Никоном, архимандритою мнстра Всемилоствитого Спаса в Новгородку Сіверском будучим, и законниками того ж мнстра, а особливе отцем Мардарием, монахом того ж мнстра, на той час городничим села Спаское, к помененному мнстру прилеглого, и межи того ж села жителми з одное стороны, а з другое межи панами Иваном Дорошенком, сотником, Антоном Герасименком, атаманом городовим, Омеляном Денисенком, на тот час місце сотницкое для неспособного здоровья през килка дней засідаючим, и межи всім товариством сосницким, так теж и межи Кузмою, войтом, Кирилом, бурмистром, и цехмистрами Ониском кравецким, Наумом шевским, Гарасимом ковалским, Опанасом Шостаком калачническим, также и межи знаменитами обыватели сосницкими, меновите Остапом Бакуменком, Иваном Весною, Савою Василевичом, Григорием Коренком, Остапом Повторацким, Фомою Прокопенком, Миском Авраменком, Гарасимом Тандітником, Петром Мелешковичом и межи всіми мещанами и посполитими людьми в самом городі Сосниці и по хуторах и в селі Кириевці мешкаючимы, в супшліках обосторонних и в пунктах тому ж ясневелможному добродієви в Батуриин поданых, виражонние, точачихся висланного даном специфіковано: кедисмо до города Сосниці приіхали и там одославиши наперед своею иннотесценцією, велебного отца Генадия, намісника свтого мнстра новгородского, з прочією братією самисмо на публічном містцу городовом, то ест в ратушу, ведлут звичаю засіли. Где вся старшина товарискаая з козаками сотні Сосницкое, старшина городоваая містская з посполитими людьми, по той же волі реіментарской обрание были, а особливе менование честние отци Генадий, намісник, Гедеон, соборний отц, Мардарий городничий и иние з мнстра Сто-Спаского послание, притомними зоставали. А так перед презентцією тих всіх поменених старших и мененних особ и людей згола перед всім народом публіце поважній ясневелможного его мл. пна гетмана універсал, в руки нам высланим даний, читали казалисмо. А по вичитанню універсалу реіментарского еще супшліки обосторонне тому ж ясневелможному его мл пану гетману в Батурині в руки з пунктами, особне з обоей руки писаними, так явне при всіх своїм порядком чтение были. А по вичитанню мененних супшлік взялисмо перед себе мы, выслание, первий пункт супшліки сосницкое, стороны десятины на совершенный розыск и на skutечное розезнане, хотячи відати откуду тая десятина и за чіім позволением уросла? А так велебного отца намісника з братією питалисмо явственно: если мают якое право тую десятину од звірхнійшей персони собі даное, которий перед всіми публіце нам высланим лист от Никити, сотника, од Федора, атамана, от Омелка Денисовича, войта, от бурмистров, од всея громади и од иних трох персон в том листі именами подписаный. Де дата в помененом Спаском селі року 1670-того мсця августа дня 12 собі и мнстреві даний презентовали, так ся в собі слово до слова міючи:

Ми, нижей подписание, сосницкие обыватели відомо чиним сим писмом ншим, иж упросивши у висоце в Бгу превелебного его мл гдна отца Михаіла Лежайского, архимандрити мнстра Всемилствитого Спаса Новгородка Сіверского, так от себе яко именем всіх сосничан войскових и посполитих на пахане поля, в кгрунте маетности его мл. села Спаского лежачие, пос[ту?]пилисмо от всіх, кто би колвек пахал на ных десятину, его мл звичайную дати безжадних споров и вимовок, варуючи еднак то, же ніхто пахаючий и [...]вати хотячий над готовие тие поля спаские нових розробляти пол и продати (?) без відомо и волі его млсти отца архимандрити не повинне под утратою своего засіву. За позволенем теж продавати нікому на иншую сторону, толко тим же села Спаского подданым его млсти, так з войскових, яко и посполитих людей мают так же под утратою всего своего засіву. На що сее писане для певнішой віри и крепости так от себе з подписом рук наших и печатми як [...] и всіх сосничан, которие колвек пахатимут поля тие спаские его млсти отцу архимандриті далисмо.

Діялося в том же селі Спаском мсця августа дня 12, року 16 семдесятого».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 50794. – Тогочасна копія)

№ 19

1704, травня 9 (квітня 28). – Бурівка. – Заповіт Семена Гребінки.

«Во имя Отца и Сна и Свгго Дха, Свтия Живоначалния и Неразділимя Тройце Амин.

Я, раб Бжий Симеон Гребінька, жител бурувский, будучи от Гсда Бга при старости своей навижоний недугом телесним, в котором недузї сподїваюся близшим бы ко смерти, нежели ко животу, а зьвлаща естем позосталий я по смерти зятя своего, Ивана небожчика, которому я бил свое имїние вручил господарства, щоби мене он поховал, подлуг звичаю. По которого то смерти зосталим естем, а видячи себе в недузї подупадла и будучий при зуполном розумї и доскональной памяти своей, ани теж от кого примушоний, ани з намов людских яких подущоний, але чиню з доброй волї своей, що кому належит леггую и записую и відомо чиню тепер и в потомние часи кому би о том відати належит: напрод вручаю дшу мою Гспду Бгу, а тіло мое гришное нехай будет землі отдано, откол ест оно взято. И подлуг звичаю христьянского мает дочька моя Акилина поховати и поминати пристойне як належит и леггую за душу свою священнику шест коп и золотий на сорокуст и за столи и за все поминание належачее. А грунт мой з сіножатами, где ест належачий, як зятя моего Ивана Корженка, так и мое власное набитие и его записую дочці своей Акилинї юй власной из дїтками оное уживане не повинен еї без волї моей турбовати и сей мой тестамент ламат, ани касоват. Що записую еї власное з дїтками, а моїм унуком, щоби жадной ниhto до оной не мїв потреби, ани з духовного стану, ани теж звїцьких станов.

Которий то мой тестамент чиню з волї своей при людех зацних и віри годними устьне от мене прошони о подпис рук при том часї будучие при Степану Роговому, при Денису Безику, жителю свинопуском, и при Акулї Гарасименку, при Никифору Корженку, при Феску Гришковому, зятю и иними многими людми при том часї жителї буровские. Которий то мой тестамент и воля моя остатная списанная при людех. Кто би важился ламат або касоват сей мой остатний декрет и волю мою, таковий нехай будет проклят, анафема и маранафта и такового позиваю на страшний суд и разсудится зо мною пред нелицемирним Судиею и воздаст кому ж до по ділом их, егда прийдет судити живих и мертвих. Амин

Дїялося в дому моем власном в селї Буровці, в року тысяча сімсот четвертого мсця априля 28 дня списася.

А що зостаєт виноват Иван Сикаленко долгу золотих пят, що позичав и справивши ониє гроши, отменити за дшу мою кадилницу до церкви Бжой.

Дякови за всі отправи за душу мою отписую зол. пят».

(НБУВ. – ІР. – Ф. II. – № 4754. – Оригінал (?))

№ 20

1710, березня 23 (12). – Чернігів. – Лист чернігівського і новгород-сіверського архієпископа Івана Максимовича до о. свіжського городничого.

«Список з листу архиерейского, слово в слово.

Бже блгослови дом его млсти пана Холодовича, умъножи всіми своїми свише блгими. Посїтивши дом архиерейский, его млст пан Стефан Холодович презентовал доводи, в писаниях изображенние, на подданих наших катедралних о разоренїи и сожженїи мимошедшаго времени своїх млинов. Честност ваша пригласивъши виноватих, именно погребьских, но по начертаниям свидѣтельствующим, найпаче по правосудию и самой совершенной истинї, учини при людех достойних чести и віроятия прилежное разсмотрение. Если изобращутся винни, повелїти им конечно би его млсти пана Холодовича перепросивъши в той руїні, от себе нанесенной безвинне самоволнї,удовольствовали. Аще неудобна тамо діло сие совершити и помїрковане учинити, волно его млсти пану Холодовичу у ясневелможного добродїя его млсти пана гетмана на виноватих правосудия искати. Пан Стефан требует дерева на клїтьки, кождий видит везде пустьки стали в далних мїстех небортьное неугожое, не било б з убитком пущи и себї на свою потребу дерева доброго не псуйте, били б доволни

дрова, не възбраняйте его млости, во въсем имійте рассмотрение. Бже вам поспіши во въсяком блгом ділі

З катедрі 1710 марта 12.

При печати рука власная Иоан, архиепспп чернігов[ский]».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 50690. – Тогочасна копія. Запис на звороті: «Список листа преосвященного черніговского о спаленню млинов до отца городничего свіжского писанный»)

№ 21

1710, серпня 19 (8). – Батурин. – Лист батуринського протопопа Стефана Джунковського до генерального судді Олексія Турянського.

«Мсці пане судиа Войска Запорожского енералний, мой велце ласкавий пане и добродію.

У простого народу ншого в великом поношенії будет чин дховний и за праведное свідителство, однак я той простоті не потураючи, могл бим еже слишах, свідителствовати; не тилко совісти не нарушивши, але и мздовоздаяння свышше надіючися. Тилко в том заводі Мищенко и Книшенка медиатором бути не могу для того, же любо передо мною була контроверсія Мізенков з дяком отюским и здається, же щос пробелкнув Мізенко чи по жестосердию, чи з инших яких причин на Книшенка, швагра своего, однак я того не спречен, додав, и не могу совершенно знати: далеко барзій, що Мізенко, отшедши од мене, много глаголав дякові и сестрі его на Книшенка, тое до мене не належит. А если дяк свідителствует, же будто од Мізенка чув, що викликав его Книшенко по теї казани. Мні здається, же хоць молод, однак має совіст християнскую и не пян був на тот час, ані змогоричен, стало б и его свідителство за мое, если ему ест в доброй памяти річ Мізенкова. Сим кончу мой отвіт и ласці в. мсці пана при млитвах моїх недостойних отдася.

В. м. мсці пана и добродія нижайший раб и бгмолец Стефан Джунковский, протопопа батуринаский.

З Батур[ина] 1710 августа 8».

Адреса на звороті: «Его царского пресвітлаго величества Войска Запорожского судіи енералному, его млости пану Алексію Турянскому моему велце мсці пану і добродієві належит», «От отца протопопи батуринского Джунковского».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 50691. – Оригінал)

№ 22

1710, до 2 жовтня. – Скарга Івана Кривоножка та Грицька Менченка, лукомських жителів, до гетьмана Івана Скоропадського (регест).

«Скарга на Микиту, прозвиськом Сродника, та його шурина Микиту Тосенка, жителів коропських. Минулої зими під час ярмарку коропського Васько прозвиськом Пишни і Ярема прозвиськом Менко зайшли до Микити для віддання боргу до Сродника, котрий тримав оренду, він заорендував коня у Яреми Менка. Там у Сродника пили могорич. Микита Тосенко ударив Менка кулаком, потім, вбігши в світлицю, почав Менка бити. Тоді були люди-свідки й казали Менку, щоб йшов позиватися. Сродник його не пустив, почав горілку давати. Напившись, вони пішли з двору, але Сродник завів Менка до пустої комори. Та Менко ліг посеред двору й просив людей, щоб помогли внести його в нову пунту кімнату. Його поклали на сіні в кімнаті. Васько пішов до свого товариша на ніч і від того часу «обадва загибли смертелне». Через 8 тижнів Ворожбитів вівчар знайшов їх вбитих у полі у півмилі від міста. Кривоножко й Менченко пішли до сотника в комору і виявили на стіні кров, а також ріжок тютюну, що належав Менку. Сотник нічого не зробив Сроднику й Тосенку, скоро повідпустив їх і приховав злочин, бо вони були його родичами. Скаржникам велів тіло взяти до їхнього села і погрожував їм. Вони довго терпіли, щоб їх не вбили. Тепер же просять справедливості».

(ЦДІАК. – Ф. 51. – Оп. 3. – № 36. – Оригінал)

№ 23

1712, січня 22(11). – Нові Млини (?). – Скарга новомлинського сотника Григорія Шишкевича на священника, новомлинського намісника.

«Року 1712 місяца генваря 11.

По злеценю ясневелможного его милости пана гетмана перед судом войсковым енералним слухана была справа и завод п. сотника новомлинского из отцем намістником тож новомлинским.

1 пункт подал п. сотник на отца намісника будто kota чорного из молодиком школьником убыл и обдерши, до шапки на шкурку собі обернул, свідки ставил.

Отвітовал на тое отец намісник же то, мовит, неправда и я готов сумленнем своим отвестися.

2 пункт. Будто о. намісник вдові Володковні, сусідці своей, дытину вробыл и зослал до попа, швагра своего, в село Плиску.

Отвітствовал намісник: неправда, мовит, то. Я готов сумненем отвестися или свідков поставитъ, на що п. сотник міл світками поставит Ивана Редку и Володка, отца той молодицы.

3 пункт. Якобы о. намісник, отнявши у своего парафиянина Уласа Галушки жону, болш тыждня в дому своем держал.

Отвітовал о. намісник: о той білокглови, якая в дому моем была честно, знает о. протопопа борзенский, от которого мні в духовенстві нашом злецене таковое было.

4 пункт, же на світлий день Воскресения Христова, вибігши у вечерню з олтаря в стихари на крилос, Алексія Демяненка побыл.

Отвітовал о. намісник: правда, мовит, же я сказал Алексію: нащо церковное окно вибыл? А Алексій почал мене зневажати, лаяти. Я ему казал с церкви вийти.

5 пункт. Черниця все літо прошлое, скинувши габыт и взявши на себе одежду світлую, ходит берегом в дом о. намісника и ночует там.

Отвітовал о. намісник: то, мовит, неправда; если оная черниця хоч раз ночовала, то за тое готов сумленем иерейским поправить. Тилко случилось одного часу на торгу купилем черницкую раму за рубля, и не зналем, чия то раса».

(Л-ко И.А. Жалоба новомлинского сотника на новомлинского наместника // КС. – 1889. – № 7 (июль). – С. 274-275. Документ знаходиться, як вказує публікатор, в Румянцевському музеї, архів Маркевича, № 350. Нині це Російська державна бібліотека у Москві, відділ рукописів, зібрання Лукашевича і Маркевича)

№ 24

1712, квітня 18 (7). – Седнів. – Рішення седнівського уряду щодо заповіту козака Терешка Ходоса.

«Року 1712 апр[иля]7.

Перед уряд нш седневский ставши Данило Семенович, обывател здешный, презентовал дховницю небожчика Терешка Ходоса, товариша сотні Седневской, которая при кончині жития его писана при честном гспдну отцу Василию Гладкому, сщеннику церкви Рждства Прстой Бцы седневской, и при ему, Данилові, и при иных людях: Грицку Стрижиеві, Кузмі Шимченку, Радку Шевцеві, а якая в оной кому небожчика Терешка учинена легкация, тая тут з тоей же небожчиковской дховниці выписуется. За дшу честному гспдну отцу Василию Гладкому дві нывки, одну у Сычова стуйла поміж Стрижиевой нывы, а другую у озера поміж Олійниковой нывы, и сіножать на Седневском лузі з одной стороны подлі міскою, а з другой – подлі Бочковской сіножати по болото лежачую. Ивану Шимченку ныву у курганця Соколковского поміж ныву отца Тарасия, сщенника макишинского, и поміж его ж Шимченкову. Пилипу Чирку ныву на шляху Черніговском поміж ныву панамара пречиского, ему, Данилу, нывку у Плоского курганця з засівом поміж ныву Зизионову и Ивана Баглая, а двор, у котором сам небожчик Терешко мешкал, гумно з околицею за Ключкувскою брамою плястик у замьку подля Буровского и иные кгрунта, так же и позосталый товар, поліцил ему, Данилу, таковым способом, абы тое спродавши,

так помынки христианские по оном и жоні его належите отправил, яко и долги всі, яких на сорок талярей, як в тоей небожчиковской дховниці выражено, поплатил. По якої дховниці презентованю его млсть пн Петро Войцехович, на тот час сотник седневский, обрадившись з честным гспдном отцем Василием Гладким и з общего всіх согласия отдавши ему, Данилу, на оплачене небожчиковых долгов половину грошей, талярей двадцят лічбы литовской доброй монеты, принял себи у вічне владіне ныву у [...]чаках поміж Данила Микитенка, а в головах от Терювского(?) и Борецкого нывка з засівом, сіножать на лузі Седневском поміж міскої и Бочковой сіножати по болото, пляцик у замку седневском подлі Буровского и з товару овец осмеро. Помененный зас отец Василий так же з общего всіх согласия в половынї долгу, то ест двадцяти талярей монеты доброй лічбы литовской, якие был небожчик Терешко выноват небожчикам Мортилям, а тепер за дшу оных ему, отцу Василию, тая сумма поручена, взял себи увічную посессию, так двор у яком небожчик Терешко мешкал, гумно за Клочкувскою брамою з околицею и оситю(...)*чое, як и инное нывя, едну Гуриновскую под Соколов(...)* поміж з Олійниковою, другую Коровитовскую поміж з Гутенковою, третью уз Соколовскую дорогу поміж з Лавриковою, четвертую за Олійниковым гумном поміж з Шимчиною нывою, а з товару корову, поневаж една всего и була. Теды мы, будучи добре то свідомы, по жаданію так его млсти пна Петра Войцеховича, сотника седневского, яко честного гспдна отца Василия Гладкого, для лучшей певности и твердости и жебы в потомный час жадная о том не вчиналася турбация, нше урядовое писане з подписом рук и притисненем печатей на ратушу седневском выдалисмо.

Діялося року и дня вышписанного.

Феодор Борецкий, атаман городовый седневский.

Омелян Тимофіевич, городничий.

Устым Буй, войт.

Артем Семенович, міщанин седневский.

Огій Вялик (?), ктитор Сто-Юровский.

Данило Семенович, ктитор церкви седневской Рждства Прстой Бци.

Иван Трушевский, писар сотенный.

Тут же и мы, уистивши належите долг небожчиковский, який у его ж выражен ест дховниці и отділным кгрунтом, як в сем записі ест положено, контентуючися, жебы межи ними и в потомные часы межи дітми ншими жадной не було турбациї, руки нши подписуем и печати прикладаем.

Петро Войцехович, сотник седневский.

Василий Гладкий, пресвитер стопречистый(?) седневский».

(НБУВ. – ІР. – Ф. П. – № 50804. – Арк.29. – Оригінал, завірений печаткою. Запис на звороті: «Купчая на ныву и сіножать Ходосовские априля 7 року 1712 описаная»)

№ 25

Близько 1712 р. – Лист Опанаса Покорського до дружини Скорупи.

«Добродійко мсці пні Скорупина.

Есть на Жмудзі містечко полское Шиуды, там з Гродна прешедши, наши всі стояли. А з Тройцы Стой (...)* его милост пн. обозный войсковий енералный позван в Санктпетербурх, (...)* же пн полковник гетманом наказным позван ку Гданску, з ним пан ваш и пан Ян (...)*шевский (...)* мой Гриц и заті мої обадва и пн. Гамалія (...)* при арматах наказным, другой пошол до Гданска и в Гданску сказуют, будет держат (...)*ашы караул (?) з Алексіем сут во всіх писма и сподіваются сіи козаки за собою дні у чотыри, понеже де коні его поприставали. Пн. сотник мглинский против армат войскових послал подводы, знат что пн. Гамалія з арматою недалеко.

В. мс. м. мс. пне сват и слуга Афанасий Покорский».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 57478. – Арк. 26. – Автограф)

№ 26

1713, червня 15 (4). – Любеч. – Купча.

«С подленой купчой

Выпис з книг міських черніговских права майдебурского

Року тысяча сімьсот тринадцятого місця июня четвертого дня.

На мойстраті его царского прсвтлого влчства черніговском пред нами, Феодором Лопатою. войтом черніговским, Герасимом Звіром, бурмистром, и райцами рочне засільми, за відомом и дозволеном его милости пна полковника, ставши очевисто в ратушу черніговском Лаврін Демянович Мамленко Дуброва з сестрою своею Татияною Самойловою Армашкою, жителі черніговские, явне ясне и доброволне сознали, иж оны, міючи по зешлих родичах своїх позосталые собі добра, в Любечу місти лежачие, плец землі дворовой помеж Трофима Бубенника и отца Иоана стотроецкого дворов уз річку Гончарку и другой плец коморний в ринку поуз Стефана Мартиненка застаючий и огород на Карпиловці поуз Ероша Ніжинченка (*в іншому списку – «Ніжинца» – Ю.М., І. Т.*) межею з сіножатю на озорку в лозі помеж Кириловой Коволевой сіножати лежачою, свое власное доброе на вічност як з любецкого ураду купчую, на тое данную, от себе пред нами презентованную, ствержали, так и тут, на мойстраті, освідчим, же продали Трофиму Бубеннику за сто золотих готовых грошей. В которого Трофима Бубенника, міщанина любецкого, одобравши гроши належачие, тут же на майстраті квитовали, даючи зуполную моц ему самому, жені и потомком его тими плясами дворовым, огородом и сіножатю, яко своїм власним добрим владіти, дати, продати, записати и яко хочачи на свой ліпший пожиток оборочати. В яком владінію его, Бубенника, куплею мененних добр, яко не міет Лаврін Мамленко сам, жона и потомкове его и Татияна, сестра его зо всім своїм наслідием найменшой о пришлое часи виражати ему трудности под виною також суми. Так тое их сознате на потим на(...)* в книги ратуша черніговского записано, з которих и сей випис потребуючой стороні выдан.

Писан в ратушу черніговском року и дня менених.

Феодор Лопата, войт черніговский.

Герасим Звір, бурмистр черніговский, зо всім майстратом.

Герасим Звір, бурмистр черніговский зо всім майстратом

Павел Юревич, писар майстратовий черніговский, корикговал с книгами»

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 66138. Тогочасна копія. У кінці купчої намальовано коло, всередині якого написано: «Місто печати». Збоку запис: «Коморний пляц и комора подмічена того ради, что продана Федору Макавцу, войту любецкому». Інший список цього документа знаходиться там же під номером 66137)

№ 27

1713, липня 26 (15). – Глухів. – Лист гетьмана Івана Скоропадського до чернігівського архієпископа Антонія Стаховського.

«Копия листа от ясневелможного до ясне в Бгу преосвященного черніговского писанного.

Ясне в Бгу преосвященный мці отче архиеппспкп черніговский, мой велце мцівий пане в Дху Стом отче и приятелю.

По занесенной килкокротной нам од пна Ивана Холодовича, знатного канцеляристи войскового, скарги о кривдах и утисках ему в власних его добрах од отца городничого свірского діючихся, на подданую нні и внов от его ж жалобливую суппліку не здавалося, уже нам спорившися на преждних наших до вашого преосвященства на оного городничого посланних о том писаннях, тепер болш и отзиватися, наміривши з непокоривим, слушност право и власть презираючим им, городничим, иначей подлуг наших войскових прав поступити. Но еще удержалисмося и удержуемся хочачи знати: чи то з себе, чили з повеліния вашего преосвященства тое чинит самоволство. Правда писалисмо о той помянутого пна Холодовича кривді зо два рази и до вашого преосвященства, але з немалим было нам удивлением, же тое наше за ним уложенням без сатисфакції пошло як горох о стіну ибо не тилко забранного

квалтовне в прошлом году болше ста воз сіна ему не вернено, леч и сіножати, около млина его Ивоцкого лежачие, еще покойним отцем его и им самим покупление и універсалами утверждение (которые чрез всі прошлые года спокойне уживал) тепер викошено. Чрез що укривжоному пну Холодовичу во місто отради и справедливости тягчайшая нанеслася за уложеннемъ нашим обыда и квалтовная кривда, а власти и чести нашой гетманской по млсти Бжой, од пресвітлїйшого мнрхи нашего его црского влчства в Малой России нам врученной, видимое и значное показуется быти презорство, пренебрежение, а без мале чи не цілое и уничтожение, на которое ежели ваше преосвященство такового: чи од своей персони данного позволения и зліцення не уймеш, чили од пререченого городничого самоизвольно происходячого безъправя повстягнути не изволиш, то мы болш на собі терпением носити того укорения не будем, але по должности ншой, не попускаючи далїй укривжоних в чоршое убїждение, мусимо о том самую црского пресвітлого влчства мнаршую особу нашим доношением потурбовати. Поневаж ні од кого так много як от духовного чину небывалу и стану неприличную гору забїраючого узнаемо людем діючися квалти и безъправя и собі не без досади злишнюю при уставичних наших войскових забавах трудност и турбацию. Сие до разсуждения вашего преосвященства подавши, его ж архиерейским млствам полежаюся

Вашему преосвященству зичливий приятел Иван Скоропадский, гетман Войска его царского пресвіт[лого] влчства Запорожского.

З Глухова юля 15 року 1713».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 50699. – Тогочасна копія)

№ 28

1713 (?), вересня 14 (3). – Кистер. – Лист ченця Олександра Шкляревича до Стефана Ширая.

«Мсці пн. Шырай, милостивый мні добродію.

Доношу вшей м. п. о том відати, яко ест воля и указ его архипастирской млсти преселитися мні от мнстира Каташинского до боку его архиерейского в катедру черніговскую на житие зараз по рождествї Бци. Совітую вшой пнской млсти тепер безокладне взглядом торгу ншого на прокопьевский крунттик при мні в самое діло произвести, в книги записати, а особливе з мнстира под печатю мнстирскую и подписом рук братїи писмо видати на спокойное владіние оним. Даст ли здес возвратившися с Почепа, справивши по указу архиерейскому у протопопи діло, персональне о(...)*уся в.м. кланятися. Пишуся монах Александер Шкляревич, еще тепер Каташинского мнстира писар.

З Кистра септевр[ия] 3 1713 (?) року».

Додатки на окремих листках: «Милостивый мні доброд[ій], если обрїтих блгдат (?) пред тобою, исполни поважную свою панскую обїтницу подлуг прирочения своего, аще и отягченно ест, но не опечалися, з ласки своеї постарайтесь тонкого сукна на всегдашню свою чест и славу. Аз же, аще и не достойный, одолжаю себе во вся дни жития моего в памяти сие мїти, противу силї моеї отслуговати».

«Аще же не угодно сие будет блгродию вшему прочетши, огню предайте, крайнего ради встиду моего, сея цидули світу не являйте».

Адреса: «Его млсти пну Стефану Шираяу, знаменитому в Войску Запорожском товаришеві, належит подати».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 57478. – Оригінал)

№ 29

1714, січня 19 (8). – Чернігів. – Лист чернігівського архієпископа Антонія Стаховського до Івана Забіли.

«Мсці пне Забіла, мсці пне и блгодїтелю.

Превелебный отц игумен рихловский з братиею докладам нам о бгоугодном вшем похвалном и дщеспителном ділі, же в. мст пн и блженныя памяти родителка

ваша ніякийсь млын на обитель стую стля Хва Николая рихловскую ради спсения своего обіщала дати. Надежен есм на любовь в. м.лс. пна к Бгу, угоднику Его и обители стой, блговолиши слово свое пнское слово бгоприятное самым ділом исполнити. Не устанет в обители стой до состояния ея, бо всегда о блженныя памяти родительки вшей и сродников, тамо почивающих, млтва вічном в нбсных селениях упокоение и воздаяния прихготованном любящим церкви стой разширение и творящим млстиню. За исполнение обіщаного покаяння добр всіх датель долготу жития и літа живота содержай в десниці своей в шуйци богатство и славу сторицею чого (?) пребогатых своих сокровищ в. мс. м. пну воздаст при разширения чести и славы и всяком блгополучій сохрания в премногие літа в. мс. м. пна со блгословением своим блгостинним, его же и мы при неуставающих нших архиерейских млтвах всеусердно желаем.

В. мс. м. пна всіх блг желатель бгомлец и служит рад недост[ойный] архиерей черніговский Антоний

З катедр[и] архиерейской 1714 януар[ия] 8».

Запис: «Его млсти пну Иоанну Ивановичу Забілі, велце мсцівому пну и блгодітелеви».

(НБУВ. – ІР. – Ф. 28. – № 489. – Оригінал)

№ 30

1714, квітня (?) 4 (березня (?) 24). – Каташинський монастир. – Лист ієромонаха Каліста Рощини, ігумена Каташинського монастиря, до Стефана Ширая.

«Нам велце ласкавий мсці пане Стефан Ширай, а особливий блгодітелю наш.

С Постом стия Четиредетници вш. мсці пана и блгодітеля ншого повиншовавши, яко нша скудости возмогла изнести, дай Бже щасливе со презацним (...) * вашим панским и Рожества Хва дочекати, того зичливе желаем. А при сем поневаж сице-вое изволение сталося между нами и отцем Пахнутем и в. м. пан заплатилигрунт отца Пахнутя, теди добре ест по изволению Бжию, аже нам відомо ест, же в. м. пан хочете и сіно позабирати, теди ваша (?) мсц не важтєся и не чиніте нам того. А когда хочете, то ми продамо вам по ціне, як у торгу ведетєся, а сами не беріте, жеби нам не с кривдою било. Тое донєши в. мсці пану и зичливому блгодітелеви нашому, зостаємо бгомолци всегдашній.

в. м. пну и зичливому блгодітелеви всего добра зичливий игумен каташинский З обители Каташин[ской] року 1714 ___ 24».

Адреса: «Нам велце ласкавому и зичливому блгодітелеви его млсти пану Стефану Спиридонову Ширяю сие наше начертание всепокорственнно да вручитєся».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 57478. – Арк. 6. – Автограф, завірений печаткою)

№ 31

1714, травня 30 (19). – Чернігів. – Лист чернігівського архієпископа Антонія Стаховського до Олексія (?) Єсимонтовського.

«Мсці пне Єсимонтовский, мсці пне і блгодітелю.

На желание в.млст пна сей честный отц Гавриил уконсенсован. Едино ему на потребу в званию своем сценніческом бодро блгъчинні и добродітелно в подражание и образ всім блгий пребывать, а о в.млст пну, своем промотору, патрону и блгодітелю Гсда Бга так при его прстолі прстом, яко и в всим житии своем всегда непрестанні млити и аз при млтвах моих желаю в. м. мс. пну Бжия блгословения, мирнаго, радостнаго и многолітнаго пребывания, есм

в.м.м. пна всіх блг желател, бгомolec и слуга недост[ойный] архиепсп черніг[овский] Антоний м.р.

З катедр[и] архиепсп[копий] черні[говской] 1714 мая 19».

Адреса: «Его млсти пну Алексію Єсимонтовскому, велце мсцівому пну и блгодітелею».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 52563. – Оригінал, завірений підписом і печаткою)

№ 32

1714, серпня 22 (11). – с. Салава. – Лист ченця Олександра Шкляревича до Стефана Ширая.

«Благородный мсці пне Шырай, милостивый мні и великий добродію.

Подлуг слова в. м. м. п. з пречест[ністю] его млсти гспдном отцем игуменом ншим и добровольного торгу на прокопиевский млинок з двориком и сіножатию в селі вшом Салаві тшательно, елико возмогах по блгословению отца игумена мні сего послушания, особливе значної блгродию вшему от подлости моя прислуги з ординованим в. мстним слугою, такожде Грицком и войтом управовалемся. З рук моїх власне им вручилием первой двор з хлібом и воли (?), в том же животин оставилем корову молодую третяку, свиней двое старих, овец двое старих, козляток двое еї мсці добродійци на прошение, одного гусака, двое гусей Бже ублагослови и умножи, усугубление з сего малого тысяща (...) * винница за всіми приналежитостями, кадки дві з носатками и проч. У винбарі дві кадці и друбязку 2 (...) * ки діжка, у другой коморі шість бочок варивних и кухви 2 порожних старих и прочая короби и що ест, будет в добром соблюдениі, в млині осмотровалисмо все желізо там ест кромі едних клевецов не моглем и допитатися. На сіножати не були, питалисмо челядника достоверне з войтом старостою, котрий повідав сім стогов сіна власного, кроме застави на гроши, а не с половины, иже и отобрано еше наперед. Що о всем подробу выразивши, блгродию вшему и самого мя непремінному вшему пнскому и отческому призрїнію вручивши ся, застаю

в. м. м. м. пну и великому добродію унижоный убогий монах Александер, Каташинского мнстра писар.

З Салавы август[а] 11 1714 року».

«Листов невозможно допитатися правних, бо все пят був пропавшися да и знову пет чи не даст Бг лучше в. мнстир в его отобрати оних слуга в. м. расскажет, що тут за біда була, все порозвожено, путки (?) zostали».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 57478. – Арк. 142. – Оригінал)

№ 33

Між 1709 – 1716 рр. – Лист глухівського протопопа Никифора (?) до київського митрополита Йоасафа Кроковського.

«Ясне в Бгу преосвященнійший мсцівый отче митрополита киевский, галицкий и всяя Малия Россіи.

Велце мой в Дху Свтом всемилостивійший отче пане архипастиру и преизящнійший блгодітелю.

Впред нозі ваши архиерейские предостойніише яко недостойный послідный раб вашего преосвщества со низжайшим мешканием (?) мовім чрез сию подлюю литеру мою обლობизаю, а потом ораз по должности моей раболіпной вашей святині извїстую, иж подобно наивышшого архиерея и вашей митрополитанской пренайдостойнішой вам от Бга данной власти запомнївши, чесний отц Алексей, прозванием Кишка, священник загребенный веригинский предміский, з другим священником отцем Стефаном Усовским, тож предміским лігу собі чили теж импрезу взявши, без відома мене, протопопи своего и вшего послушника пастирского, запутившися по уезду Глуховского сами самоволне без відома и священников міских соборних од сілских священников побор ніякис чили теж складку по таляру выбрали, даючи ехо такое и поголоску таковую, же превелебный его млсть гспдин отц игумен глуховский хочет и желает собі протопопию Глуховскую одняти и нам многие трудности и долегливости будет чинити. И так на [так]овые слова Кишчини священниці нікотрие по таляру по обмані, зумишленном од него, мусили давати, одбываючися од превелебного его млсти отца игумена глуховского, жебы под его игом и властїю не заставали. А що горше, же на его млст превелебного в Бгу гспдна отца игумена петропаловского обмолевовали и силе (...) * вали оние два вишгышереченные священники, же будто укривжене и долегливости ніякиміс чинит священникам, а же мні послідному послушнику преосвщества вшего жаден еше священник в кривдах своїх и долегливостях от превелебного отца игумена за данних от протопопиі моей не ускаржался.

Тое вашей архипастирской митрополитанской млсти яко истиннійшому моему пану патронові и превелебномудобродієві повторе з повинности моеї подаю, знати тут теж и я яко нижайший слуга вашей пастирской млсти місто атраменту перо мое в слези умочивши, жал мой сердечный вашей святині яко патронові и всемилостивійшому добродієві моему на оних же священников двох вишшеречонных прекладаю, иж ходячи по місту, по улицах межи людми пред чесною моею братією оглаголюют и безбожне оклеветуют мою чест протопопскую (претим ему цале - *дописано на маргінесах.* – Ю.М., І.Т.).

Такими плевосиятельными слови, не слухайте праві сего протопопи будет в нас воскорі иньший протопоп. В так же то не без відома было б так вашей святині, яко теж и самого ясне велможного его млсти пна гетмана премілоствивых патронов и добродієв моїх.

А им, двом священникам, на щоб таковые слова о моей чести шемрати, Бг им нехай звидит, милостивій мой добродію. Я тое все на милосердное ваше отческое бачене и на превисокий розсудок вашей пастирской млсти спущаю и всю мою надію яко в премілоствивійшом истинном пастир[і.....] сего пункта [...] протопопа не довіл безчестили и оклеветали отца прот[опопа] пред [...] мл. пп. Павловскими, а тое донесл Никифор намісник».

На полях: «[...] здили за своїм [...]лом до Марчишиної Буди, где доброволне два [...] свя]щенника да [...] два таляри [...]поклон [...]пастыреви».

(ЦДІАК – Ф. 51. – Оп. 3. – № 42. – Арк. 3. – Оригінал)

№ 34

1716, лютого 1 (січня 21). – Глухів. – Лист гетьмана Івана Скоропадського до дружини Носа.

«3 копії копія.

Моя ласкавая пні Носовая.

Неоднократно стужает нам пн Андрей Горленко о чирвоние за побите и пробите ему голови на покойного пна малжонка в. м. мтиного ложе, которий певное число любо приказали з розних особ всяких были зобрати и ему, пну Горленку, отдати, а взгядом остатка семидесят червоних и двох велілісμο пну Тарнавскому в. мсти предложити, щоб в. мст. нагородила пну Горленку. Однак в. мст тот нш указ презрвіши, до сего часу ему их не вернула и не хочеш возвратити. Зачим крайне сей нш лист пишучи до в. мсти, пилно жадаем и приказуем, абым в. мст тепер без жадного отлагателства помянутие сімдесят чирвоних и два ему ж, пну Андрею Горленку, отдала. Кгдиж если не отдаси, то з болшого будет в. мсти турбациєю когда повелимо оное за тое грунт який в. мстин взяти в арешт.

Дан в Глухові генвар 21 року 1716.

В подлинном подписано:

В. мсти ласкавий Иван Скоропадский, гетман, рукою власною».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 54104. – Тогочасна копія)

№ 35

1716, березня 3 (лютого 20). – Петербург. – Лист Якова Ширая до Стефана Ширая.

«Мсці пане Стефане Ширай, мой ласкавий приятелю и блгодітелю.

Не словесне, но листовне за словесный в. мсці мс. пана поклон, к мні чрез пана Голембевского засланный, со взаимним моїм поклоном в. мсці мсці пану блгодарствуючи, изявляю добрую склонность намірення моего в сем, в чем и мні бы было с полозою и в. мсці пана склонная мысль ест ценою слушною мене за грунта мои ж(?) уконтентовати и я з доброю волею на тое приступаю. А ежели противним способом (чего от приязни моей не зичу), то и я правосудию ясневелможнаго готов вдатися. А что пані родітелка ваша тое сміла зділати самоволством своїм над мною, чего чесним и добрим людем не тилко над крєвными, але и над чюжими, не пристоїт и о том я сколко силы моей, хотя бы и самому царскому величеству, готов быть челом о кривді

моей и мно, что в тое в. мсць мс. пан и сам не пожелаеш интересоватися, бо з в. мсці мсці паном инное, а з єї млстию инное діло. А даст Бг за приездом моім, который в скоріх числіх весною намірен я трактовати и в то время з в. мсці м. паном, как нам обоім будет полезнійше, обьїдемся. А тепер приятелскою приязнию желая в. мсці м. пану настоящий путь стия Четиредсятницы совершивши, в совершенном души и тіла здравїи текущему подвигу страдания и тогожде торжественному Воскресению поклонитися нелицемірно и паки усердствуя, пребываю

в. мсці мсці пана, моего ласкаваго приятеля и блгодітеля Яков Ширай т.р.

З Санктпитебурха 1716 февруария 20.

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 57478. – Арк. 8-9. – Автограф)

№ 36

1716, червня 4 (травня 24). – Глухів. – Лист гетьмана Івана Скоропадського до Михайла Носа.

«Копия.

Мой ласкавий пне Михайло.

Поневаж до сего часу заводная з покойним полковником прилуцким пном Носом, пна Андрія Горленка боем и словами обругавши, не приняли своего оконченія, а он, пн Горленко, чрез так долгое время доходячи управы, до семидесят червоних пришол утраты. Теды мы полецаем в. мс. тое, абис устне предложил указом ншим покойного малжонце, еще в живих там в Прилуці найдуючойся, пней Носовой, ижбы она за тот небожчика малжонка своего выступок еще не успокоенний, а на юй одумерлий для полегки дши его помянутому пну Горленку сорок и три червоних уплатила, а если бы зараз не міла оных уистити, то с покойного грунтов отдай в. мс. в млині яком колло едно млива ему, пну Горленку, в арест и прикажи юй именем ншим, ижбы она поти до того кола не імїла интересу, поки преречоних сорок и три червоних оному не отдаст. А мы розслухавшися кому он, пн Горленко, и тие тридцят червоних подавал для фолкги ей ж, п. Носовой, роскажем оние знову ему ж возвратити, ижбы болш в том нас и єї не заходила трудност и турбация. При сем зычим в. мсти доброго здоровья.

З Глухова мая 24 д. року 1716.

В подлинном подписано:

В. мсти ласкавий Иван Скоропадский, гетман, рукою власною».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 54103. – Тогочасна копія)

№ 37

1716, вересня 28 (17). – Конотоп. – Випис з книг міських ратуша конотопського, який містить купчу.

«Випис з книг міських ратуша конотопского.

Року тысяча сімсотьного шестогонадцят мсця септеврїя сегогонадцят дня.

Перед нами Андреем Лизогубом, сотником, Данилом Афанасиевичом, атаманом городовим, Иваном Лохвицким, войтом, урядовими конотопскими, ставши персоналне Андрій, Грицко, Тимош, Омелко и Андрій Кириєнъки, козаки сотні Конототопской ж, жителі села Поповки, родние брати, ясне, явне и доброволне сознали, иж греблю свою отчистую посредку села Поповки против церкви, храма Живоначалной Тройци, лежащую, з млинами на ней, о трох колах будучими з обрадою общею, жон и дітей и крвних своих продали его царского пресвітлого влчества Войска Запорожского судии енералному его милости пану Иоанну Чарнищу за сумму доброй монети грошей тысячу талярей. Которую сполне до своих рук одержавши, вічъне помянутой греблі з млинами зреклися, а его мил. пану судіи енералному до векуистого уживаня, панюи и потомству их во владіние пустили доброволне, без найменшого ні од кого примушеня. Которое согласное помянутих пяти братий доброволное сознание, а его милости пана судии чрез посланих Якова и Лукяна Карік, дворян своих, а козаков и жителей поповских, жадане мы, уряд, належите пред собою принявши, вічними часи доброволную продажу и куплю до книг міських активовалисмо з таким докладом, же если би хто з самих их Кириєнков чили крвних оних впрод о проданую греблю

и млини важился упоминати, тогда всякий такой до шкатули войскової повинен будет заплатити вини сто червоних. З которих книг міських и сей випис потребуючої стороні з подписом рук нших и притисненем призвоитих печатей ест видан року и дня вишей писаних.

Мы, уряд конотопский, (...) * Андрей Лизогуб, сотник конотопский.

Данило Афанасиевич, атаман городовий.

Иван Лохвицкий, войт конотопский.

Матфей Несторович, писар конотопский, на тот час будучие, рукою».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 50703. – Тогочасна копія. Запис на звороті: «Урядовий запис конотопский на греблю поповскую за дві тисячі зол[отих]купленую»)

№ 38

1716, грудня 27 (16). – Гадяч. – Лист гетьмана Івана Скоропадського до генерального хорунжого Івана Сулими.

«Мой велце ласкавий приятелю пне хоружий войсковый енералный. Відомо нам з цедульного в. мстиного донесеня, ясне в Бгу преосщенний гспдн его млост отц Шум[л]янский, епсп переясловский, безчестия од Черняховского, писара тамошного полкового, его преошценству пріриканем нанесенного, туне оставити не хочет. Чого ради засівши в. мст з полковими тамошними особами, составили декрет и сюда до нас оний для видения прислали. А же в той цидулі своей в. мст доносиш, что его преосщенство декретальной екзекуції на его, Черняховского, не желает, толко би дховную в церкві через три служби Божій лежанем перед имбоном (?) виконал пенітенцію, до чого и сам Черняховский, як в. мст обявляет, пристаает. Того ради жеби тое не продолжалось, можна в том ему, Черняховскому, волю его преосщенства виполнити и оной задосит учинити, иж би и нас впред жадная не заходила турбация. Прекладаем в. мсти и ему ж зичим доброго от Гсда Бга здоровья.

З замку ншого гадяцкого декаврия 16 року 1716.

В. мсти зичливий пртел Иван Скоропадский, гетман Войска его црского прсвтлого влчства Запор[ожского]».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 50802. – Тогочасна копія)

№ 39

1717, січня 13 (2). – Боргове зобов'язання Якова Михайловича.

«Копия облігу Яковцевого 1717 году місяця генваря в 2 дн.

Я, Яков Михайлович, житель города Глухова, відомо чиню сым моім рукоданным записом, иж едучи я в црствующий великий град Санктпiтербурх через город Сiвск и ради нужного вперед пути моего, ради запаса дорожного взял я денег з женою моею Мариною Самойловною Шликевичовною, у честного гспдна отца Григория Филипова воскресенского серебряних денег рублей двадцять на неделю пори. Которие денги повинен будет отдати пн тесть мой Самуйло Алексіевич его милост Шликевич сполна без всякого откладу, а свідитель тому моему взятку его милост гспдн Иван Иванович Маков, а порукою в тих денгах по нас Исай Козмич Щепетов, в чом для лутшей віри и певности росписался я рукою своею.

Яков Михайлович руку приложил.

Свідител Иван Маков руку приложил.

Отц мой Исай Щеплин ручал глуховца Якова Михайловича двадцати рублей, а в его місто сн его Гаврила по повелению руку приложил.

Копия свідителства попа демяновского ояновцеві (?).

Я, поп демяновский Стефан, известно творю Самойлу Шликевичу о его зятю Якову Михайловичу, что он был в Сiвску и стоял он на госпде у Василя Хоритонова Щеплева, а оттуду он поехал з подьячим Иваном Маковым. А о сем мні, попу демяновскому, сказовал поп сiвский воскресенский».

Запис на окремому аркуші: «Копия обліку Якова Михайловича, жител[я глу]ховского, на позиченние у попа Григория Филиповича воскресенского сiвского двадцат рублей денги 1717 году».

(ЦДІАК. – Ф. 1523. – Оп. 1. – № 11. – Тогочасна копія)

№ 40

1718, вересня 15 (4). – Кролевець. – Лист кролевецького сотника Костянтина Генваровського до гетьмана Івана Скоропадського.

«Ясневелможний мсці пне гетмане мой велце всемилостивійший пне и добродію.

Салдат именем Олюша, прозиваемий Сорокин полку гспдна Еропкина, роти первой так же еще з другими салдатами согласившись именно, Иваном Прісним, Захарком Жеребцовим, сеі мимошедшої ночи, з середи на четверток, тот Олюша где стоял на квартири своей з жоною своею, у Стефана Шрамка, шапочника, жителя нашего кролевецкого, хотіл украсти корову, а передати оним салдатам, що з собою поприводил, а тая корова стояла у сінях привязаная вожками и когда прийшли викрадати корови, так господар того дому в тое время еще не спал, и почувши, що двери сінечніе скрипнули вийшол в сіни и забачил двоих салдатов на горі хатной сидячих, а стоялця своего з другим салдатом, що корову уже отвязовали, стоячую в сінях и тот господар учинил окрик и за тое его, что учинил окрик зараз вдарил кистенем в голову вишше уха тот салдат стоялец своего гспдара и тот господар, хочай и забит кистенем, якос шапку того забойци салдата як з него спала в себе удержав, дал жоні своей на знак, а тая жона, видячи тиранское забойство мужа своего, вчинила квалт. Почувши той квалт Сидор, цехмистр ковалский, сусід его, которие противко собі дом з домом живут, побіг ратовати сусіда своего, мененного Шрамка. А як тилко скоро прибіг, теди зараз и Сидора, цехмистра другие салдати, его ж Олешови товариши, стали кистенями быти в тому ж дому шрамковом и так смертно били, жебы вість чи будет и жив, яко ужо и совісти своей отцу духовному не может за тиранским боем виговорити. Так же стоял в дворі п. Яковина (?) Маковско (?) на господі близко мененного Шрамька дому п. Марко з Ніжина, зят п. Петра Уманца, в якого того ж вечора украдено з двора двое коней, зачувши той галас пошов з дому своего на той крик, розуміючи собі тое чи не с конми его краденими поймано злодія и туда, когда скоро пришов, так и его тие ж салдати кистенями в тою же Шрамковом дворі смертно убыли, якого Бг віет и той Марко до вечора чи будет жив. А вже бідним людям нашим чинячихся от них злодійств и забойств, болше вже будет тридцяти пунктов на их, на ратушу записани. Так их гспда офіцерове карат не карают, а людем за злодійство нагороди не велят чинити, а вже міні з ними за бідних людей спорячися не стало и сили. Зачим прошу ясне велможности вашей моего всемилостивійшого пна и добродія кого прислати от своего боку в тих убывствах и крадежах учиниты розиск. О тую милост и постокротне ясневелможности вашей прошу, при том его ж мя добродійско полицаю ласце.

Ясневелможности вашей моему велце всемилостивішому пну и добродієви всіх благ щирозичливий слуга Костантий Генваровский, сотник кролевецкий

З Кролевца септеврия 4 д. 1718 року».

Адреса: «Его црского пресвітлого влчства Войск Запорожских ясневелможному добродієви его милости пну Иоану Илличу Скоропадскому, обоіх сторон Днепра гетману, моему велце всемилостивішому пну и добродієви всепокорственно подати».

(ЦДІАК. – Ф. 51 – Оп. 3. – № 297. – Арк. 4-9. До листа додано скарги кролевчан на кривди від солдат)

№ 41

1719, червня 8 (травня 28). – Покаянне зізнання Фросини Кандиби.

«Року Бжого тысяча сімсот девятогонадцят мая двадцят осмого дня.

Я, Ефросиния Якимовна Горленковна, жена Феодора Кандиби, а синовая его млсти пна Андрея Кандиби, даю на себе сию мою повинную подписку пред честними отци духовними, нарочне на тое от мене упрошенними, свекру своему его млсти пну Андрею Кандибі, в том, що я з своего безумія умислила мужа своего Феодора Кандибу, также свекра своего и свекруху и дітей їх, а моіх діверов и зовиць из світа згладит лютими трутизнами. Якії уже мужу своему разними часи три рази давала в потравах и пити, якії брала у баб Маринки, Мусійцевой тещи, да Ткачихи Хвески Білецкой, а свекру и свекрусі также у понеділковий день у потраву сипала, як они сами постниие

страви кушают, діверам же зовицям. Когда я приїхала из Прилуки и тогда умислила будто гостинця привезла пірников, який я приготувала с трутизною, которую баби мні давали Химка Сивашка да Ганна Галушиха. И всім діверам и зовицям за гостинец давала и они кушали и я, не доволствующис тим, еще и другой раз хотіла була дат, толко ж знат не допустила мене до того сила Бжия, понеже подсмотрівши баба Хведориха Параска Тесличка. которая дитину мою тішила, що я из вишпомянутими бабами совітувала и що приготавляла, обявила свекру моему и свекрусі, щоб були осторожњи. И тоє почувши, свекор мой пришол ко мні у хату, а потом просто у комнату и начал по комнаті искат везді и найшол под скринию фляшку з приготавлением трутизни и начал мене питат, що се такое у фляшці. То я и сказала, що то для нашой женской немощі, то он начал мене принуждат пит, когда оно доброе и я пит не схотіла, відаючи же ест злое. И он мене начал бит, жеби сказала, що то такое и на що приготавно. И в той час я сказала, же то мні дали баби вишпомянутие Маринка да Ткачиха Білецка, толко не казала на що, когда же баб тих изискали и начал свекор мой з принуждением їх спрошоват и они правду всю сказали, же я їх просила в тоє и то у флясці трутизна злая, що они мні дали. А на що я о у них просила, того они не відали, толко ж я тепер винюс, же не на що другое я от їх брала, толко на тоє, щоб мужа свого свекра и свекруху и всіх дітей їх из світа згладит. За що тепер сердечне жалую и каюся пред Бгом и пред честними отци и в предние часи сего чинит не буду и ниже мислит, а свекра свого, его млсти пна Андрея Кандиби и свекрухи своей, упадши до стоп ножних, слезне прошу простити мні сей тяжкий гріх и не срамотит мене пред людми, а наказат отческо у дому як хотіт и от дховних отцев епитемию якую наложит на мене и за сей смертний учинок повиняюс со всяким о усердием нести. А буди впред могла б на такое или другое злоє діло дерзнут, то вначали Бжией отмстителной казни да не избігну и людскому суду и смертному декрету подлежатому, в том святим крестом своеручно подписуюс +

А вмісто Ефросиніі Горленковни неграмотной по ей прошенію дховник еї при сем будучи, сию подписку своеручно писал и подписался Григорий Мигалевский, пресвитер церкви соборной конотопской

Ми, нижеі именованіе, по прошенію Ефросиніи Горленковни, Феодора Кандиби жени, при сей повинной подписки били и словесно приносимую от еи вину слышали и во свидител[ст]во своеручно подписалися.

Димитрий Димитриевич, протопопа конотопский, подписался и печат приложил
Феодор Петрович, поп святониколский конотопский

Иосиф Кондратович, пресвитер церкви святых сорок мучеников».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 50713. – Оригінал, завірений підписами і печаткою)

№ 42

1719, червня 26 (15). – Лист конотопського сотника Андрія Лизогуба до гетьмана Івана Скоропадського.

«Року Бжого 1719 мсця июня 15 дня.

Перед нами, урядом конопским предлагал нам жалобу свою пан Андрей Кандиба, знатный Войска малороссийскаго товариш, на сина своего роднаго, Федора, иж он, син его Федор, послан бил у Гданскую дорогу з трома стами волов добрых, которые воли били проданни за помощію Бжию там у Гданску прошедшого 1718 году доброю продажею за шест тысячей рублей, вичисляючи на рускую монету чистой сумми, кромі всіх расходов дорожніх и оплатки цла и конвою. Яких он, грошей не везучи в дом, накупил за всю вишписанную сумму своїм самоволством розного товару купеческого, сукон аглицких матерів дорогих, бавелниц, хусток, басаманов, а к тому и на свою жену и на себе много прикупу посправлял, яко то ланцюгов золотих, у коіх било вісу червоних важних семдесят перел уриянских недробних шнуров двадцят, перстений добрых дорогих дияментових три, а четвертий вдому купив, сосудов сребраних до нісколко гривен, золота и сребра в нитках мохров золотих. Пудзер з водками гданскими и протчііх фрашок. Которий товар привезши у дом, начал из женою своею марне тратит и на потом, повезши у Харков на крещенский ярмарок

и в Роменский на масляной до коньца тоих товар затеряв манер чи он попродав, чи пороздаровав, толко мні денег не привюз и не отдав. И когда я начав у его денег требоват и с домагателством, то он, не толко мні денег не отдав, но еще и противние мні слова з досадами начал говорит, що от его и не един раз тое мні слишат лучилос. А сего июня пятнадцятого дня, когда он приїхал из троецкого Харьковского ярмарку и денег нічого не привюз, начал я его истязат як отец. А он, учинившис мні противним, порвался ко мні и пхнув мене в груди от себе так, что я мало на землю не повалився и прoderзкими образив мене словами, мовлячи з криком: «годі мене гризти. Я тоді не [...] на лихо гроши возму, як будут, так отдам». И так мене сим крайне обідив и разорив при старости літ моїх и при немощи остатнюю копійку затеряв, з якої би я мог себе жену и дітей sustentоват. А тепер я ни при чом остаюс. Того ради я его отдаляю от всего наслідия из женою его и дітми от всіх добр движимих и недвижимих и неблагословениемое на них полагаю вічне. А вас, панове уряд конотопский, прошу сию мою жалобу от мене принят и росказат записат до книг міських, а мні з уряду для предбудущих времін запис видат за подписанием старшинских рук з приложением печатей. Прето ми, уряд, принявши его, пна Андрея Кандиби, жалобу, занесенную на сина его Федора, признали, же так запевне ест и приказали вишписанную жалобу до книг записат для предбудущих времен, а сей запис за подписом старшинских рук и приложением печатей ему, пану Андрею Кандибі, видат.

Діялося року и дня звишписанних на ратушу конотопском.

Андрей Лизогуб, сотник конотопский.

Данило Опанасович, атаман городовий.

Войт міський Мартин Брачий з бурмистрами.

Матвій Нестерович, на той час писар конотопский, рукою.

При том будучие особи Опанас Савойско, Лукян Баклан, Тимофій Майлат, а во місто їх, неграмотних, по их прошенію подписалься Стефан Михайлов, писец ратуша конотопского.

Иван Парпура своею рукою подписался во свидителство, при том будучи».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 50714. – Тогочасна копія)

№ 43

Після червня 1719 р. – Конотоп. – Скарга конотопців до гетьмана Івана Скоропадського.

«Ясневелможний мсці пне гетмане, нам велці премилостивій пне и всенадеждний добродію.

Мы, так граждане, як и сотняне конотопские, через килко літ от пна Лизогуба, сотника бившаго, убіжденние и многие мало не зовсім яко о том з розиску велможности вашей есть відомо, ув обожегті своем разорение. А тепер по особливой на нас, бідних, рейментарской млсти будучи от него, слава Богу,уволнени, поневаж не иміем в сотні своей совершеного начальника, а город наш на всегдашном зостаючий тракті, частие там от переждаючих великороссийских людей узнают трудности, иж всяк едучий не чуючи сотника цілого в городі, що хочет, тое чинит, яко наказьной старшині и мало хто отдаст послушенства, власне под сей час зостаемо як овци, не иміючи пастира. Теди з тих причин обавляючися, жеби якое в городі не малося нерадение и разорение, вси ми, упадаючи до ног велможности вашей, со слезами просим такую на нас, бідних, явити свою пнскую млсть, жеби нам кого волними голосами в городі своем, з нами добре ласкаве и по християнску обиходячогося избрати собі сотника, а от стороннаго и насланнаго и того, якого ми отнюдь не хочем, уволни нас, велможний пне, бо вже нам и так біда Лизогубова докучила. Нехай ясневелможний добродію як всім сотняном даеш по волі сотником собі обирати, так и нам не заборони того наставити, який Бгу, велможности вашей и нам, всему товариству, будет любимой. О що при найнижшом уклоні нашом всі обще просим и дознавши такой млсти, повинни Гсда Бга доживотне блгати.

Велможности вашей пнской, всенадежднаго нашего пна всемилостивійшаго добродія, найнижшие слуги и подножки

Стефан Лобода, наказний сотник конотопский.
Федор Дюгтяр, атаман городовий.
Василь Прасол, товариш сотенний.
Лукян Баклан, товариш сотенний.
Михайло Попувна, атаман курінний міський, з товариством.
Ярема Калачник, атаман курінний міський, з товариством.
Клим Кириенко, атаман курінний міський, з товариством.
Андрій Величко, атаман сосновский, з товариством.
Иван Усик, атаман семяновский, з товариством.
Федор Високомузний, атаман попувский, з товариством.
Тишко Забияка, атаман курінний исопувский (?).
Андрій Онищенко, товариш сотенний.
Яцко Бойченко, атаман шаповаловский, з товариством.
Максим Лузан, атаман озарицкий, з товариством.
Миколай Ремигайло, атаман подлипенский, з товариством.
Мартин Брагій, войт конотопский, з посполством.
(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 50705. – Тогочасна копія)

№ 44

1720 р. (?). – Лист ніжинського полкового писаря Івана Ананієвича Кужича до ніжинського полковника Петра Толстого.

«Велможний мсці пне полковнику ніженский, премногомилостивий мой патрон и особливий добродію.

Любо пренижайшее мое поклонение вашей пнской велможности, добродієви моему воздаю, что отдалено мою подлость от ураду писарства полкового ніженского, од как за труди мої через пятнадцат літ на писарстві ронение, прошу вашу пнскую велможность о сотничеств[о] ивангородское, о що когда в Глухові просилем, принялем от вашей пнской велможности, милостивное за тое слово, що получивши должен призову вашей велможности вірне служити и доживотне за щасливое ваше пановане Гда Бга благаги.

Вашей велможности премногомилостивому моему пну и особливому добродієви нижайший слуга Иван Ананиевич»

(ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – № 501. – Арк. 15. – Оригінал)

№ 45

1720, березня 12 (1). – Глухів. – Лист гетьмана Івана Скоропадського до генерального хорунжого Івана Сулими.

«Мой велце ласкавий приятелю пне хоружий войсковий енералний.

Узнаем похвално тое в. мстино діло быти, что в. мсть за получением соби ншого листа армат чугуניים числом осмадцять кгварнізонские мідние подводами полку тамошнего Переясловского веліл в полк Прилуцкий запровадити. Что же в. мсть обявляєш нам о прибытіи до полку кгранадерского гспдна полковника Манштейна в Переяслов, котрий жебы іміл квартиру в Баришовці, а гспдн полковник уступил бы в Ирклієв, просил в. мсть з старшиною превосходительного его милости гсдна генерала майора кграфа Кантакузина. Але он, гспдн полковник, того учинити не изволив, леч стал с всім штапом полковим в Переясловлю, чрез що великая тамошним переясловским обывателям, же не тилко дров на два штапа, генералский и полковничий, надати отнюдь невозможно, леч и двора ні одного уже не маш волного, діється нужда. Теды можешь в. мсть з старшиною еще гспдну полковнику Манштейну предложить, что диспозиция квартир гспдм офицерам в ншой гетманской есть волі, котрую мы поледили пном полковн[иком], жебы они розсмотріваючи, там, где бы не было злишней людем тяжести, квартиры опреділяли. О чом хоти в. мсть именем ншим и превосходительного его милости гспдна генерала майора графа Кантакузина предложивши звышмененние людские нужди, просити ижбы его превосходительство веліл гспдну полковнику одтол з Переясловля в Баришовку на квартиру уступити. Взглядом зас

опреділення консистентів в село Остролучче, маєтност пана Іваненка, здається нам, что осмнадцать порцій, а двадцять рацій, если там в селі тяглих людей з козаками найдутся двісті, не есть тяжестно. А что он, п. Іваненко, там же в селі для своей приватной потреби шесть члвіка держит волохов, котриі на тих же расположены людях, взимают собі контент, то мы писали до его, Іваненка, жебы он тих волох, если ему суть потребни, власним своїм з двору суспенговал виктом. В. мсть зас для лучшаго віроятія пошли от себе комісара полкового з другим яким полчанином, предложивши ему, Іваненку, что за відомом ншим жебы он помянутого селця людей тяглих и козаков, сколько оних числом обрїтається подлинно и совїстно зревидовали о сем зачим в. мсти дшеполезний наставши Пост здравственно провозжати.

З Глухова 1 марта року 1720.

В. мсти зичливий приятел Іван Скоропадский, гетман Войска (его) црского престолого влчства Зап(орожского)».

Адреса: «Его царского пресвтлого влчства Войска Запорожского хоружому енералному пану Івану Сулимі, моему велце ласкавому приятелю, подати».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 50806. – Оригінал, завірений особистим підписом і печаткою. Запис: «Подан март 3 о гдну полковнику Манштейну и о п. Іваненку (...)* лаки (?) о світлиц [...] присланном з Гадя[ча] [...]шовці и о волош[...]»)

№ 46

1720, липня 14 (3). – Глухів. – Лист гетьмана Івана Скоропадського до генерального хорунжого Івана Сулими.

«Мой велце ласкавий приятелю пне хоружий войсковий енералний.

Сего листа обявител Іоан Фомович, сщенник села Случевска, принесл до нас инстацияльное за собою од свитлійшаго князя Александра Даниловича Меншикова, гспдна енерала фелтмаршала писание: дабисмо приказали в. мсти отнятую им еще у покойного отца его, сщенника случевского, половину млина оному возвратил, а за другую половину насилно якоби в. мстю ж купленную, гроши свои назад приняты. Зачим ми нарочно для видения в. мсти тот его княжого свитлишества лист посылаючи, яко и листи, хочем абис в. мсть о(...)* вспят к нам прислал, так приказуем в. мсти не пренебрегаючи помянутой справі, если так ест, як свитлійший князь его мсть по его сщенническому донесеню (...)*ми своем виразити изволил пререченного млина, а именно на реци Вори стоячого, оному уступити приняттем за половину того насилно собою заплаченную грошей, даби самой слушности задосит било учинено и он бы, сщенник случевский, вперед на вашности не нарикал, ежели же иначе діється, отвит на тое в. мсть учини до нас, жадаем и при сем ему ж зичим доброго здравя.

З Глухова июля 3 д. року 1720.

В. мсти зичливий приятел Іван Скоропадский, гетман Войска его царского пресвитлого величества Запорожского».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 50882. – Тогочасна копія)

№ 47

1720, липень (?). – Скарга о. Івана Фоминича Чудова до гетьмана Івана Скоропадського.

«Ясневелможний мсці пне гетмане, мні премлстивїйший пне и превеличайший добродію.

З великого жалю моего слезне падши до стопи ног вашей рейментарских, премлстивїйшого добродія моего, просячи милости в занесеню жалоби моея на его млсть пна Івана Сулиму, хоружого енералного, за млин наш, которого половину дармо завладіл, а за другую насилно гроши прикинул. На которую мою жалобу велможност ваша свой висоцеповажний лист и инстанцию свитлійшого князя видали били мні [лист] до его млсти пна Сулими, жеби за приняттем за половину на (...)*но даних его млстю грошей пререченного млина вступил. А его млст ваш висоцеповажний лист и инстанцию свитлійшого князя, презрївши и пред суд велможности вашей

сам не ставши со мною, и до сих час невинне нашим млином владіет и мене до послідней нищети приводит, одно сам не стаючи за мною на право и чрез его посллчих пленипотентов любо довел гвалтовной куплі и отняттю отчистого млина. Однак тот посланий, зложивши до волі свого пна справу подлуг слущ[ности?], а видя своему пну непомислно кончити з тих мір не похотіл что и сам будучи пред свти рождественскій кончити наочно зо мною заводу не хотіл, а в екой також и невинной от его, пана турбациі, гди отц мой не станул на суд, зараз его милост привювши до великаго убытку, завладіл насилно и невинне першую половицу млина нашего, а и тепер вижу и мене мизерного заводит до посліднего убожества щораз проторячися, а не могучи в правдивом моем дохоженю конца справи одержать, в чом крвавыми слезами впадаючи, прошу велможности вашей, премилостивійшого моего пна, уважаючи на правду на суд Бжий болш мене, бідного сироту, не заводити в турбацию, велі жеби его милост пн хоружий дармо отнятую половицу млина дармо тепер уступил. А купленную насилно част владіемого млина гроши свої приняти изволил и вступил би, чтоб вперед на его милост я не плакал и чоломбитя не міл, за якую вашу рейментарскую милост при безкровних офирах вичне Гсда Бга блгат долженствую

велможности вашей, пну моему премилостивійшому и добродіеву всегдашній богомолец Иоан Фоминич Чудов, поп случевскій».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 50894. – Оригінал)

№ 48

1720, липень (?). – Скарга о. Івана Фоминича Чудова до гетьмана Івана Скоропадського.

«Ясневелможный мсці пне гетмане, пне пне и премлстивійший добродію.

Упадаю до стопи ног велможности вашей, премлстивійшаго добродія моего, всепокорственно просячи о милосердия ведлуг поважного листу свитлійшого князя, которий велможности ваша приняли в мене, на которий то поважний лист жадного слова не слыхалем. Прето смилем чрез сюю мою старческую суплику просит милости велможности вашей, премлстивійшого добродія моего, яви млсть свою на мні, убогом богомолці, вашем ведлуг поважного листа свитлійшого князя, блговоли по великой милости своей приказат поважним писанием своим его млсти пну Сулимі возвратити млинок наш отцевскій едну половицу човарок (?) отнял, так би и повернул. А за купленную насилно данние денги принял, за якую милост долженствую при безкровних офирах Гсда Бга о сие (?) молит, а діти мої должны як дід мой и отец при Войску в полку Стародубовском служит.

Также и о братах моих двоих, которіи на козацком грунті по отці остались, а его млст пн Сулима насилно ис козаков обратил на свою дворовую услугу. Всепокорственно молю велможност вашу, прикажи от его дворовия услуги волними оставши, а по прежнему при Войску в полку Стародубовском служит, бо они страха ради панскаго не могут сами бит челом и милости просит в той своей нужді. За что буду за должност вашу вичне Гсда Бга просит, бо понеже тот их отческій грунт и с початку бития не бил ни в кого в подданстві кромі козацкой служби.

велможности вашей пренижайший слуга и всегдашній богомолец недостойній иерей Иоан Фоминич, священник случевскій».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 50893. – Оригінал)

№ 49

1721, вересня 15 (4). – Новгород-Сіверський монастир. – Лист о. Герасима Михайловича, ігумена каменського та ін. до гетьмана Івана Скоропадського.

«Ясневелможный млсці пане гетмане, наш премлстивійший пане, патроне и великий добродію.

Одібравши ми от отвітний лист велможности вшой взглядом чинення тут в Новгородку апробаціі о попу риковском и багриновском священником и если доводчиков для силнійшого доводу до присяги припустити, такое учинилисмо исполняя

указ рейментарский поліцонний апробації окончание, иж поп риковский, хочай при упорі стоячи, ні сам не хотіл присягнути, знат чуючийся в своем проступстві, ні свідителі до присяги пустити. Однак ми разсудили помянутих доводчиков, чого они и сами хотіли, до присяги пустити, якую в Москви монастира новгородского они и виконали при битности попа риковского. При которой присязі, що за извіт поп чинил, совершенно вираженно в апробації, яка до рук ясневелможности вшой отсилається. А того попа до далшого велможности вшой указу тут в монастиру новгородском велілисмо держати в вязенню. Взглядом зас протопопского доношения того ради в першом ншом листі нічого не змінковали, же протопопа в доносительних своих словах отміняється, аж уже тепер при уконченню апробації всякую свою мову подписом руки своей закріпил, якіе виразне изображенни в апробації. При котором одосланню з нижайшим ншим поклонением особливої рейментарской поліцаемса мсти, застаючи навсегда

Вшой пнскої велможности ншого премлстивійшого пна патрона и великого добродія нижайшие слуги и подножки

Иер[о]м[онах] Герасим Михайлович, игумен каменский

Иеромонах Тимофей Максимович, писар п. к. вер.

Стефан Максимович».

Текст на окремому аркуші: «Любо поп риковский оставлен в монастиру новгородском в вязеню, однак до уваги вшой пнскої велможности подаем чи не лутче би его через лист до его мсти отца номіната архимандрии тутейшой где на иншее місце спровадити, поневаж тут в одном монастиру и отц его законником и прочіи единомислники гражданае, которіе всяким способом могут из ним видатися и в затверділости совітами подкріпляти».

Текст на окремому аркуші: «При сем и розиск пном Валкевичом справованный до рук вшой пнскої велможности отсилаю».

Текст на окремому аркуші, який видно стосується іншої справи: «Рачил велможность ваша пнская до мене писати абым прислал реестр того росположения, яким поміркованем стоят тепер в полку моем сердюки. Прето тот реестр дадем пану Холдовичу в донесене велможности вашей».

(ЦДІАК. – Ф. 51. – Оп. 3. – № 587. – Оригінал)

№ 50

1721, вересня 16 (5). – Чернігів. – Лист Євстратія, архімандрита єлецкого, до гетьмана Івана Скоропадського.

«Ясневелможный мсці пне гетмане, нам велце мсцівий пне патроне и млстивійший добродію.

Яко всегда ad quјscuq. nutus (за першим бажанням. – Ю. М. І. Т.) ясневелможности вшой аки рабыпослушній готових нас долженствуем изьявляти, так и ннішнее рейментарское повеліние, нам предложенное, взглядом розисканя и апробованя певних доношений, поданних на сценников риковского и бугриновского с всяким добротством исполняючи, готови к ассигнованному времени, к 20 числу сего сентябра, виправити в Новгородок особ катедралних в поважном ясневелможности вшой писаніи специфікованих, которіи в присутствіи висланого от боку ясневелможности вшой, дійствия тих обох сценников без жадного поблаженя документалне, по самой правді випробовавши, за подписанем рук обосторонних висланцов и свідителі оттоле з Новгородка в видение ясневелможности вшой подадут сие, раболіпно ясневелможности вшой донесши, нижайшее нше до стоп рейментарских творим поклонение.

Ясневелможности вшой, ншого млстивійшого пна патрона и великого добродія, всіх блг усердствующіи бгомолци и слуги нижайшие Євстратий, архимандрит обители Престой Дви Бци єлецкий черніговский з цілим консистором.

З катедри архиеп[и]с[копії] чер[ніговской] 1721 року сентября 5 д.».

Адреса: «Пресвітліишого и державнійшого великого гедря ншого его црского сценнійшого величества Войск Запорожских обоіх сторон Днепра гетману ясневел-

можному пну Иоанну Скоропадському, нам велце мсцівому патрону и млстивійшому добродієві смиренно вручити».

(ЦДІАК. – Ф. 51. – Оп. 3. – № 546. – Оригінал, завірений особистим підписом і печаткою)

№ 51

1720, вересня 25 (14). – Свідчення случевських селян.

«Року 1720 мсца септемврия 14 дня.

При нас, нижей подписанних людях, вышедши из церкви, стала мова священника ншего Иоана Фоминича о его отцевском Чудовском млину з Олексієм Подорожним, атаманом ншим случевским. Что Алексій сказал: я, мовит, с пном Иваном Костомахою на тот час был послан от пна из грошми до п. Фоми и приехавши мы, кгудовци, отдали гроши Фомі. Которих грошей не принял покойний Фома, а мы оніи оставивши в него гроши, отіхали з его двора и того часу отпушен я до своего двора. А что в них потом учинилося, о том я не свідом. На которие Алексія слова священник нам, нижей подписан[ним], освідчился и просил нас, чтоб мы дали за подписом рук нших свідителство, что мы як чули. Под совістю дш нших выдаем свідителство за подписом рук нших крестним знаменіем, именно Феодор Евененок, Иван Шендриенок, Иван Голий. +++

Діялося передо мною Родионом Забытою, на тот час атаманом наказним. Дано сее писан(е) свідителство отцу И(оану) Фоминичу».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 50887. – Оригінал)

№ 52

1721, початок березня (лютого останні числа). – Талалаївка. – «Розиск» пред-ставників гетьмана Івана Скоропадського.

«Року 1721 мсца февруария числ послідних.

По переважном ясневелможного добродія его млсти пна гетмана указу мы, нижеименованние, чинилисмо належитий розиск так о козаках, яко и посполитых людях подданных мнстра ніжинского, в селі Талалаевці мешкаючих под розние особы, то продажею своїх кгрунтов, то й так самоволно ухиляючися од войскових служб и посполитых тягlostей поддавшихся, а хто з компуту козацкого и тягlosti мужицкой был и як давно (?) и яковим способом под кого хто поддалься, обявили тое прежде тамошній старинний люде войсковии именно: Никифор Шепіл, Иван Горкавий, Федор Огиенко, Грицко Полішко, а тяглии Иван Кизим, Леско Дашук, Динис Гогол, Шекгеда Иванія и прочии, на тот час зобрании, а потом и сами тии ж поподавшииися, так войсковии, яко и тяглии обиватели талалаевские кождый сам о себі словесное публичне при собрании чинил извіщение.

1. Во-первых Данило Петик, козак доброволне призналься, же отц его Григор, позичивши у пана Баскака десят коп, поддался под его з кгрунтом своим, ухиляючися од козацкой повинности.

2. Филипп Поддяченко, козак сего року доброволне подхилився под пна Баскака, не хотячи отбувати повинности козацкой и живет в Баскачиной хаті, стоячей на кгрунті мужиком.

3. Герасим Поддяченко, козак, року прошлого навесні поддалься под пна Баскака и живет под ним у мужицкой Дудченковской хаті за певний долг, у Дудченка Баскаком взятого.

4. Илко Шевченко, козак, доброволне поддался под пна Баскака з кгрунтом своим третій год тому, ухиляючися од козацкой служби.

5. Михайло и Семен Зинчуки, козаки, літ тому под десяток як поддалися под пна Баскака, не хотячи козаковати и на Баскачином кгрунті мужицком [кош]том своим будынки построивши, отбувають ему всякую повинност.

6. Грицко Потап (?), козак, четвертий год тому продавши за десят золотих кгрунт-тик свой пну Баскаку, живет под ним, не хотячи козаковати.

6.(!) Иван Глушенко, давний козак, ухиляючися од казацкой служби, продал

свой кгрунтик за осм коп пну Баскаці и под ним живет, чинячи ему подданское повинение.

7. Остап Кошовий, козак, покинувший кгрунт свой и на нем брата своего, и тепер козакуючого, поддался под пна Баскака доброволне и у его живет у сусідах. Такових и сим подобних скилка не предстало козаков на розиск за небытностью оных в домах своих.

8. Илко Чуб, мужик, семьй рок тому, взявши у гідна Баскака на свою потребу за шист коп горільки, а жита шист четвериков, поддался з своим кгрунтиком, ухилиючися од мужицкой тяглости.

9. Самуйло Марченко, мужик, літ тому десят доброволне увойшол у хату Баскачину, которая случаем кгда згоріла в небытности Самуйловой, где й matka его, Самуйлова мало не на смерть, а дитина сестрина и на смерть згоріла. Пн Баскак, вмівивши ему, Самуйлові, тот случай в неосторожност и винним учинивши, чтыри вола заграбил и принудил его хату знову на том мужицком кгрунті поставит, якую он поставивши, до сего часу живет под им, п. Баскаком, отбуваючи всякую ему повинност.

10. Яцко Филипенко семьй рок тому доброволне подхилились под пна Баскака и живет у козацкой Яцуненковой Баскаком купленной хаті.

11. Василя Григоренка отц мужик літ тому одинацят кгрунт свой продал пну Баскаку и там же жил, а потом сего настоящего року сн, сей Васил, вышовши для доуки з двора Баскачиного, а з своей отцевщины, купил себі кгрунтик мужицкий за сім золотих и з того кгрунту не хотячи тяглости отбувати, ему, пну Баскаці доброволне повинуется.

12. Стефан Зубець, мужик, тому два роки поддался доброволне з кгрунтиком своим под пна Баскака, не хотячи отбувати тяглости.

13. Иван Чередник, мужик, тому сім літ взявши дві осмачки жита и пят коп грошей на свою потребу, поддался з своим кгрунтиком под пна Баскака, вмівваючи его бити проданим.

14. Стефан Шевченко, мужик, поселившийся на козацком кгрунті тому чтыри года и пожычивши на своѐ нужди килка десят золотих у пна Баскака, поддался под его з своим кгрунтом.

15. Павел Шевченко, мужик, продавши хату за шист коп пну Баскаку, живет под ним в той своей хаті, ухилиючися от подданства.

16. Антон Рубан, мужик, тому літ под десяток, не хотячи отбувати тягlost, взял у пна Баскака осм золотих и поддался под его з кгрунтиком своим.

17. Лукиан Топчиенко, мужик, літ тому шист як поддался доброволне под п. Баскака и тепер живет у Баскачиной хаті у мужика Рубана купленной.

18. Васил Толок, захожий з Литвы, живучи в Талалаевці подсусідком, увышол з Міні (?) у хату Баскачину у козака купленную.

19. Стефан Бреус, мужик, тому осм літ, не хотячи отбувати тяглости, поддался под п. Баскака доброволне, увишовши в хату Баскачину, у мужика Григора купленную.

20. Дацко Маленкий, мужик, килкадесят літ жиючий на чернецком кгрунті, а не хотячи отбувати мужицкой тяглости, тому осмий год, купивши козацкий кгрунт и поселившись на нем, поддался доброволне под п. Баскака.

21. Яцко Бережной, мужик, літ тому сім, подишол под пна Баскака и сідит на мужицком кгрунті за осм коп пном Баскаком у шинкарки талалаевской купленом.

22. Федор Дудка, мужик, третий год тому поневоли подгорнен гспдном Баскаком з кгрунтиком своим за тое, что волов Баскачиних три згубили паробки, до дому з до-роги з сулю поворочаючися, где и сей Федор знайдовался. Паробки ж поуходили, а его подвернул пн Баскак собі в подданство за тое.

23. Тимко Сопилниченко, мужик, прошлого году поддался под пна Баскака и живет в козацкой хаті, Баскаком купленной.

24. Роман Когут, мужик, с килка год тому, взявши у пна Баскака в десяти копах коня, поддался з своим кгрунтиком под его.

25. Яков Григорец, мужик, не хотячи отбувати тяглости, а поставивши собі хату на Баскачином кгрунті, живет под ним.

А прочіих человека с килка не представлено за небытностию оних на тот час в домах своих.

Под пном Мойсіем Константиновичом, асаулом полковим ніжинским, кгрунт в Талалаевці найдуючийся, любо у козака, менуемого Тимо[ша] Горценка, куплен, який Горценко на том кгрунті живучи, пред своею продажою отнюд мужика нікогда не отбувал тяглости, еднак отц его, Горценков, тот кгрунт купил у мнстрского подданого, на котором тепер Горценковском кгрунті чрез пна асаула купленого чтыри мужика Леско Потылчан, Иван Боровик, Петро Котюх, Опанас Жит[...], покидавши мнстрские, на яким мешкали кгрунта, не хотячи те[...]отбувати, поселилися и един з них и хату свою з мнстрского плеца перев[ез] на асаулский и поселившися, живет под пном асаулом.

Пн Григорий Аввакумович в том же селі Талалаевці дві хаты купктние міючий и кгварнізонний ніжинский жител Кнурец менуемый также кгрунт мнстрский міет здавна куплений. Котории обидва по одплатеню за оние суми собою данной и по принятю оной уступить готовы з тых кгрунтиков.

И мы таковое всіх вышмененных людей устное извїщение записавши при выже[...] выраженных особах, руками нашими подписуемся

Иосиф Тарасович, войт (...)*.

Козаков талаевских под гспдина Баскакова подхилилося числом 8.

А мужиков подданных мнстрских 18.

Под паном Моисіем, асаулом полковим ніжинским, на монастырском кгрунті живет 4 мужиков.

П. Григорий Аввакумович дві хати мнстрские скупив, також Кнурец, жител гварнізонный кгрунт скупив мнстрский».

(НБУВ. – IP. – Ф. I – № 51192. – Тогочасна копія)

№ 53

1721, листопада 14 (3). – Вороніж (?). – Zobов'язання Йосипа Романовича, кандидата на священика.

«Року 1721 ноев[рия] 3 дня.

Обявляю сим моим рукописанием каждому, кому о том належатимет відать, иж понеже пнве уряд воронізкий и всі обще парафияне по соизволеню своему общому принимают мене до прстола стога архистратига Хва Михаїла за сщника парафиального по намирительном изшествии в чин иноческий пречестного отца Василия Голенковского, протопопи воронізкого, я его ж позволением на прошение всіх обще парафиан Свто-Михайловских. А понеже его ж честного гспдна отца протопопи прилежным стараннем и коштом церков стога архистратига Хва Михаїла каменна созидается, теды (?) на теж (?) власное строение цркви Бжой и я по изволеню его млсти пна родича моего одну тысячу зол[отих] обещаю и рукою своею записую оную обітницю. А тысячу зол[отих] тую не разом, але частма в потребах строения церковного выдавати ассекую. В той час когда Бг по соизволеню от всіх общому градовому и парафианскому удостоит мене, недостойного, по блгословеню преосвященного пна пастира тот сан доступити, пнв градових особ и всіх парафиан, яко и міщан, в належитой чести и пошанованню імїти должен естем и на том записуюсь рукою своею власною.

Иосиф Романович, суддевич полку Ніжинского».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 50692. – Автограф, завірений печаткою)

№ 54

1722, березня 29 (18). – Погар. – Лист о. Мартина Твардовського до удови генерального хорунжого Івана Сулими.

«Велможная мсцївая пні хоружая енералная, премлстивїйшая добродїйко моя.

Хочай через подлїйшее и ціле недостойное мое сие начертание вашей пньской млсти до лица землі отдаючи чолом клонение на поданное вашей пньской милости

листовное вопрошение о добровольной продаже млына покойного Фоми, власного родича отца Иоанна, попа случевского, тот (?) зейшлomu з сего світа блженной памяти его млсти пну Ивану Сулимі, хоружему енералному, наймилшему пну вашей пньской млсти, отвіт от подлости моей виразний твору таковий, же ціле отц Иван Руденок, поп случевский, напрасно покойного Фоми отца еще его костми ворочает и вашей пньской млсти без уваги (ежели толко чи не з подущения чиего) напрасное утемежене до коллегіум Малороссийского учинил. Поневаж не вспоминаючи недостойной особи моей и подлійшого рукописания моего, толко которие поважнійшие особи на той купчой покойного Фоми добровольной того млына его продажи суть подписанние. Теди держу о том совершенно, же и тие всі на подлинних писмах своїх не отмовят вашей пньской млсти отвіт и потвержене написати, же покойний Фома добровольне, без всякой намови, без жадного насилия тот млын вашим млстям продал и цілости денги отобрал. Таковий аще малогодний мой вашей пньской млсти в той окказии отвіт чинячи, под млстивіішую мя материнскую отдаю протекцію

Вашой пньской млсти премлстивіішой добродііці моей недостойний бгомалец и нижайший слуга Мартин Твардовский, священник Сто-Троецкий погарский.

З Погар[а] марта (?) 18 1722 року».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 50807. – Оригінал)

№55

1722, серпня 13 (2). – Кролевець. – Додаток до «обліку» кролевецького сотника Костянтина Генваровського.

«Копия другого обліка.

Гспдн Иван Григоревич Грешилов, мой ласкавий блгодітелю.

Изволь вша милост по любви своей еще видати денег на шест кухов тоєю ж ціною, а с оставлением якая поставлена в моем к[...] итоге (?). Сему моему листооказателєви Стефану при сем, его ж в сохранение Гспду Бгу со всеми домашними вручаю

Вшой милости моему блгодітелю всего добра зичливий и поволний слуга Константин Генваровский.

З Кролевца 1722 року августа 2».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 50731. – Тогочасна копія)

№ 56

1722, вересня 2 (серпня 23). – Кролевець (?). – «Облік» кролевецького сотника Костянтина Генваровського.

«Копия.

Року 1722 мсця августа 23.

Я, ниже именованный, чиню відомо сим моім рукодайним писанием, иж подрядилемся я прикажчикові глуховскому превосходителних гспд барон Строганових пну Ивану Грециловскому куф чотирнадцят горілки з таким договором: сім в полвигори, а другие сім же вигоров под горлушко поставит в сем настоящом 1722 году о дню святителя Хсва Николая декаврия 6 числа. На которую горілку тепер я от него, пана Ивана Грециловского, всі сполна одобраем денги, толко ж когда термін прийдет, тут горілку мні отдавати, то я ж своїми подводами повинен постановит в Глухов тие чотирнадцят куф горілки з носатками до каждой куфи прибавит. На том руку мою подписую року и дня звиш писанного.

Константин Генваровский к сему договору рук приложил».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 50731. – Тогочасна копія)

№ 57

1722, вересня 4 (серпня 24). – Глухів. – Чолобитна новгород-сіверських міщан до чернігівського полковника Павла Полуботка.

«Велможный добродію мсці пне полковнику черніговский, нам велце всемилостивііший пне и добродію.

Повторною ншою суплікою до стопи ног вших пнскої велможности падши, всі єдиностайно з опщими гражданами и посполитими просим милости в нуждах нших діючихся от пна Илиї, войта ншего, который многими утисками мстителными нас обременяючи як подводами, так теж и викладами, немилостивим является ко всім, мовячи: знайте, же я указом геманским учинен войтом, а не через вшу ласку, зачим пнскої велможности вшой таковую в нем сміренно сущюю гординю смирити и от-ставить от власти войтовской: жебим ми в нуждах своих вшой пнскої велможности вперед не докучали. Велможности вшой млстивого ншего пна и великого добродія нижайшие слуги и подножки

Яким Харитович, войт наказной новгородский

Иван Захаревич Плакса

Никита Трусевич, мещанин новгородский

Макарий Вакуленко

Охрім Исаевич, міщчанин новгородский

Игнат Кулага Давидович руку подъписую

Ярмола Потапенко, сотник квартирний новгородский

Яков Иванович Товстенко, мещанин новгородский

А всі прочие міщчани, в первой супліці подписавшиеся, тут же повторяем

1. Сознание войта каменского, который прибувши в ратуш доброволне сознал пред войтом и пред своїми міщчанами, же пну сотникові наказному новгородскому орал в шест сох за нерадением, а по приказу войта Илиї, который послал сторож ратушного Якова водовоза на вигнанне оних подвод, еще он же войт на ратуш прибувши презентовал, що по приказу его ж, войта Илиї на косовицю п. сотника виганяно шест члвк, а грести десят. З села ратушного, яко неуміетний писания, крестом подписуюся.

2. Еще же прибувши на ратуш войт риковский з села ж ратушного сознавал, же колко бувший асаул, приехавши в Риков, висилал на роботу орати сотника в чотирнадцат сох, а жати чотирнадцат члвка з мененного ратушного села и на сие, яко неуміючий писания, крестом подписуюся.

3. И еще признал войт барвіновский (?), же десят сох п. сотнику вигнал орат и на той работі два дны бавилися и в свидѣтельство подленное крестом подписуюся.

4. По приказу сотниковом, он же, войт, з Мехедовки косарей пятнадцат вигнал у Голубовку.

5. И той же войт давал подвод двадцат старості голубовскому для перевезеня дро[в] з пуши до міста належащей, а в дом п. сотника.

6. Сознание шафара міского новгородского Семена Налягаки, що за ратушние гроши купленно риби, именно за чтири зол[отих] и пят копѣек, а то велможности вшой презентованно якобы за наказного сотника гроши купленно и міскими оная риба подводамы двома з проводником в Глух[ов] привезена била. Тот же шафар сознал, же и вперед послался риба в Глух[ов], а за ратушние гроши куповалася и не-відомо кому доходила.

7. За нерадением войта Илиї давалася подвода одна под публика (?) в дом п. Кутневского и оний подводник отвозил до Глух[ов] и бавился чтири дни. Сознавал на ратуши, он же подводник Гаврило Спартесний.

8. Семен Налягака сознал: далося з ратуши Семену Юркевичу грошей зол[отих] пят на харч в Глух[ов], а он, Юркевич, в своей потребі живет в Глухові, а не за міским интересом.

А на сії созната войтовские из сюл ратушних маемо рукоддание от ных карты, свидѣтельствующие из оних, же подписом стаго креста».

Запис на звороті: «От новгородцов повторная супліка з прошением (...)»* войта з вираженними в ній на войта новгородского пунктами подана в Глухові августа 24 д. 1722 року».

(ЦДІАК. – Ф. 51 – Оп. 3. – №189. – Арк. 15-16. – Оригінал)

№ 58**1722, вересня 8 (серпня 28). – Глухів. – Розписка.**

«Року 1722 мсця августа 28 числа.

По сему листовному писанию Стефану Комунскому, слугі пана Дяковского, взял грошей у пана Василя Хмелника на ш[ест] кухов горілки, на каждую куфу по семи рублей 3 золотих (?) и порукою то вишеписаному молодикові п. Григорий Падолка, хоружий сотенний кролевецкий.

Діялося в Глухові року и дня звишписанного.

Александр, писар ратуша глуховского».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 50731. – Тогочасна копія)**№ 59****1722, листопада 30 (19). – Дунаєць під Глуховом. – Лист Михайла Кондратьєва до наказного гетьмана Павла Полуботка і генерального судді Івана Чарниша.**

«Велможний мсці пне полковнику черніговский и наказний гетмане з судією енералним, мні велце зичливий приятелю и блгодітелствующий добродію.

Лист поважний от велможностей вших ноевриа 18 през козаков дунаевских о кгрунті будто насилно тестем моім покойним Юрием, князем Четвертенским, завладілом суплікуючих, скором тиле получил, в котором велможность вша изволите предложити, абым по висмотренню скопіванного, тамже в листі прилеглаго, а п. Якимом Федоровичом и Григорием Богдановичом виведеннаго розиску тим супплікантом, которие там же на розиску жадних не тилко кріпостей, леч и слушних доводов не показали, люб тот завладілий покойним тестем моім кгрунт возвратити, люб за оний платежем нагородить по слушности. Зараз до велможностей вших, а моіх особлівіших добродієв, с покорною моею субмыссиею чиню той одозв под такою кондицією, же хочай то поважному листу и суду енералному ні в чом не спречен, однакож поневаж занесенна суду енералному супліка, же будто покойний тесть мой тими кгрунтами завладіл. А тое всяквідаєт, же покойний тесть мой в ту пору и не был на Вкраїні як занималося на особу покойного блженной памяти діда моего Ивана Самойловича власною его денежною куплею, которой и тепер еще з знатних в собі віри достойние свидітели могутся винайти и винайдуются. А что тестю моему по смерти уже діда моего, по указу монаршом и універсалулюбившаго гетмана блженной памяти Иоанна Скоропадского так, яко и тепер всемошнішою млстію и указом его ж монаршим всі добра діда и тестя моего сукцессією мні спадаючієся приверненни. И я як в суду генералном не был и опикгнації (?) жадной з ними не иміл. Того ради и возвратити так тих кгрунтов им супплікантом, которих напрасно и неслушне упоминаются, не могу. Поневаж отцев их добровольной продажі на них записи имію оние за прибутем моім в Глухов (если хочай маленько дочер мою до первобытного Бг приведет здравия, для которой удержалємся, же велми немоществует) велможностям вшим з потвердителним універсалом обявлю. А тепер в неотемлемую велможностей вших моі х особлівіших добродієв благонадежную ласку навсєгда записуючися, застаю

Велможностей вших, моіх особлівіших добродієв щиропріязненний и поволнийслуга Михайло Кондратєв.

З Дунайца ноевриа 19 1722 року».

Адреса: «Его императорского всепрєсвітлїйшого влчства полковникови черніговскому и гетманови Войск Запорожских наказному з судею войсковим енералним велможному его мсти пну Павлу Полуботку, моему блгодітелствующому добродієви».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 54096)**№ 60****Перша чверть XVIII ст. – Любеч (?). – «Супліка» Івана Савича до чернігівського полковника.**

«Мсці пне полковнику черніговский, премилостивїйший мой пне и особлівий добродію.

За поданем от мене вашой панской милости о привернене Кривиног кгрунтику

з сіножатю и дворов, в Любечу найдуючихся, якие от мене по розказаню вашом панском zostали отдалены, чолобитной одержалем таковое панское от в. мсти, моего велце милостивого добродія, милостивое слово, же ціле знову по прежнему помянутый кгрунтик и оные двory при мні будут zostават до сих времен. Потому вашого панского на ее бе (?) ождам респекту, якого в том не получившы, смілем повторную сюю мою до вашей панской милости поднести суппліку, чрез которую всепокорственню прошу в. мсти, моего велце милостивого пна и особливого добродія, так о оддане пререченного Кривицкого кгрунтику з сіножатю, там же будучою, и з оными вышмененными в Любечу найдуючимися дворами, яко и о выдане мні висоцеповажного своего панского подтвердителного універсалу на всі мої убожеские добра. Азали бы оными за щасливым в. мсти, моего велце милостивого добродія, панованем спокойне моглем владіти. За що я до кончины жития моего о щасливом в. мсти, моего велце милостивого и особливого добродія, панованя долженствую Гспда Бга благати.

В.мсти, моему премилостивійшому пнову и особливому добродієві, нижайший слуга Иван Савич».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 50801. – Тогочасна копія)

№61

1722 - 1723 pp. – «Супліка» Якова Малішевського до чернігівського полковника і наказного гетьмана Павла Полуботка.

«Велможный мсці пне полковнику черніговский и наказный гетмане з старшиною войсковою енералною, мой премилостивійший добродію.

Подданіе нши села Синина (*Стародуб. повіт. – Ю.М., І.Т.*) уже літ од сорока нам в послушенстві обрїтаючія еще покойному пну тестю літ тридцат, а нам тепер з пні тещею літ десят, по міри своей служили. А тепер зас чи з чией намови, чи теж сами собою в развращение пришли и не хотят належитого своего отдавати послушенства, сами между собою бунти вчинают до заводов; который силнійший, то убогого бет и не маш як з него учинити справедливости, бо одказуют: «не может з нас права ништо тепер учинити справедливости, а державци своего не боїмся» и опасно з ними тепер обходимся, боячися чтобыод бунтов их на своем здоровю не понесли. Прошу прето велможный млстивий пне приказат з канцелярії войсковой видати висоцеповажный свой лист одкритий, смиряючи их бунтовство, жебы не вселилося забойство между ними, а волно бы державці винного по его вині скарати, на всякую теж попрежнему работизну затівати ибо поборов жадних з них до двора ншого не беретса, кроме послушания мірного. О что стокротне велможности вшой просячи и ему ж мя под стопи повергаю.

Велможности вшой, моего премилостивійшого добродія во всем найповолнійший слуга Яков Малішевский».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 54219. – Оригінал)

№ 62

1722 p. (?). – с. Синин (?). – Лист Ганни Малішевської до наказного гетьмана Павла Полуботка і генерального судді Івана Чарниша.

«Ясневелможный мсцівый пне гетмане, мні всемлстивійший и надежнійший добродію.

Покойный муж мой Яков Малішевский, значковый товариш полку Стародубовского, многие услуги отпраовал вірне его императорскому величеству в Войску Запорожском, а потом, приехавши немощный з походу Гилянского, змерл. А за услуги его от антecessоров ясневелможности вашей помянутый покойный муж мой маетност свою и грунта, якие имію во владіні моем и понні ствержал універсалами. Того ради, падше до стопы ног ваших панских, прошу ясневелможности вашей своїм високоповажным деревенку, прозиваемую Синин, и при той деревенці половину мельници на реці Виблі стоячей, по иміючимься от мене показати кріпостям ствердит універсалом. О что и паки стопах ваших панских всесмйренно прошу.

Ясневелможности вшой, моего всемлстивійшаго и надежнійшаго добродія всеныжайшая подножка з сиротами моими дітми Анна Спиридоновна Шираввна Малішевская».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 54220. – Тогочасна копія)

№ 63

1723, січня 14 (3). – Реєстр Седнівської сотні в Терковському поході.

«Реєстр товариства сотні Седневской в Терковский поход означенного року 1723 мсця януар[ия] 3 д.

Василь Коршак, наказний сотник

Куренов Макишинских.

Иван Томила

Пархум Томила

Антон Козоріз

Семен Кряж

Наум Прокопенко

Максим Козоріз

Корній Кряж

Мина Кошовый

Алексій Кобенко

Гарасим Отрущенко

Отрушко Семисав

Отрохим Семисав менший

Иван Скіпский

Роман Неплюенко

Онис Смолок

Авдій Шатирка

Степан Мелещенко

Грицко Скіпский

Федор Шкин

Пилип Шкин

Грицко Книр

Алексій Самоненко

Иван Григоренко

Кондрат Молочко

Петро Ярошенко

Есиф Красноголовий

Василь Чорнобрувка

Павел Плошун

Степан Денисенко

Овдій Колинченко

Куреня Дирчинского.

Василь Марченко

Иван Мехид

Яков Фещенко

Петро Півень

Миколай Силенко

Сава Головатий

Семен Копил

Куреня Соцяцкого (?)

Василь Вишгородко

Иван Есименко

Корній Корхов

Семен Малій

Семен Радченко

Данило Мищенко
Андрій Клименко
Степан Голояренко
Веремій Лапа
Василь Маланченко
Максим Петришин зять
Прокуп Иллін зять

Куреня Поліського

Данило Комісаренко
Тимух Сердюченко
Савка Петрук
Василь Яковенко
Кирило Савенко
Мина Яковенко
Иван Оксionenко
Иов Демиденко
Есип Сердюченко

Куреня Клочковського

Павел Крошка
Оникий Тишковець
Захария Шарпата
Отрушко Шарпата
Данило Приціп
Денис Максименко
Максим Зінченко
Остап Стриж
Процко Стриж
Иван Шуренко
Леон Шляхта
Яцко Шляхта
Алексій Постоляка
Феодор Урядник
Процко Урядник
Окула Сергиенко

Куреня Чернівського (можже: «Черніговського». – Ю.М., І. Т.)

Денис Алексіенко
Андрій Кириенко
Макар Опанасенко
Василь Білокунський
Ефим Богданенко
Роман Богданенко

Петро Войцехович, сотник седневский».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 50811. – Оригінал)

№ 64

1724, травня 5 (квітня 24). – Ямпіль. – Лист Кирила Луценка до Овсія Степановича.

«Мсці пне Овій Степанович, мні всенадежний благодітелю.

Здравия доброго зичу в. м.м. пну от Гспда Бга, а наипаче дшевнаго спасения яко и сам себі, а особливе и нарочне до вашеці пишу через людей вших кролевецких, же которие будучи у нас у Ямполі и сказали мні, що за вашецину проступку сна моего Трофима, же котори служит в тебе, взяли под караул и били его безневинне, а за истинную вшу проступку для яких мір ви его подали в неволю. Визволяйте без турбациі моей, а ежели не визволите, то озму писание от своїх правителей ямпольских.

То из бе[з]честию тебе буде и от от старших вших и з утратою, будете платит увіче и безчестие за моего сна. О сем непремінне деклярую.

З Ямполья 1724 мсця априля 24 дня.

Кирило Луценко».

Адреса: «Сие писание моему благодітелю пну Евсею Степановичу подати в Подолові».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 54122. – Оригінал)

№ 65

1724, грудня 23 (12). – Глухів. – Лист прилуцького полковника Гната Галагана до ігумена Спаського монастиря в Новгороді-Сіверському.

«В Бгу превелебний мсці отче архимандрит монастиря новгород[ского], нам велце мсцівый гспдне и блгодітелю.

Сего декавр[ия] 8 д. получено в енеральной войсковой канцелярії од старшины воронизской доношение з тим обявлением, что сего декавр[ия] 2 д. якобы по наущению отца намісника монастиря новгородского присланный од капитана Зубкова, на тот час в селі Собичі будучого, салдат на двор атамана собіцкого Омеляна Ружила, бил его самого, его атамана, немилостивно, а он, намісник, призвавши пред себе Давида Семенова, тамошнего козака, без всякой причины сам его немилостиво бил и за волоси рвал, а послі десятнику києм его козака бити, до (*описка, треба «да» – Ю.М., I. Т.*) виговоруючи ему тоє: козакуй, а не мужикуй, а не козакуй. Теди яко указом [его] императорского влчства козакам обыд и утисков чинить запрещено. Так мы з оной енеральной канцелярії сим листом предлагаем превелебности вшой, абы превелебность ваша приказали козакам, которие в державі монастиря новгородского жителство иміют, отнюд никаких обыд к озлоблению не чинити ибо впред, если о таковых козакам утисках од подчиненых превелебности вшқ чинячых донесется принуждена будет енеральная войсковая канцелярия обявити о том Малоросійской коллегіи за ти м звиклым превелебности вшой млтвам себе поліцаєм.

Декавр[ия] 12 д. року 1724. Глухов».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 51249. – Тогочасна копія)

№ 66

1722 - 25 рр.(?), листопада 21 (10). – Лист Федора Чуйкевича до невідомого.

«Велможный мні велце мсці добродію.

Суплїковала на мене пні Голубовая чрез сына своего до велможности вшой, удаючи, что будто я їх грунта, в тракті Кролевецком лежачие, завладілем и когда тая єї суплїка на суді енералном читана, помянутий син пней Голубовой сказал, что сім літ тому як тие грунта од них, о якие они скаржатся на мене, отнято. З чого явилося, что не я завладілем їх грунта, але старий Маковский по універсалу Мазепинском и по грамоті монаршой завладівши помянутими грунтами Голубовскими и по сей час нікому не уступал їх, а по нем и сукцессори его прошедший и настоящий по той же монаршой грамоті владіют. О чом на суді енералном назначено нам безсрочно ставши з документами, росправитися перве по муніментах, и з тим син Голубишин отправлен зостал з суду. А тепер велможност вша изволили видат ему лист поважный до уряду кролевецкого, чтобы уже и розмежовано. Зачим доношу вшой пнскої велможности всепокорне, же поки нши права на суді енер[алном] zde не будут рассмотрени и поки по тих правах не присудятя Голубовой грунта, грамотою монаршою Маковскому утверждение, поти нілзя межовати, бо то посліднее діло розграничене грунтов, а урядові кролевецкому розсмотруват грамоту и мунимента не пристойт. Сего ради всепокорне прошу велможности вшой здат сию справу на суд енеральный первіе, а потом, як суд окончат, тогди межоване не учечет. А межовати зараз ест против прав нших служащих Маковского дому на тие грунта и было бы велми обидно.

Велможности вшой нижаший слуга Федор Чуйкевич

10 ноябра [...] року».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 541115)

№ 67

1726, березня 29 (18). – Прилуки (?). – «Доношение» Марії Ніс в ГВК.

«В енеральную войсковую канцелярию доношение.

Мартин Жураховский умершой дщери моей челобытем своїм, в войсковой енеральной канцелярії поданном, доходит на мні нісколко сот золотих да грунт нікоторой части по декрету з суду енерального, А поневаж я з части денег челобытствующого жені и дщери своей немалую сумму денег издержала в расход, о чом имію себе реестр и оный должна дать к ділу. Того ради всепокорственню прошу у войсковой енеральной канцелярії или тую мою утрату зачислит в претенсію ему Жураховскому, или убьори женские всі, якие я з прибавкою властного моего убожества на покойную дщер свою спорадила, примніс (?) во вся была, понеже я з денег в декреті вираженных так на акт веселний, яко и на поминование по смерти дщери моей и на протчие ескспенса, присовокупляя к тому, и своей немало страгилам сумму в еї ж ползу, а до грунтов, яких он, Жураховский, доходит по неправом декрету, тепер з суду полкового прилуцкого виданном, жебы он, Жураховский, не интересовался ибо я перший по разсмотрению заводу ншего з енеральной войсковой канцелярії имію указ владіть тыми грунтами спокойне, которих тепер добывается Жураховский. З тых мір да благоволит енеральная войсковая канцелярия, не спускаяс на прилуцкого полкового суду декрет, по первой децзіи и виданному своему указу приказать мні владіть грунтами власними моими. Суд же полковий прилуцкий за неправое ведыние (?) и перевершение суду войсковой енеральной канцелярії по указу штрафоват.

1726 марта 18.

К сему доношению по прошению Марії Стефановой Носенко я, Николай П[...], руку приложил».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 54390. – Тогочасна копія (?). Запис: «Подано марта 19 д. 1726 году»)

№ 68

1726, жовтня 20 (9). – Чернігів. – Лист чернігівського і новгород-сіверського архієпископа Іродіона Жураковського до правителів ГВК.

«Блгородные мсці пнове енеральной войсковой канцелярії правители. велце мцівый пнове и блгодітелі.

В указі ея императорского величества самодержицы всероссийской из коллегіи Малой Россіи, каков сего октября 3 дня в домі ншом архиерейском получен, написано: марта де 21 сего 1726 года в коллегіи Малой Россіи в прошеніи полского шляхтича повету Речицкого Михайла Борисова сна Прушаньского написано: в прошлом де 715 году женился он Стародубовского полку значкового товарища Ивана Борозны на дочері ево Елені и жил три года и по закону прижил двох снов Ивана да Германа. А в прошлом де 718-м году оная жена ево, оставя при нем дітей, отехала ко отцу своему для свидания и будучих при ней челядников отослала от него к нему. И с того времени оная жена его по много посланным от него листам (?) к нему не поехала и жила в дому оного отца своего, а в прошлом де 719-м году по прошению ево у бывшаго гетмана Скоропадского судия Чорныш оную жену ево сыскивал в Глухов И оная явилас в монашеском плате черном якобы пострижена, и сказал ему оной судия, что постриглас в монахини и позволяв ему женится на другой, токмо де он и понні не женат, просил суда в Малороссийской коллегіи и чтоб нам помянутого Прушановского о постриженіи жены ево в монашеский чын, изследовав подленно и по следствию решение учинить, как о том прстных отц и стых апостол и ея императорского величества указы повелівають безволокитно. Понеже за небытием приличных к тому персон с[ыски]вать о сем ніким и решения тому ділу учинится нелзя. Тых ради причин, же таковой развод доволствовався судом енеральным, а не в домі ншом архиерейском, того для енеральная войсковая канцелярия да блгово-лит в дом нш архиерейский прислат діло, по которому он, Прушановский, з женою своею от сочетания брачного разлучився и что по сему учынено будет, о том прошу увідомления без отлагательства.

блгородия вшего обоіх блг усерднѣй желатель смирннѣй епискп черніговскій
Иродион.

З катедр[ы] еп[и]ск[о]п[и] Чернігов[скої] 1726 году октября 9 д.».

**(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 50824. – Оригінал. Запис зверху документа: «Получен
октября 24 року 1726»)**

№ 69

**1727, травня 21 (10). – Чолобитна козака Івана Скоробогатого до цариці Ка-
терини I.**

«Всепресвітліяша и державнѣйша великая императрица Екатерина Алексіевна,
самодержица всероссійская.

Бет челом полку Черніговского сотні Киселовской села Верхоліся козак Иван
Скоробогатий на Василя Полуницкого, товариша бунчукового. А в чом мое про-
шение, тому слѣдуют пунѣкта:

1

В прошедших 1722-м и 1723-м годах был в маестности Полуницкого, зовемой До-
мошлин, при церкви дяком. За якую мою церковную услугу приговорили тамошние
обиватели в год з диму взятъ по альтину и мині он, Полоніцкій, с трох своих в том
селі Домошлині слобод з одной, зовемой Бреч, з другой – Ховѣдіювѣки, с третьей
Тютюньниковой за всі три года возбранил дорочной забрать даток, кромі з одной
слободки, зовемой Бреч, видано 4 гривни вусім копіек.

2

Да его ж Полуницкого сина виучилем граматки и часловца, як надлежит, не за-
платил мині, но еще намиривал мене быт, сколко раз посилал мене зимати, аж мусил
з села уступит, а я ему, Полуницкому, в наименшем худом подзорі не показался.

3

И чтоб указом вашего императорского влчства повелено било оного Полуницкого
к суду сискат и допросит, для чого моей заслуги дяковъской возбраняет з своїх людей
выбрат и за научение сина его не заплатил, а по допросі рѣшение учинить.

Всемилоствѣйша гедрина императрица прошу вашего императорского величе-
ства по сему моему прошению рѣшение учинит.

Сию челобитную писал челобитчик Иван Скоробогатий. К поданю надлежит в
малороссійскую войсковую енералную канѣцелярию.

1727 года мая 10».

**(ЦДІАК. – Ф. 51. – Оп. 3. – № 99. – Арк. 25. – Оригінал. Запис зверху доку-
мента: «1727 году мая 12. Записав в реестр и (...)*».)**

№ 70

**1727, не раніше серпня 23 (12). – Стародуб. – Лист о. Андрія Заруцького,
настоятеля церкви Успінія Пресвятой Богородиці в Новгороді-Сіверському, до
гетьмана Данила Апостола.**

«Промемория.

З енералной войсковой канцелляріі в Малороссійскую коллегию.

Сего августа 12 д. 1727 году города Новгородка церкви соборной ктиторі Григо-
рий Карабан и Тихоний Яблонский зо всімы тоей црквы парохіянамы в енералной
войсковой канцелляріі челобитем своїм обявили, что прошедшого юня мсця полу-
чили оны премошнѣйший его императорского величества указ, в котором показано,
что его императорское величество милосердуя о народі малороссійском пожаловал
доходи денежные и хлебные собирает ті, которие надлежат по пунктам гетмана Богдана
Хмельницкого и которие збыраны при бытности бывших потом гетманов. А котория
всякия доходы положены со опредѣления коллегіі по доношениям генерала-майора
Веляминова вновь, ті отставит вовся и впред не збират. А в Стародубовском пол-
ку в місті Новгородку еще от гетмана Богдана Хмельницкого на церков соборную
новгородскую Успения Пресвтой Бцы аж до состояния Малороссійской коллегіі
собираны были доходы по иміющимся у их кріпостям и по гетманским універсалам,

а именно скотное, ваговое, помірное, з комор и з двора братского надлежащую повинность, з перевозу деснянского Пироговского перевозные денги. А от состояния коллегии Малороссийской тие церковные доходы взяти в оную коллегию и понні туда збираются, а церковь Бжия в крайней скудости, не имія своего украшения, порядку и вспоможения осталася и дабі раді многолітнего его императорского величества здравия повелено было, что прежде состояния коллегии Малороссийской при бывших гетманах на церковь новгородскую Успенскую было доходов и зборов и нні тиж (?) доходы на тую церковь для нужд и потреб церковных в збор церковный определит по прежнему. А якие иміют на тое крѣпости універсали, з тих при той челобитной по свидѣлствованіи з подлинными сообщили копії. Сего рады енеральная войсковая канцелярия объявляет о том коллегии Малороссийской да блговолит оная коллегія з тими церковными зборами и доходами о определении оних паки на церковь Успения новгородскую показать свое рассмотрение и резолюцию як милостивый указ его императорского величества повелівает. А что учинено будет, о том енеральную войсковую канцелярию промеморіею увѣдомит. Якие те крѣпости універсали гетманские з енеральной войсковой канцелярии объявлены при чолобитной, з тих точные копії при сей промеморіи сообщены.

Иван Левенец, Иван Мануйлович, Федор Потребич, Иван войт (?), Петр Валкович, канцелярист Григорий Юркевич.

Августа ___ дня 1727 году».

(ЦДІАК. – Ф. 51. – Оп. 3. – № 527. – Арк. 20-20 зв. – Оригінал. Запис зверху документа: «Одсей промеморіи в коллегіи не приняли»)

№ 71

1729, січня 23 (12). – Прилуки. – Лист наказного прилуцького полковника Петра Носенка до гетьмана Данила Апостола.

«Ясневелможный мсці пне гетмане, мні премилостивійший и великий добродію.

Прошлого 1728 году декабря 11 подан мні висоцеговажний ясневелможности вшей указ в ділі пнов Себастьяновичов, что села Грицьовки жителі, універсалом антецессора ясневелможности вшей во владіние матці их и им определенно, не хотят надлежащего отдавати послушенства и хочай о том з суду енерального были ко мні прислани два указы, дабым приказал им по прежнему их, Себастьяновичов, матці послушенство свѣдчити, однак они, явившись ослушными, ездили в Глухов быт челом и оттудова в дом уехали. То абым зискавши пред себе вишшеозначенного села Грицьовки жителей, до неотдавання послушенства приводцов первой их по приличию наказал, потом и приказал им же, предреченных Себастьяновичов, матці и им самим надлежащее отдавать послушенство и повинност без всякой противности. Что же по тому ясневелможности вшей указу учинено будет, репортовал бым ясневелможности вшу и я по моей службничой должности доношу ясневелможности вшей, же за совѣтом пнов старшины полковой посилалем туда в Грицьовку, первой хоружого сотні полковой Моисія Делембовского для изискання оних грицьовчан в Прилуку. Которому они отказали, что не поедем и не поехали. А за другим разом посилал з козаками значкового атамана Онисима Донця, давши ему и подленный указ ясневелможности вшей для вчитання помянутим грицьовчанам, но они и потому в Прилуку не поехали и жадного послушенства отдават не похотіли и не отдают. И что там тогда чинилос свѣдѣлство и его атаманову сказку в милостивое рассмотрение до ясневелможности вшей, моего премилостійшого пна и добродія, посылаю и его ж многопризрителной рейментарской ласце вовіраюс навсегда.

Ясневелможности вшей мні премилостивійшому пну и великому добродіеві нижайший слуга сотник полковой и полковник наказный прилуцкий Петр Носенко.

З Прилуки генвар[я] 12 д. року 1729».

(НБУВ. – ІР. – Ф. І. – № 54197. – Оригінал. Запис зверху документа: «Под[ано] генвар[я] 19 року 1729»)

№ 72

1729, не раніше березня 23 (12). – Іваниця (?). – Лист іваницького городского отамана Дем'яна Кальницького до гетьмана Данила Апостола.

«Ясневелможний мсці пне гетмане, премилостивійший нам пне патроне и великий добродію.

Сего текущаго 1729 году марта 12 дня по присланому листу от ясневелможности вшой, всемилостывійшаго пана патрона и добродія ншего, до его млсти пна полковника ншего прилуцкого призван я был в Прилуку з Иваном Божишиним, писарем со[тен]ним иваницким. Где будучи, вислухали преповажний рейментарский лист ясневелможности вшой. (Да при том же поважном листі поданние пункта писанние от пана Павла Мініцкий, бувшаго сотника иваницкого). В которих пунктах доволне сл[у]шал с помянутим писарем сотенним. А где вже по премногом [пи]сании своем являет пн Мініцкий так: что будто я с прописанным писарем сотенним Иваном Божишиним в[зя]вши себѣ таковое легкомислие и оним своим л[егко]мислством писал ложние челобытние и давал ясневелможности вшей не од сотнян, але сам от себе [...] его пна Мініцкого, не приймано в сотню Иваницкую н[...]. А ежели же оние челомбытние, которие в 1727-м [...] ясневелможности вшей поданние являются ложн[ие...], могу з оним Мініцким не тилко на здорові своем [...]сатис, але и лишением живота своего. Тилко ж пн. Мініцкий, нехай роспишется також, когда же доносит правду. А болшей уже не знаю чего ради он на мене иміет такую вражду и тепер ділает мні таковую волокиту при мизерности моей и не дает мні чрез три года до котораго часу между людми мало промешкати. Понеже по знатной моей войсковой службі болшей двадцати літ як служил его императорскому влчству и прежним антецессарем ншим так и тепер готов служить, пожалован бил от его млсти полковника ншего прилуцкого на нікое время у во Иваницію атаманом, дабы при убожестві моем як прокормитися з дітми моими. А он, пн Мініцкий, наважился на мое убожество и здоровья, о чом вже во всем моем писанием повергши мя самого себе под преповажние стопы ног ясневелможност вшей, прошу вшего рейментарского респекту и святой справедливости з оним пном Мініцким.

Ясневелможности вшой, всемилостивійшому пну патрону и великому добродіеву моему, нижайший слуга и подножок Демян Калницький, атаман городка Иваниці».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 54437. – Оригінал пошкоджено)

№ 73

1729, березня 22 (11). – Прилуки. – Лист прилуцького полковника Гната Галагана до гетьмана Данила Апостола.

«Ясневелможний мсці пне гетмане, мой премилостивійший добродію.

Сего марта 10 дня високоповажний ясневелможности вшей, моего премилостивійшого добродія, лист получилием з вираженнем таковым: отправленний од ясневелможности вшей перед сим на комиссию в полк Черніговский для нікоторых діл пн Павел Мініцкий, сотник иваницкий, за прибитием своїм в Глухов сего марта 2 дня подал ясневелможности вшей, з жалобою пункта на Демяна Компанца, атамана городского иваницкого, о продерзостных его и писара Ивана Божишина поступках не тилко ему, пну Мініцкому, и сотнянам обидливих, но и указам ясневелможности вшей противных. А перед сим на того Компанца, атамана, подана ясневелможности вшей суппліка от Юска Ляхова, той сотні Иваницкой жителя, и просил он, пн Мініцкий, по тим пунктам розиску и учинения справедливости. Пре[...] ясневелможност вша тие его пункта и помянутую челобитную от Юска Ляхова обої, ему од атамана ставшаомся, поданную, при оном [...] посилаючи ко мні, блгоизволили приказать, абим зараз за п[олу]чением оною ясневелможности вшей указу атамана ком[...] вислал до ясневелможности вшей в Глухов сполне з писарем Иваном Божишиним, которий ему в том содійствовал, а сот[...] правит до далшой волі ясневелможности вшей, жебим приказ[...] своему рассмотрению з тамошнего иваницкого городского т[овариства] кому доброму, совістному, трезвому и справному человеку, [же]би в сотні над поліценние себѣ от мене діла болш чинит ничего не дер[зал], леч бы людей

безобидних челобиттю там росправою праведного доволствовав и в нуждах за ними обстоювал и не смущал и не колотил болш сотнянами на самую их трудност, волокиту и убиток позначенных же пунктах, абим веліл судії полковому прилуцкому пну Михайлу Яггелніцкому и сотникові монастирскому пну Ивану Романовичу зїхат в Иваницю и розискат обстоятелно. И я подлуг означенного вашего рейментарского указа посилаю атамана Компанця сполне з писарем Иваном Божишиным до ясневелможности вшей в Глухов, приказавши сотнею правит до далшой волі вшой ясневелможности Петру Кудрі хоружому сотенному иваницкому. Помянутие теж пункта вручили ем судії полковому прилуцкому, и Григорию Николаевичу, прапорщику полковому прилуцкому, велівши им зехат у Иваницю и розискат по тых пунктах обстоятелно. А о сотникові мнастирскому пну Ивану Романовичу извіствую ясневелможности вшей, что он еще з розиску борзенскогов дом не повернулься и тых рады причин жебы діло не медлілос в тот розиск до Иваниці послан прапорщик полковой прилуцкой. При том многопризрительной вшой панской и добродійской навсегда мя полежаю ласце.

Вшой ясневелможности, моего премилостивійшого добродія, нижайший слуга его императорского величества Войска Запорожского полковник прилуцкий Игнатий Галаган

З [Прилу]ки марта 11 року 1729».

Адреса: «Его императорского всепресвітлійшого величества Войска Запорожского обоїх сторон Дніпра гетману ясневелможному его милости пну Даниїлу Апостолу, моему премилостивійшему добродієві».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 54436. – Оригінал. Запис: «Подано марта 20 1729 году»)

№ 74

1729, червня 1 (травня 21). – Глухів. – Свідоцтво ченця Іларіона Пироцького.

«Я, ниже положенный, чиню відомо сим моїм писанем кому бы о том відати надлежало тепер и в потомние часы, иж од літ болше тридцяти міваючи тие волю мої, наймовалем їх з весны аж до стаго Илії пророка пашу на степу, за Мартиновкою лежачом, на кгрунтах до Мартиновки належных. И за наем того степу когда тилко воли мої на степу том мартиновском хожовали, давалем всегда до цркве стаго славнаго и всехвалнаго апостола и евангелиста Хва Иоанна Бгослова мартиновской певную част воску, ладану и по килка (?) кварт вына, а до того и ризы сщеннической блаватной до тоєї цркви Бжественной мартиновской и за одпущение грїхов моих и за тих (?) волов моих паству справилем и свободно завше тии и мої воли и людей инших, то ест Ивана Кругляка, Ивана Ярмоли, жителей борзенских, и Шевлюга конотопского без жадного од околичных сіл, неоподал степу того мартиновского знайдуючихся, Кропивной и Паравієвки, препятія, хожовали аж по могилу Терешихи и по два шляхи, якої идут од тоє ж могилы Терешихи, едно на Білые вежи, а другий до Ичні. А же то ест истинна, же усі люде тих на степу том мартиновском воли хожовали и оны некуди инуда, тилко до цркви Бжественной мартиновской уклад давали, мощно уввидіти аппарат црковных мартиновских, за степ тот даваных, кому о том відати во увірение потребно будет. Что понеже так, а не иначе бывало под совістію християнскою и иноческим моим званием праведное сие даю свидителство.

В Глухові мая 21 дня року 1729 монах Иларіон Пироцкий, законник скитка Морровского Сто-Онуфриевского, рукою власною».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 50747. – Автограф завірений печаткою»)

№ 75

1730 р. – с. Синин (?). – Лист Ганни Малішевської та її синів до гетьмана Данила Апостола.

«Ясневелможный мсці пне гетмане, всемилостивійший и надежнійший мой добродію.

Сего 1730 году в февралі мсці освідомилас я заподленно, что старшина полковая стародубовская село мое Синин, которое здавна свободно, первіе отцем моїм от

1688 году без всякого уряду по універсалу гетмана Мазепы владінное, посліжды же матери моеи оное ж в 1712, а потом и мужеві моему Якову Малішевскому (который многие войсковие вірно и усердно и со всяким тщанием походи одбувал, а на остаток Гилянский отпраивши поход, чрез три года там будучи, здорове и худобу свою утеравши, зараз живот свой по службі окончил) в 1714 годах універсалами гетмана Скоропадского утвержденное и ні на який ранг по сказкам старожилов от початку своей осідлости не слушающее от содержания моего удовиноного и осиротілых дітей моіх мужеска полу на службу ея императорскому величеству к Войску Запорожскому готовых, чинячи противно указу императорского величества, который в Рішительных пунктах 1728 году ясневелможности вашей дан, а именно по осмому (?) означили своім приговором ко определению на ранг судейства полкового стародубовского неслушне. О чем я и челобитную того ж времени на имя его императорского величества в полковую стародубовскую канцелярию подавала, чтоб она старшина стародубовская мнінем своім во отнятію от мене села себе не утруждала. Однако по тому моему челобитію жадного мні она старшина резону не учинила. Того ради прошу ясневелможности вашей своім высокоповажным універсалом помянутое село Синин с снами моіми ствердит мні во владіние, приговор полковой стародубовской старшины яко неслушный отставить.

Ясневелможности вшой всенжайшая раба удовствующая Анна Спиридоновна Малішевская с снами сиротами Петром, Иоанном, Федором и Якимом».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 54221. – Тогочасна копія)

№ 76

1731 р., липня 15. – Глухів. – Лист невідомого до намісника Петропавлівського монастиря в Глухові.

«Чесний мсці отче намістник мнстра святопетропавловского глуховского.

Сего листа нашего оказателі обителі Катишенской иеромонах Зосим Феодорович и монах Александер Шкляревич з-под караулу з Седнева біжали, которых из пресосщенного еписпа черніговского пна Иродиона Жураховского в Чернігов везено для ніякихос распросов и просили оне, законники, ншого к чесности вашей листу, чтоб чрез нікоторое время там прожит. Того ради предлагаем, хоги чесност ваша им, законникам, в мнстру своем до далшаго времени прожити не поборонит.

З Глухова июля 15 д. 1731 году

Вашей честности ласкавий».

(ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – № 3964. – Оригінал)

№ 77

1732, березня 9 (лютого 26). – Бахмач. – Лист бахмацького сотника Василя Покотила і родового отамана Лавріна Ляшка до гетьмана Данила Апостола.

«Ясневелможний мсці пне гетмане и кавалер, нам многомилостивійший пне патроне и великий добродію.

Сотник новомлинский Иван Шишкевич многих сотні Бахмацкой людей, приежджающих с борошеним торгом в Новие Млини, задолжних людей сотенцов бахмацких, якие должни новомлинцям, не прося з них справедливости где надлежит самоволне заграбляет и тим убыток и разорение невинним людям чинит и в помісячной даче препятствие, ибо сотняне бахмацкие когда повезут в Новие Млини к торгу для продажи борошна, чтоб было чим помянутую помісячную отбуть дачу, то он велит забрат тое борошно и коней и удержуючи чрез немалое время коней поїжджают. А должники в сотні Бахмацкой новомлинцям иміються таковые, которим оние новомлинци без поруки и несмотря на их состояние повіривши, горілкою надают, которие или часті из Бахмача исходят от долгу или платит нічим и с тих не просят управи, но самоволне невинних людей бахмацких (як вишше виражено) заграбляет, да сверх того ежели який поп з сотні Бахмацкой должен в Новие млини тамошним обывателем, то козаков невинних сотні Бахмацкой за них грабыт, а если и новомлинскому попові який должник з Бахмача виноват, то невинних бахмацких козаков за тое он же, п.

сотник, грабыт, ибо когда я писалем до отца протопопи борзенского Василия Величковского на попа юревского новомлинского отца Савицкого, что он так же самовольне заграбыл невинных наших козаков и потому отец протопоп приказал писмом попу юревскому тие заграбление вещи с награждением возвратит (якого писма при сем сообщена копия), то кто он, поп юревский, того грабежа не вернувши, отписал к мні писмом, что по совету п. сотника новомлинского так ділает и хочай я многажди писалем до него, п. сотника новомлинского, чтоб таких самовольных грабытелств невинных людям не чинил, но кому сотняне бахмацкие должни, тие б кредитори з тих своїх должников просили справедливост перво у сотні, а если б не учинено, то на тамошнюю старшину у вишнего суда по порядку, як високопомнаршний указ и висоцеповажний ясневелможности вашей універсал и малороссийские права повелівають, дав в бытност в Глухові 1729 году под час сізду з слідствием о маетностях на него, п. сотника новомлинского, мілем быт челом ясневелможности вашей. Токмо тогда он, сотник, просил ся, что уже такого самовольного грабытелства невинным людям чинити не станет, а нні по прежним своим поступкам заграбляет невинных людей, не поперестае. Того ради принуждени чрез сие подлое наше прошение ясневелможност вашу потурбоват да соблаговолит ваша пнская ясневелможност висоцеповажним своим рейментарским защитительным сотні Бахмацкой універсалом его, сотника новомлинского упомянут, дабы невинным людям самовольным грабытелством обыд и разорения не чинено, но з должников требовано и з сотні справедливост, а тот ваш пнский універсал да повелит ясневелможност ваша держат нам в сотні на защищение, дабы и другие так чинит не дерзали. О якую млст сторичне ясневелможности вашей просячи, благопризрителному рейментарскому респекту навсегда себе поручаем.

З Бахмача февр. 26 1732 року.

Ясневелможности вашей, нам многомлстивійшаго пна патрона и великого добродія, низайшие подножки

Васил Покотило, сотник бахмацкий.

Лаврін Ляшко, атаман городовий бахмацкий.

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 54276. – Оригінал. Запис: «Подано марта 3 1732 году»)

№ 78

1732, не раніше листопада 10 (жовтня 30). – Кролевець (?). – Лист кролевецького сотника Костянтина Генваровського до гетьмана Данила Апостола.

«Ясневелможний мсіці пне гетмане, мой премоногомилостивий единогонадежний добродію.

Сего 727 году июня мсця во время чинячойся присяги его величеству Петру Второму, императору и самодержцу всероссийскому, писар полковий ніжинский Леонтий Гроновский не віст по чиему указу козака сотні Кролевецкой Карпа Огіенка вписал в значковие товарищи, бивши в Кролевцу, городі. Которий Карп, вписавшись под знак, взял отту[ль] распутное себї самоволство, поділавши в своем дому турми, смертно на здоровю забивает многих, протчїим козакам заслужоним и посполитим людем безмірное чинит утиможне и разорение, доправуючи на оних интереса безчисленные по ложним облікам. За який интерес неправедний многих уже поработил себї в подданство самовольно и безправне, а кромі всего и дівическу полу, презрївши страх Бжїй, растлів дівство, и скверно прибиточествовал шаблею и з пистолетов на козаков безпечне заправивши, кулею ударает и кто мало покойному отцу его завинуватил ся в долгу яком колвек, в тих жилия и все иміние их поотбиравши, означений Карп з маткою своею Уліяною чуждых от всего иміניה починили, единым забиваючи смертним биением. Якие его продерзости и самоволство хочай и в полк уже Ніжинский за обідимих на того доносили, еднак полковий писар, который вписал оногo ж в значковие товарищи (по отставкуже з полковничества Толстого) охраняет тот своею особливою милостию обстоятельно за онимрукопомоществуючи и никто з обідимих и страждущих от него, Карпа Огіенка, чрез единого означенного писара Леонтия Гроновского из полку не получили в

бідах своїх слухної сатисфакції, крім крайнього розорення и за того уже всю сотню Кролевецкую самоволец тот з матерю своею Улианою за лихву едину смертно забиваючи людей самоволно и безправне порабити собі в подданство. Гдиж дотол в дому своем, схвативши козаков, без милосердия мучит, нім интереса по его хотінію роспишется платити и уже числом болше пятидесят дворов людских безправне завладіл в чом от обіжденних на ратуш подано з 20 челобитних залишок як и сего октября 18 дня тот же Огіенко Петра бурмистра, на ратуш набігши з теслями своїми, з секірами был оного жестоко и всю старшину хвалились поколоти бридко укараючи. Да после того уже Кондрата Платніра козака от себе заслуженійшого в своем дому, кочергою желізною мало что не до смерти прибыл, которий Бг віст, чи будет и жив. А лист висоцезважающий от ясневелможности вшой, которий я сего 30 октября чрез жалобливу ж удову получилим, кажет мні (не допускаючи з челобитними до ясневелможности вшой таким челобитчикам) по жалобам здес чинит надлежащую росправу. Яких я вишеозначененних Огіенкових агравацийне мочуци рішит, по жалобах всепокорственнійше прошу, да блговолит ясневелможност ваша от боку своего реїментарского для учинення всім жалобливым сатисфакції прислат к нам в Кролевец блгразсудительную особу, дабы в том и ясневелможности вшой без болшого было наприкрения и мині бы безпрестанние суппліканти в том же не чинили трудностей и по тысячокротне за обідимих бідствующих о тую милост ясневелможност вшу всепокорственно прося, его ж мя милостивому високому патронскому полежаю респектові застаючи.

Ясневелможности вшой, моему премногомилоствійшому патрону и единому добродієви, всіх благ вірно зычливий Костантий Генваровский, сотник кролевецкий»

Адреса на звороті: «Его императорского влчства Войска Запорожского ясневелможному добродієви, его милости обоіх сторон Днепра пну гетману Даниїлу Апостолу, моему премногомилостивійшему патрону и единому добродієви всепокорственнійше».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 50732. – Оригінал, завірений печаткою)

№ 79

Не пізніше 1732 р. Донесення глухівського сотника Стефана Уманця і глухівського отамана Дем'яна Туряньського гетьману Данилу Апостолу.

«Ея императорского влчства указом запрещено козаков в подданство никому не привлащат, а показанних села Бачевска козаки в компуті 1692 году, також и в ревизияльных книгах по генеральной ревизії, якая по указу императорского величества в 1725 году чинена в селах Щебер 7 человек, а в Бачевском 17 человек при сотні Глуховской козаки написани, яких именний реестр при сем сообщен и универсалом ясневелможности вшой в 1732 м году по силі ея императорского величества указов по прежнему определени. О сем з нижайшою покорностию ншею ясневелможности вшой доносячи да и мененном Омеляну, войту ннішному щибряжскому, просим рейментарской резолюції и указу.

Сотник глуховский Стефан Уманець

Даян Турянский, атаман глуховский».

(ЦДІАК. – Ф. 51. – Оп. 3. – № 33. – Арк.38. – Оригінал)

№ 80

1733, до лютого 28 (17). – Новгород-Сіверський монастир. – Лист архімандрита Нила до гетьмана Данила Апостола.

«Ясневелможный мсці пне гетмане и кавалер, нам велце млсцівий пне патроне и блгодітелю.

При крайней моей болізни болшую мні еще усугубляетт немощь пн сотник воронізький Иван Холодович, которий по особливійшому недоброхотству к обители Всемлстивійшого Спса новгородской и к моему (на що видится мні и не заслужилем в его млсти) Бгом посіщенному смиренію, превеликие чинит пакости. 1. Что

власную монастырскую пуцу до села монастырского Сопича прилеглую над рікою Десною неподалече от его села ннішого Пироговки обрїтаючюся по кілкадесят подвод мало не щоденне посилаючи к подданим своїм так пиражовским, яко и богдановским віздит приказуючи нещадно пустошит. 2. По указу велможности вашей велено дабы в сотні Воронїжской диспорция на консистентов на сюю зиму по прошлогодному была, а он пн сотник, презирая волю ясневелможности вашей, сам собою на біднее селцо Сопич над прошлогодное число прибавил порцію и рацию и будто когда з осени посилал я к нему економа дворца ншого горковского, снял с помянутого села Сопича полпорції и полрації, а полпорції и полрації и по сюю пору принуждени бідние люде дават. 3. Был млстивий респект ясневелможности вашей и писанием его, третий тому год утвержден, дабы помянутий пн Холодович з означенного селца ншого подвод не вимагал. А сего 1733 года настоящего мсця 11 д. на вивезку деревні з сотні Янполской в Глухов на артиллерийскую хату (не толко что до войта о вистатченне подвод килкокротне писал, яких писем и копії к ясневелможности вашей посылаются) но за неvistатченне де оних и законника брата Мисаїла из другим человеком з-а арештом у себе держал. 4. Когда случится определение якое с полковой нїжнської канцелярії в сотню, то он вдвое или втрое на село помянутое Сопич налог чинит, яко и мимошедшого году на лінійную роботу, куда з двух сел с кілкадесяти дворов виправлен был чоловік, а з села помянутого сорока пяти дворов, як недавно чиненая являет ревїзія, виправлял десяти чоловік. А прочїих его пакостей повседневно так подданным, яко и добрам монастырским, ділаючихся и списат трудно. Зачим принужден всемирно быт челом ясневелможности вашей и люб важнїйшими ділами утружденному служат. Яви, ясневелможный добродїю, на обитель всемилостивого Спса млстсвою полномощним реїментарским указом запрїти ему, пну сотнику воронїжскому так помянутий, яко и других обид, монастыревї и подданны не затївать, а мене, старца, до послїдного смущения в остатней болїзни не приводит. О сем покорственно прошу.

Ясневелможности вашей нам велце мсцївого нпа, патрона и блгодїтеля бгомolec и слуга нижайший, мнстира всемилостивого Спса Новгородка Сїверского архимандрит Нил з братією, а по его велению на сей час болїзнуючого подписал того ж мнстира дховник иеромонах Герман

З монастыра Новгородского 1733 году февраля 14 дня».

(ЦДІАК. – Ф. 51. – Оп. 3. – № 1714. – Арк. 12. – Оригінал, завірений підписом)

№81

1729 – 1734 рр. – Новгород-Сїверський. – Скарга парафіян Свято-Успенської церкви гетьману Данилу Апостолу.

«Ясневелможный мсці пне гетмане и кавалер велце мой премлстывїйший пне и блгонадежнїйший добродїю.

От многих літ імїється перевоз на реці Десні под селом Пироговкою на церковь нпу Успения Пресвятия Бци соборную новгородскую наданный по крепостям первых антecessоров ясневелможности вшой, который перевоз старинными людьми повїдаючие, что не токмо оны, сами старинци, новгородские зознали, но и от о[т]цев своїх не слышали, чтоб по сее время ким бил от церкве нарушен, яко и ясневелможност ваша усмотря на прежные крепосты антecessоров своїх видал також де в 728 году в потверждение висоцеповажный свой універсал, так на ваговое, скотное и помірное, яко и на помянутий перевоз. По силі первых данных універсалов при церкви Бжой найдуючихся, которое надане до храму Бгородичного як ваговое, скотное и помірное вовся давно отнято и ниякого з прописанных користей приобретения ко церкви Бжой не імїється и токмо един перевоз по ннішнюю пору при церкви задержався, з якого перевоза всякие потреби церковные мїли спомоществование и причетником з того же де уплачевано. А ннішняго текущего года, априля первых числ Иван Холодович, сотник воронїжский по змишленному своему подлогу, подал челобите ясневелможности вшой, в яком и виразил, что де в государственных интересах перезажаячим

людям чрез оный перевоз иміється де немалая остановка и просил ясневелможности вшой, абы его перевоз бил на показанном урочищи на реке Десні (в перепону церкви Бжой) ибо если б такая остановка в помянутом интересі являлася, то не без извѣстія от тих же ездаков ясневелможности вшой било, же завсегда в нас к перевозу иміється по два порома ради скорійшого переезду и там к берегу его маетности Пироговки жадной ни наименшой синожатки не иміється, як он, Холодович, доносил, кроме нших новгородских обивателей, зачим як прежде, так и нні обид пироговским жителем ни в чем не покажется. Понеже оный Иван Холодович не знашол чим болше уличит храм Бгородичен, да токмо сию змишленную неправост в прошеніи своем включил. Того ради всепокорнійше млсти просим ясневелможности вшой неправедному прошенію его, Холодовичому, отказать и універсал високоповажний свой приказать одобрат, а церкви Бжой оним же перевозом повели, ясневелможност вша, по прежнему владіт. Понеже еще церковь нша не зовсім сооружена и утвары прежние вси поизветшали. Так, во время пожару, будучего в Новгородку иконостас вовся изломан и звонница до кореня изгорела, чего для били намірили за щасливого вшой ясневелможности в Малой Россіи реиментарства внов значала ділать як иконостас, так и звоницу, обаче блгому нашему наміренію ни от кого болш, токмо от его единого, Холодовича, препятіе сочинилося и всем прошеніи ншим, ежели не будет помилования, то не токмо, что церковь нша неотстроенная обетшаает и иконостас и звонница не будет зфундованна, леч и припасов по церкви яко то ладану, вина и протчего, а паче церкви служащим отнюд нічим будет уплачиват. О чом и по стокротне з великим моленіем ясневелможности вшой млсти просим, аби по первобитному як перевоз, так и протчее при церкви Бжой найдовалося, за чтов том же Бгоматерном храмі при повсегдашних церемоніях церковних за особу ясневелможности вшой, яко за всю високоповажную фамілію, непрестанно владику создателя всей твари молит облигуемся, як и нні есмы.

Ясневелможности вшой ншему велце премилостивійшому единому пну патрону и превелебнійшому добродіеву нижайшіе раби и подножки презвитор з ктиторами и парохіяни церкви Успенской соборной новгородской.

Андрей Заруцкий, презвитер церкви соборной новгородской.

Федор Андриевич Биковский, войт новгородский.

Тихоний Яблонский, мищанин новгородский.

Лукаян Григориевич, мищанин новгородский.

Илия Афанасов, мещанин новгородский.

Стефан Абдохиев Биковский, мещанин новгородский.

Васил Янович.

Давид Пожарский, мещанин новгородский.

Михайло Семенович, мищанин новгородский.

Иван Карабан, мищанин новгородский.

Гаврило Назаров, мищанин новгородский.

Иван Боровицкий, мищанин новгородский.

Андрей Лака(?), мищанин новгородский.

Макар Вакулович Пригара, мищанин новгородский.

Гаврило Богдаш, мищанин новгородский.

Терентій Зіневич, мищанин новгородский.

Иван Игнатов, мищанин новгородский.

Антоний Андріевич, цехмистр кравецкого двора со всею братіею.

Ефрем Михайлович, цехмистр шевский новгородский со всею братіею.

Леон Омелянов, цехмистр резницкий, новгородский со всею братіею.

Самуило Яковлев, цехмистр колацнеский новгородский со всею братіею.

Афанасий Томловський, ктитор церкви соборной новгородской с товарищем.

Захарий Канарский, мещанин новгородский.

Василий Евдокимов, мещанин новгородский».

(ЦДАК. – Ф. 51 – Оп. 3. – № 527. – Арк. 33-34. – Оригінал)

№ 82

1731, травня 29 (18). – Лист гетьмана Данила Апостола до членів консисторії Чернігівської архієпископії.

«Висоце в Бгу превелебные мсці отцеве консисторії арх[ие]п[и]с[ко]п[ской], нам велче зичливые правители.

Города Глухова церкви стая Хртва Николая парохияне чрез поданную свою супліку, донося нам о неиміні в той церкви настоящего священника по общому добротному своему согласию и изволению о определении в священника к той церкви глуховского бурмистра Никифора Василиевича, яко добронравного и в писании Бжтвенному искусна члвка, просили нас до вших превелебностей на посещение до той церкви его, Никифора, в священники о интерцессию. Мы прето оних парохиян общесогласному добротному прошению не отрекши, чрез сей лист нш до вших превелебностей за означенным Никифором интерцедуем: блговоліте вши превелебност, данною вам от Бга властью означенного Никифора произвест в чин священничества.

В протчем пребываем вшим превелебностей всего доброзичливый приятель.

Мая 18 д. 1731 года».

(ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – № 3728. – Оригінал)

№ 83

20-30 рр. XVIII ст. – Реєстр кривд жителям сіл Новгород-Сіверської сотні російськими військами.

«Под час находу Тверского полку в сотню Новгородскую и по всіх селах тоей же сотні росположившагося, всі починенние по селах долегливости тут подробно списано.

Напрод Комон

В Комоні видали овса кгарцов двісті шістдесят и по той овес сами жолніре приездили, а в Комоні не стояли, тилко з тими драгунами приездили комисар и на той овес он же дал квіт. Повторе того ж полку драгуне, приехавши з Дробишова в Комон, взяли без міри овса мішков два великих и повезли з собою до Дробишова. Они ж взяли два вози сіна и взявши подводи в селі туда ж повезли. На сем атаман и войт руки под крестним знаменіем подписали

Я, Федор, презвитер весі Комоні их того сознаню прислухавшися руку мою подписую.

Атаман Миколай Амеляненко+

Войт Васил Хабаленок +

Лісконоги мар[та] 15, 16

В Лісконогах того ж полку Тверского пятой роты капитан, идучи до города Новгородка з ротою в селі заночовали и стоял в селі суток двое и на тії сутки брал овса на одни сутки на сто тридцят и дві лошаді. В сем дал тот же капитан и квіт, а на третій в запас взял и пошов з тим овсом. А муки взяли кгарцей двісті шістдесят и чтири и на муку квіту не дал, того ради, что муку сами вимислили давати. На сем атаман и войт тамошній под крестним знаменем подписалися

Атам[ан] Лазор Сич +

Войт Илля Ковтуненок+

Того ж капитана стоял на квартири обоз в Костюка Міхненка и слугам его давал, достаючи чрез тии сутки риби, на которую вистратил ползолотого, олію кварт пят купил увес им отдал, круп сколко надобно було, то брали. Хліба також сколко надобно було брали. На сем подписался Костюк Міхіенко +

На містцу капитаном бил тоей же роты прапорщик, стоял квартирою в козака Мехея Савеллева, которого по приказу его всім своїм харчил. Риби купилза гривну. Круп сколко потребно брали, хліб, також олію дві кварта. На коні его взяли в мене овса чвертку, а до магазену особліве выдавал о чом и подписался Мехей Савеллев+

Комисар тоей же роты міл квартиру в козака Макия Юдицкого и тот Макий харчовал его всім: рибою, крупами, хлібом, олію кварта.

В сем подписался Макий Юдицкий+

Того ж полку Тверского роты четвертой поруччик Тапиков стоял в селі Ліско-

ногах суток двое и брал в сутки на сто двадцят два коні, по два кгарці овса. На що и квіт дал. А муки взяли тии сутки кгарцов двісті сорок и чтири и на муку квіту не дал за такою ж причиною, як и пятой роти капитан. На сем атаман и войт подписалися.

Атаман Лазор Сич+

Войт Илля Ковтуненок+

Сей поруччик стоял квартерою в атамана тамошнего и всім харчовалсяи зо всею дворнею своею як рибою, олієм, крупами и хлібом атаманским и самому на кухню, що потрібно було мусіл достатчати. Его ж роти драгуне атамана мало до смерти не прибили, от якого побою пролежал и тот атаман до поруччика жалобу свою заносил на которую сатисфакції не дал. На сем своем сознанию атаман подписался

Атаман Лазор Сич +

Того ж полку Тверского, а шестой роти комисар Семен Сомов взял овес на двое сутки на сто тридцят шіст коней по два кгарци и по кгарцу муки. Всем тот же комисар и квіт дал на овес и муку. На сем атаман и войт подписалис.

Атаман Лазор Сич +

Войт Илля Ковтуненок +

Комисар сей міл квартеру у Василя Рабого и харчовал гспдр его всім: риби купил за гривну, олію кварту, круп кгарцов два. Хліб чрез всі дні гспдрский їли. На сем подписался Васил Рабий +

Поруччик шестой роти стоял у Якова Щербака и оного всім: кормил рибою, олієм, крупами. Хлібом своим и всю его дворню на сем подписался.

Яков Щербак +

Комисар четвертой роти міл квартеру у Ивана Хлусова и тот Иван харчил его всім: рибу купил шагов за шіст, олію кварт чтири, круп кгарцов три. Хліба сколько потрібно було брали. На сем подписался Иван Хлусов+

Поруччик четвертой роти, когда повернулся назад от Новгородка ночовал в селі и взял на сутки тое ж число овса на сто двадцят два коні по два кгарци и квіту не дали, овес брали кождий в своего гспдра и квіту не дали. В сем атаман и войт подписалис

Атаман Лазор Сич +

Войт Илля Ковтуненок +

Тот же поруччик стоял на той же квартери у атамана и вікт собі всяки брал як угодно було. В сем подписался атаман Лазор Сич +

Шестая рота, когда повернулас, Капитан стоял в атамана и вікт всякий брал на всю дворню, а прочіі також, постановившис по дворах гспдарским питалис, на коні брали овес в гспдрей своих сколько хто хотів взяти. А стояли сутки. В сем атаман и войт подписалис.

Атаман Лазор Сич +

Войт Илля Ковтуненок +

И пятая рота повернувшись по прежних гспдах стояли, овес брали в гспдрей колко хто хотів и офицери кормилися всім гспдрским. В сем також подписалис

Атаман Лазор Сич +

Войт Илля Ковтуненок +

Федор Копачевский предложил, что слуги поруччика, роти шестой самоволне взяли ножиці кравецкие и хомут взяли. За що ходил до поруччика,справедливости не получил. Федор Копачевский +

Иван Солшенко предложил, что драгуне которіі стояли в мене роти шестой комору отбили и взяли сувоев два полотна и льяного. На сем подписался Иван Солшенко +

Я, Зиновий, поп села Лісконог, и з того всего сознанию прислухавшись руку мою подписую .

Дробишов.

В селі Дробишови стоял капитан того ж полку, роти четвертой з ротою. И стояла рота в селі суток двое. Овса брали в сутки на коні своих по двісті кгарцов по тридцят чтири, а третіх суток пошли. В сем атаман и войт подписалис

Атаман Роман Кононов +

Войт Грицко Антонов +

Поруччик тоєї роти бил на містцу капітанском стоял квартерою в атамана тамош-ного и приписал себи другого члвіка Антона. Поруччика самого кормил з денщиками его атаман всім своим: риби купил за пят алтин, олію кварту. Крупи брали сколко потребно було, хліба також. Слуг других его харчил Антон всім своим, рибою, крупою, олію кварту, хліба. На сем атаман и Антон подписалис.

Атаман Роман Кононович+

Антон Мякинник +

Атаман и войт предложили, что когда овса нестало, взяли атамана и війта и по-вели з двора на двор, шукаючи овса, где би могли знайти. Когда пришли в двор Павла Зубка, почали оному говорит, ежелим овес, дай и он сказал: есть, але в ями. Драгуне, взявши его повели ями шукаючи, в корда в мерзлой землі ями не могли знайти, Павла того мало до смерти не вбили, аж мусіли его в хату отнести. А яму на другой день знайшли, о яком побою ходили скаржитися до комісара. на тое не тилко сатисфакції не вчинил, леч отказал, же и до смерти будет бити, ежели не міете вистачати. В сем атаман и войт подписалис.

Атаман Роман Кононов +

Войт Грицко Антонов +

Павел Зубок +

Асаула того ж села драгун роти тоєї же, Иван Тичина, жадной причини не давши, бил мощно, котрого оборонил атаман. В сем подписался асаул Кузма Гармалій +

Особливе атаман и войт предлжили, что тоєї же роти капрал вдову Амеляниху так немилостивно бил, же от того побою тилко тиждень один жива була и вмерла. А осмотровали ей, виділи на ней от побою знаки синії. Тот же капрал сина тоєї же удови мало не до смерти бил. В сем подписалис

Атаман Роман Кононович +

Войт Гришко Антонов + Кузма Амелянов +

Зінко Уласович предложил, что тоєї же роти стояли в его драгуне и в тих драгунов муштук пропав, за котрий муштук комісар их повиноватил его и приказал заплатит, як и заплатил за оний готовими грошми копу и узду добрую дал, а приказал за тое платит того радиі, что в дворі пропав. Зінко Уласович +

Иван Горбузенок предложил, что драгун тот же, котрий асаулу бил, пришовши в двор его, хотів коня собі в подводи взяти и за тое, что сказал, же в козаков не берут подвод, бил немилостивно, аж вахмістр их же отборонил.

Иван Горбузенок+

А я, отец Федор, презвитер святой Воскресен[ский]Новгор[одский] прислухавшись их сознанию руку подписалем.

Араповичи.

Того ж полку Тверского, а роти четвертой стояло у Араповичах коней тридцят. Далисмо на тих коней в двое суток по осмїдесят кгарцев. На сем атаман и войт под-писалис. Атаман Харко Денисенко+

Войт Алексій Молявкин +

Особливе атаман предложил, что тоєї же роти драгун Иван Шибина говорил мні аби ему барилко горілки купил в Дробишови, а когда не купил, за тое мене не-милостивно бил. В сем подписался атаман Харко Денисенко +

Юхнов.

У Юхнові того ж Тверского полку стояла рота на містцу капітанском билпо-ручник. Стояли суток трое, овса брали в сутки по двісті по сорок и чтири кгарци. Поруччик стоял в козака Семена Харченка, харчовали его зо всім и челяд его рибою, олію купил кварт три, крупы и хліб сами брали як много потербно було. В сем атаман и войт подписалис.

Атаман Михал Кислий +

Войт Клим Иващихин +

Степан Харченок +

Тоей же роти на виході на всю роту взяли овес и не стало було повп'ятдесят кгарцов, за тое хотіл бил мужиков з собою повести при обозі и мусіли грошми дати золотих три. В сем подписалис Атаман Михал Кислий +

Войт Клим Иващенко +

Риков.

В Рикові того ж полку Тверского стояла рота суток двое, овса взяли на коні своїх в сутки тих кгарцов сімсот, а комісар тоей же роти Антон Кослибцов квіт дал тилко на п'ятсот и чтири кгарци. Капитан стоял в Атроха Бородуленка, слуг его определенний гспдр всім своїм харчовали, а самого его Атрох Бородуля. На сем атаман и войт подписалис.

Атаман Сила Данилченко +

Войт Никифор Ишутченко +

Комісар тоей же роти стоял у войта, харчовался всім войтовим и слуги его. На сем подписался

Войт Никифор Ишутченко +

Прапорщик стоял у Гришка и тот Гришко всім своїм его и слуг его харчовал чрез тии сутки. В сем подписался Гришко Ишутченко +».

(ЦДІАК. – Ф. 51. – Оп. 3 – № 504. – Арк. 66-68. – Тогочасна копія)

№ 84

1747, січня 3 (1747, грудня 23). – Глухів. – Реєстр копій універсалів Марії Носенко, знятих в ГВК.

«(...)»* Никифором да войсковим канцеляристом (...)», кої на (...)»* себе и Носенкам о (...)»* по нем и ими самими безправильно в полку (...)»* кої іміюся(?) села, прозиваемого Щуровка, (...)»* Носенкову и на дочерь ея спадаючого и (...)»* сочиненна в оной генеральной войсковой канцелярії 1747 году декабра 23 дня.

Універсал подліній полковника прилуцкого Горленка Ивану Носу, товаришу войсковому, в 1692 году июля 11 д. на владініе села Щуровки даний, на одном листу, а една страница білая.

Другий подліній універсал гетмана ізмінника Мазепи на тое ж селце Щуровку ему, Ивану Носу, судії полковому прилуцкому в 1695 году декабра 3 д. даний, на двох листах, в том числі лист и страница біліе.

Шість універсалов копії, еден полковника прилуцкого Димитрия Горленка, другий гетмана ізмінника Мазепи, третий гетмана Скоропадского, четвертий полковника прилуцкого Ивана Носа, пятый оного ж Скоропадского, шестий гетмана Игнатовича, знятих в генеральной войсковой канцелярії в 1723 году. На коїх копиях подписался хоружий полковий Петр Белецкий на чотирох листах, в том числі дві страниці біліе.

Справочная копия універсала гетмана ізмінника Мазепи в 1695 году декабра 3 д. судії полковому прилуцкому Ивану Носу на тое ж селце Щуровку данного, на двох листах, в том числі лист и страница біліе.

А прежде челобите предписанной Марії Иоанновой, которим она повірает по више показаному ділу в правительствующем сенаті ходит зятю своему, бунчуковому товаришу Николаю Троецкому, поданное в генеральной войсковой канцелярії декабра 21 д. 1747 году на двох листах в том числі страница білая.

Апеляційное челобитие асаули полкового прилуцкого Никифора да канцеляриста войскового Георгія Белецкого на неправое якобы генерального войскового суда рішення діла их више показанного з Мариєю Носенковою о той деревні Щуровки заводного, поданное 1747 году генвара 30 д. на чтирох листах, в том числі лист и полстраниці белие.

По оному челобитю копия определения о послитки в суд енералній указу о перенесеніи означенной Марії Носенковой рішенного в том суді енералном о той деревні Щуровки діла в енералную войсковую канцелярию к разсмотрению состоявшое того ж генвара 30 д. 1747 году на двох листах, в том числі лист білий.

Освідителствование подлінього універсала гетмана ізмінника Мазепи, в 1695

году декабра 3 д. судії полковому прилуцкому Ивану Носу данного, 1747 году марта 21 д. на двох листах, том числі лист и полстраниці білих.

Копия определения, состоявшего апреля 2 д. 747 году о взятии скаски у бунчукового товариша Николая Трощкого, зятя оной Носенковой, в копии, именно годах мсцех и числах оной Марии Носенковой мужа, Стефана Носенко, указ и о прочем на двох листах, том числі лист и полстраниці білих.

По оному определению скаска оного бунчукового товариша Николая Трощкого того ж апреля 2 д. 747 году, взятая, на двох листах, том числі лист и полстраниці білих.

Копия рішення, учиненного в енеральной войсковой канцелярії повераной (?) апеляції по више писанному оной Носенковой с показанным Белецким о том селі Щуровки ділу, о битії тому селу з даною Носенковою по показанным в оном рішенні обстоятелствам, состоявшего апреля 10 д. 747 году на дванадцяти листах [...] страница білая. А таковое подлинное решение состоит в переплетной книге в генеральной войсковой канцелярії.

По оному рішенню росписка бунчукового товариша Николая Трощкого, поверенного оной Носенковой о приємі им от асаула полкового прилуцкого Белецкого двох подлинных универсалов: одного – полковника прилуцкого Горленка, а другого – гетмана измѣнника Мазепи, данных на селце Щуровку, взятая того ж апреля 15 д. 747 году на двох листах, в том числі лист и полтора страниці білих.

В черні інструкція нарочно посланому от генеральной канцелярії для отдачи прописанного села Щуровки объявленной Марии Носенковой по оному енеральной канцелярії определению на двох листах, в том числі страница білая.

Дое[з]дное доношение нарочно посланого от енеральной канцелярії войскового канцеляриста Пуховича для отдачи прописанного села Щуровки упоминаемой Марии Носенковой з приобщением тому селу Щуровки описи и росписки в приємі того села Щуровки по оной описи бунчукового товариша Николая Трощкого, поданое мая 12 д. 747 году на шести листах, в том числі три листа и страница біліе.

Доношение суда войскового енерального с присилкою в генеральную войсковую канцелярию више писанного в том суді енеральном об оной деревні Щуровки рішенного діла, по описи оного енерального суда марта 11 д. 747 году поданное, на осми листах, в том числі два листа и полстраниці білих.

А все вишеписанное діло состоит з білими и писанными листами на 55 листах. Войсковий канцелярист Иван Леонтович».

(НБУВ. – IP. – Ф. I. – № 54157)

References

Kryvosheia V. V. (2010) Kozatska starshyna Hetmanshchyny. Entsyklopediia. K., Ukraine.

Lazarevskiy A. Opysanye staroi Malorossyy. T. 3 (polk Prylutskiy) (1902). K., Russian Empire.

Mytsyk Yu., Tarasenko I. (2018) Z novykh dokumentiv do istorii Sivershchyny (XVII-XVIII st.) (chastyna 12) // Siverianskiy litopys. 2018. № 5.

o. Yurii Mytsyk. (2019) Tsikavi dokumenty do biohrafii memuarysta XVIII st. Yakova Markovycha // haz. «Sobornyi maidan». Berezen-kviten 2019 r., № 2 (92).

Universaly Ivana Mazepy 1687 – 1709. Ch. I. (2002) K.; Lviv, Ukraine.

Universaly ukrainskykh hetmaniv vid Ivana Vyhovskoho do Ivana Samoilovycha (1657 – 1687) (2004). K.; Lviv, Ukraine.

Ystoryia horodov y sel Ukraynskoi SSR. Chernyovskaia oblast (1983). K., SSSR.

о. Мицик Юрій Андрійович – доктор історичних наук, професор, головний науковий співробітник Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського Національної Академії наук України (вул. Трьохсвятительська, буд. 4, м. Київ, Україна, 01001).

Yuriy Mytzyk – Doctor of History, Professor, Chief Scientist at the M.S. Hrushevsky Institute of Ukrainian Archaeography and Source Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine (vul. Trokhsviatytelska, bud. 4, m. Kyiv, Ukraina, 01001)

Тарасенко Інна Юріївна – кандидат історичних наук, науковий співробітник Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського Національної Академії наук України (вул. Трьохсвятительська, буд. 4, м. Київ, Україна, 01001).

Inna Tarasenko – Candidate of Historical Sciences, researcher at the M.S. Hrushevsky Institute of Ukrainian Archaeography and Source Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine (vul. Trokhsviatytelska, bud. 4, m. Kyiv, Ukraina, 01001)

Дата подання: 5 серпня 2019 р.

